

Projekt założeń strategicznych w ramach Strategii Rozwoju Powiatu Radomszczańskiego 2020

Dokument zawiera proponowane pola strategiczne, pola operacyjne oraz kierunki działania, które zmierzać będą do realizacji misji i wizji rozwoju Powiatu Radomszczańskiego, w ramach przyjętej perspektywy czasowej. W ramach dokumentu zaprezentowano dodatkowo załączniki będące podstawą do programowania działań rozwojowych Powiatu Radomszczańskiego.

Radomsko 2014

SPIS TREŚCI

1. Wizja i misja Powiatu Radomszczańskiego	6
1.1. Wizja	6
1.2. Misja	6
2. Pole Strategiczne 1. Przestrzeń infrastruktura i środowisko	7
2.1. Pole operacyjne 1.1. Gospodarka niskoemisyjna oraz produkcja i dystrybucja energii odnawialnej	7
2.2. Pole operacyjne 1.2. Rozwój cyfryzacji i usług cyfrowych w sektorze publicznym	8
2.3. Pole operacyjne 1.3. Nowoczesna baza edukacji ponadgimnazjalnej	9
2.4. Pole operacyjne 1.4. Poprawa dostępności i jakości zasobów ochrony zdrowia i opieki społecznej.	9
2.5. Pole operacyjne 1.5. Turystyka i rekreacja	10
2.6. Pole operacyjne 1.6. Infrastruktura drogowa	10
3. Pole strategiczne 2. Kapitał ludzki	11
3.1. Pole operacyjne 2.1. Poprawa i dostosowanie ochrony zdrowia i opieki społecznej do trendów demograficzno-epidemiologicznych	11
3.2. Pole operacyjne 2.2. Zasoby rynku pracy	11
3.3. Pole operacyjne 2.3. Innowacyjna edukacja ponadgimnazjalna	12
4. Pole strategiczne 3. Przedsiębiorczość i kooperacja	13
4.1. Pole operacyjne 3.1. Współpraca międzysektorowa i międzynarodowa	13
4.2. Pole operacyjne 3.2. Nowoczesne kadry administracji publicznej	14
5. Wskaźniki realizacji założeń Strategii	15
6. Finansowanie	16
Załącznik Nr 1. Sytuacja społeczno-ekonomiczna Powiatu Radomszczańskiego	17
1.1. Charakterystyka obszaru	17
1.1.1. Położenie	17
1.1.2. Powierzchnia i ludność	18
1.1.3. Gminy Powiatu Radomszczańskiego	22

1.2. Środowisko przyrodnicze	26
1.2.1. Klimat	26
1.2.2. Gleby	26
1.2.3. Wody	27
1.2.4. Surowce naturalne	28
1.2.5. Lasy	28
1.2.6. Parki krajobrazowe i rezerwaty	29
1.2.7. Inne formy ochrony	31
1.2.8. Odnawialne źródła energii.....	32
1.3. Infrastruktura komunikacyjna	32
1.3.1. Infrastruktura drogowa	32
1.3.2. Kolej	34
1.4. Przedsiębiorstwa.....	35
1.4.1. Liczba podmiotów gospodarczych i ich struktura.....	35
1.4.2. Produkcja sprzedana przemysłu	37
1.5. Rolnictwo	37
1.5.1. Struktura powierzchni gruntów	37
1.5.2. Struktura gospodarstw rolnych.....	38
1.6. Bezrobocie.....	39
1.6.1. Stopa bezrobocia	39
1.6.2. Rynek pracy oraz zawody nadwyżkowe i deficytowe.....	41
1.7. Kultura i ochrona dóbr kultury	50
1.7.1. Zabytki	50
1.7.2. Infrastruktura kultury	52
1.7.3. Imprezy kulturalne	54
1.8. Turystyka.....	56
1.8.1. Atrakcje turystyczne.....	56

1.8.2. Turyści.....	58
1.8.3. Agroturystyka.....	59
1.9. Bezpieczeństwo publiczne.....	60
1.9.1. Przestępczość.....	60
1.9.2. Bezpieczeństwo przeciwpożarowe i przeciwpowodziowe.....	63
1.10 Edukacja.....	65
1.10.1. Placówki edukacyjne prowadzone przez powiat.....	65
1.10.2. Kierunki kształcenia.....	66
1.10.3. Kadra pedagogiczna.....	70
1.10.4. Potrzeby inwestycyjne.....	71
1.10.5. Potrzeby szkoleniowe.....	71
1.11. Promocja i ochrona zdrowia.....	72
1.11.1. Jednostki służby zdrowia.....	72
1.11.2. Apteki.....	77
1.12. Pomoc społeczna.....	77
1.12.1. Domy Pomocy Społecznej.....	77
1.12.2. Ośrodki Pomocy Społecznej.....	78
1.12.3. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.....	79
1.13. Kultura fizyczna i sport.....	80
1.13.1. Infrastruktura sportowa.....	80
1.13.2. Kluby sportowe i dyscypliny sportowe.....	82
1.14. Powiązania zewnętrzne.....	82
1.14.1. Udział w związkach międzygminnych / międzypowiatowych.....	82
1.15. Promocja i marketing.....	83
1.15.1. Strategia promocji.....	83
Załącznik nr 2. Analiza SWOT.....	86
2.1. Przestrzeń, infrastruktura, środowisko.....	86

2.2. Kapitał ludzki	88
2.3. Przedsiębiorczość i kooperacja.....	89
2.4. Macierz SWOT-TOWS	91
2.5. Wybór kierunku rozwoju.....	102
Załącznik Nr 3. Badanie ankietowe.....	104
3.1. Wyniki badania ankietowego – mieszkańcy	104
Pytanie 1. Jak ocenia Pani/Pan jakość życia w Powiecie Radomszczańskim?	106
Pytanie 2. Czy jakość Pani/Pana życia w ostatnich 4 latach	107
Pytanie 3. Jak ocenia Pani/Pan jakość kształcenia ponadgimnazjalnego w Powiecie Radomszczańskim?	107
Pytanie 4. Jak ocenia Pani/Pan jakość opieki zdrowotnej realizowanej przez Szpital Powiatowy w Radomsku?	108
Pytanie 5. Jak ocenia Pani/Pan poziom bezpieczeństwa publicznego w Powiecie Radomszczańskim?	108
Pytanie 6. Jak ocenia Pani/Pan atrakcyjność rynku pracy w Powiecie Radomszczańskim?.....	109
Pytanie 7. Jak ocenia Pani/Pan jakość opieki społecznej w Powiecie Radomszczańskim?	110
Pytanie 8. Jak ocenia Pani/Pan stan infrastruktury publicznej w Powiecie Radomszczańskim?	110
Pytanie 9. Czy w perspektywie najbliższych 2 lat planuje Pani/Pan opuszczenie Powiatu Radomszczańskiego?.....	111
Pytanie 10. Czy Pani/Pana zdaniem największy wpływ na lokalny rozwój społeczno-gospodarczy mają	111
3.2. Wyniki badania ankietowego – Przedsiębiorcy.....	112
Pytanie 1. Jak ocenia Pani/Pan sytuację finansowo-ekonomiczną przedsiębiorstwa?	113
Pytanie 2. Czy sytuacja finansowo-ekonomiczna przedsiębiorstwa w ostatnich 4 lat?	113
Pytanie 3. Czy Pani/Pana zdaniem oferta edukacyjna w Powiecie Radomszczańskim jest adekwatna do potrzeb rynku pracy?	114
Pytanie 4. Ilu absolwentów z terenu Powiatu Radomszczańskiego zostało zatrudnionych w Pana/Pani przedsiębiorstwie w okresie ostatnich 2lat?	115

Pytanie 5. Czy w ostatnich 4 latach zrealizowano w przedsiębiorstwie inwestycję o jednostkowej wartości powyżej 500 tys. PLN?	115
Pytanie 6. Czy przedsiębiorstwo realizuje działalność eksportową?	116
Pytanie 7. Czy przedsiębiorstwo planuje rozpoczęcie lub rozwinięcie działalności eksportowej?... 116	
Pytanie 8. Czy w ostatnich 4 latach przedsiębiorstwo pozyskało środki z dotacji Unii Europejskiej bądź innych źródeł zagranicznych?	117
Pytanie 9. Czy w perspektywie najbliższych 2 lat przedsiębiorstwo planuje aplikować o środki z dotacji Unii Europejskiej bądź innych źródeł zagranicznych?	117
Pytanie 10. Czy przedsiębiorstwo prowadzi działalność badawczo-rozwojową lub korzysta z zakupionych wyników prac badawczo-rozwojowych?	118
Pytanie 11. Czy Pani/Pana zdaniem największy wpływ na lokalny rozwój społeczno-gospodarczy mają	119
Spis map	120
Spis tabel	121
Spis wykresów	124

1. WIZJA I MISJA POWIATU RADOMSzcZAŃSKIEGO

1.1. WIZJA

Mając na względzie dobro wspólnoty samorządowej Powiatu Radomszczańskiego sformułowano wizję obszaru funkcjonalnego w sposób następujący:

Powiat Radomszczański przestrzenią współpracy i zrównoważonego rozwoju, obszarem o wysokim potencjale kapitału ludzkiego i otwartym na kreatywną przedsiębiorczość

1.2. MISJA

Mając na względzie dobro wspólnoty samorządowej Powiatu Radomszczańskiego sformułowano misję obszaru funkcjonalnego w sposób następujący:

Prowadzenie polityki współpracy i tworzenie sieci międzysektorowych powiązań kooperacyjnych dla harmonijnego rozwoju, ze szczególnym uwzględnieniem nowoczesnej edukacji i przedsiębiorczości

2. POLE STRATEGICZNE 1. PRZESTRZEŃ INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO

2.1. POLE OPERACYJNE 1.1. GOSPODARKA NISKOEMISYJNA ORAZ PRODUKCJA I DYSTRYBUCJA ENERGII ODNAWIALNEJ

Ograniczenie wykorzystania energii pochodzącej ze źródeł konwencjonalnych przyczyni się do redukcji emisji gazów cieplarnianych, zmniejszenia stopnia degradacji środowiska naturalnego oraz globalnie przyczyni się do realizacji polskich zobowiązań akcesyjnych w zakresie zwiększania udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych. Zasoby wód geotermalnych oraz korzystne uwarunkowania do rozwoju energetyki wietrznej stanowią impuls do podjęcia działań w zakresie rozwoju wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych.

Stosowanie najlepszych dostępnych technologii gospodarki niskoemisyjnej w połączeniu ze zmianami bilansu paliwowo-energetycznego na rzecz wzrostu wykorzystania OZE, przyczyni się do poprawy stanu środowiska naturalnego m.in. poprzez redukcję emisji zanieczyszczeń do atmosfery, gleby i wód. Dywersyfikacja źródeł produkcji energii będzie także stanowiła wkład powiatu radomszczańskiego w budowanie bezpieczeństwa energetycznego kraju.

Istotnym czynnikiem determinującym dążenie do zwiększenia wykorzystania naturalnych zasobów energii jest możliwość ich komercyjnego wykorzystania w celach rekreacyjnych i leczniczych. Rozwój tej gałęzi gospodarki stanowiłby istotną zmienną konkurencyjną dla branży turystycznej, głównie w kontekście zasobów wód geotermalnych. Bariera dla wykorzystania tego rodzaju zasobów są wysokie koszty inwestycji, w tym przede wszystkim wykonanie odwiertów. Szansą dla wysoce kapitałochłonnych inwestycji, pod pewnymi warunkami, mogą być projekty realizowane w formie partnerstwa publiczno-prywatnego oraz promocja i aktywne poszukiwanie zamożnych, zdeterminowanych inwestorów.

Efektywność realizacji zielonych projektów wymaga nie tylko zaangażowania środków finansowych, ale także zmiany mentalności społecznej poprzez transfer wiedzy w zakresie wykorzystywania ekoinnowacyjnych technologii i kształtowanie postaw proekologicznych.

Promocja wykorzystania technologii niskoemisyjnych oraz produkcji i dystrybucji OZE została zaprogramowana dwutorowo. Planuje się wdrożenie projektów inwestycyjnych zmierzające do podniesienia efektywności energetycznej obiektów użyteczności publicznej będące własnością lub znajdujące się w trwałym zarządzie samorządu powiatowego. Równoległe będą prowadzone działania

miękkie, których celem będzie opracowanie analiz opłacalności wykorzystania odnawialnych źródeł energii.

Planowane kierunki działań:

1. Kierunek działania 1.1.1. Wdrażanie niskoemisyjnych i energooszczędnych technologii w obiektach użyteczności publicznej
2. Kierunek działania 1.1.2. Produkcja i dystrybucja energii odnawialnej dla obiektów użyteczności publicznej
3. Kierunek działania 1.1.3. Promocja gospodarki niskoemisyjnej oraz produkcji i dystrybucji energii odnawialnej

2.2. POLE OPERACYJNE 1.2. ROZWÓJ CYFRYZACJI I USŁUG CYFROWYCH W SEKTORZE PUBLICZNYM

Rozwój cywilizacyjny obliguje samorządy do szerszego wykorzystania narzędzi ICT w przestrzeni publicznej. Szczególnie istotne jest wykorzystanie nowoczesnych kanałów komunikacji instytucji publicznych z otoczeniem oraz umożliwienie otoczeniu szerszej partycypacji w procesach zachodzących w instytucjach publicznych. Wykorzystanie ICT ma na celu usprawnienie procesu załatwiania spraw administracyjnych, obsługi mieszkańców, lokalnych przedsiębiorców, turystów i inwestorów w zakresie ochrony zdrowia, edukacji czy kultury, etc.

Wsparciem należy również objąć digitalizację zasobów gromadzonych dotychczas w sposób tradycyjny. Dostęp do zdigitalizowanych oraz zgromadzonych zasobów multimedialnych administracyjnych (rejstry), kulturowych, naukowych i edukacyjnych pozwoli na wyrównanie szans w dostępie do informacji niezależnie od innych, niż technologiczne, czynników. Tworzenie baz danych w ramach paradygmatu otwartych zasobów oraz integracja baz danych należących do instytucji publicznych stanowić może przewagę konkurencyjną zarówno w kontekście osadnictwa, jak i prowadzenia działalności gospodarczej przez podmioty lokalne, czy w procesie przyciągania zewnętrznych, w tym zagranicznych, inwestorów.

Rozwój cyfryzacji i usług cyfrowych nie może pomijać kontekstu komunikacyjnego wykorzystania narzędzi ICT. Jako korzystne zidentyfikowano wdrożenie interaktywnych narzędzi komunikacji samorządu z mieszkańcami i przedsiębiorcami m. in. wspieranie akcji, kursów, szkoleń z zakresu umiejętności posługiwania się komputerem wśród mieszkańców, uruchamianie stron internetowych służących komunikacji między obywatelami a władzami samorządowymi, administracją oraz instytucjami publicznymi, upowszechnienie komunikatorów internetowych;

Planowane kierunki działań:

1. Kierunek działania 1.2.1. Nowoczesne e-usługi publiczne i upowszechnienie elektronicznej obsługi ludności
2. Kierunek działania 1.2.2. Rozwój systemów informatycznych poprzez digitalizację zasobów oraz udostępnienie cyfrowych baz danych (otwarte zasoby)
3. Kierunek działania 1.2.3. Wdrożenie platformy internetowej komunikacji samorządu powiatowego z otoczeniem

2.3. POLE OPERACYJNE 1.3. NOWOCZESNA BAZA EDUKACJI PONADGIMNAZJALNEJ

Stan infrastruktury technicznej jednostek edukacji ponadgimnazjalnej oceniono jako dobry lub bardzo dobry. Wyjątkiem jest zaplecze sportowe, które wymaga rozwoju ilościowego i jakościowego. Konsultacje przeprowadzone z przedstawicielami placówek edukacyjnych wykazały konieczność doinwestowania zasobów sprzętowych i wyposażenia. Szczególne znaczenie dla logiki strategicznego rozwoju powiatu radomszczańskiego występuje na płaszczyźnie dostosowania edukacji do potrzeb lokalnego i regionalnego rynku pracy. Tym samym niezbędne jest wsparcie rozwoju nowoczesnej bazy materialnej szkolnictwa zawodowego zapewniającej odpowiednie zaplecze dla praktycznej nauki zawodu i symulacji środowiska pracy, w tym wyposażanie w nowoczesny sprzęt oraz materiały dydaktyczne oraz tworzenie i wyposażanie pracowni. Zadania te traktowane będą priorytetowo. Nie wyklucza się jednak dalszych inwestycji w bazę lokalową, poprawy przystosowania obiektów do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz uzupełniania niedostatków infrastruktury sportowej.

Planowane kierunki działań:

1. Kierunek działania 1.3.1. Poprawa dostępności i jakości szkolnictwa zawodowego.
2. Kierunek działania 1.3.2. Rozwój technik cyfrowych w procesie edukacji ponadgimnazjalnej.
3. Kierunek działania 1.3.3. Rozwój zasobów technicznych placówek edukacyjnych.

2.4. POLE OPERACYJNE 1.4. POPRAWA DOSTĘPNOŚCI I JAKOŚCI ZASOBÓW OCHRONY ZDROWIA I OPIEKI SPOŁECZNEJ

Z prowadzonych konsultacji z jednostkami ochrony zdrowia oraz opieki społecznej zidentyfikowano potrzeby inwestycyjne, których zaspokojenie pozwoli sprostać wyzwaniom demograficznym i epidemiologicznym. Rozwój infrastruktury ochrony zdrowia będzie ściśle skorelowany z wdrażaniem rozwiązań profilaktycznych. Planowane jest utworzenie nowych oddziałów szpitalnych, które pozwolą na profilaktykę, diagnostykę i leczenie schorzeń związanych ze zmianami demograficznymi i

epidemiologicznymi. Wzmocnienie jakości i standardów opieki społecznej wymaga rozszerzenie spektrum oferowanych form i instrumentów pomocowych. W szczególności planowane jest uruchomienie powiatowego ośrodka interwencji kryzysowej, powiatowego ośrodka wsparcia dla ofiar przemocy domowej, mieszkania chronionego, placówek opiekuńczo-wychowawczych, rodzinnego domu dziecka, uruchomienie ośrodka wsparcia dla dzieci, tj. placówki opiekuńczo-wychowawczej wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym.

Planowane kierunki działań:

1. Kierunek działania 1.4.1. Modernizacja i doposażenie jednostek ochrony zdrowia.
2. Kierunek działania 1.4.2. Modernizacja i doposażenie jednostek opieki społecznej.

2.5. POLE OPERACYJNE 1.5. TURYSTYKA I REKREACJA

Ocenia się iż zasoby o potencjale turystycznym zlokalizowane na terenie powiatu radomszczańskiego, predestynują obszar do rozwoju turystyki weekendowej, głównie aktywnej, ale także kulturowej, sentymentalnej, w dłuższej perspektywie również zdrowotnej. Istotnym elementem turystyki XXI wieku będzie niewątpliwie cyfryzacja zasobów oraz zwiększenie dostępności informacji turystycznej poprzez wykorzystanie ICT.

Zlokalizowanie powiatu w tak zwanym Pasmie kulturowo-turystycznym Pilicy oraz Pasmie kulturowo-turystycznym Warty, obliguje samorząd Powiatu Radomszczańskiego do ponadlokalnej współpracy na rzecz wykorzystania potencjału dorzecza Warty i Pilicy (przedmiot pola strategicznego nr 3), ale także do uzupełniania niedostatków infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej.

Planowane kierunki działania:

1. Kierunek działania 1.5.1. Wykorzystanie potencjału obszarów funkcjonalnych dorzecza Warty i Pilicy.
2. Kierunek działania 1.5.1. Zwiększenie dostępności i poprawa jakości infrastruktury turystycznej.

2.6. POLE OPERACYJNE 1.6. INFRASTRUKTURA DROGOWA

Ocenia się, iż dla dążenia do pełniejszego wykorzystania potencjału położenia geograficznego oraz możliwości, jakie tworzy rozwój sieci dróg na poziomie krajowym (VI korytarz transportowy), kluczowy będzie rozwój dróg lokalnych zmierzający do wsparcia budowy połączeń do autostrad i dróg ekspresowych, rozbudowy infrastruktury około drogowej oraz towarzyszącej.

Planowane kierunki działania:

1. Kierunek działania 1.6.1. Wzmocnienie spójności i dostępności komunikacyjnej.

3. POLE STRATEGICZNE 2. KAPITAŁ LUDZKI

3.1. POLE OPERACYJNE 2.1. POPRAWA I DOSTOSOWANIE OCHRONY ZDROWIA I OPIEKI SPOŁECZNEJ DO TRENDÓW DEMOGRAFICZNO-EPIDEMIOLOGICZNYCH

Polityka prozdrowotna na poziomie regionalnym i krajowym uwzględnia cywilizacyjny aspekt ochrony zdrowia, w tym zagrożenia epidemiologiczne i demograficzne. Zmiany w strukturze demograficznej wymuszają dostosowanie priorytetów do warunków funkcjonowania społeczeństw starzejących się. W celu zagwarantowania wysokich standardów zdrowotnych populacji, w tym stanowiącej zasoby rynku pracy, niezbędny jest rozwój programów profilaktycznych skoncentrowanych na zmniejszaniu zachorowalności na choroby cywilizacyjne (w tym onkologia, kardiologia, cukrzyca, otyłość), jak również wdrażanie programów edukacyjnych i akcji promocyjnych na rzecz zdrowego stylu życia oraz regularnego korzystania z badań profilaktycznych i upowszechnianie zachowań prozdrowotnych.

Planowane kierunki działania:

1. Kierunek działania 2.1.1. Rozwój opieki perinatalnej (profilaktyka, diagnostyka, leczenie).
2. Kierunek działania 2.1.2. Rozwój opieki zdrowotnej i społecznej osób przewlekle chorych i niesamodzielnymi oraz osób starszych.
3. Kierunek działania 2.1.3. Rozwój profilaktyki w zakresie chorób nowotworowych.
4. Kierunek działania 2.1.4. Rozwój profilaktyki w zakresie chorób cywilizacyjnych (choroby układu krążenia, układ kostno-stawowo-mięśniowy, układ oddechowy, cukrzyca i otyłość, choroby psychiczne).
5. Kierunek działania 2.1.5. Rozwój programów i działań profilaktycznych dzieci (wady postawy, nadwaga, wady wrodzone serca, próchnica zębów).

3.2. POLE OPERACYJNE 2.2. ZASOBY RYNKU PRACY

W kontekście zmian demograficznych, przesuwania dolnej granicy wieku emerytalnego oraz rosnącego wpływu osób starszych na kondycję rynku pracy, niezbędne jest podjęcie działań zmierzających do upowszechniania modelu *silver economy*, m. in. poprzez wspieranie podnoszenia poziomu wiedzy i umiejętności zawodowych osób starszych, rozwój doradztwa zawodowego, promowanie i prowadzenie szkoleń oraz społecznych kampanii informacyjnych skierowanych do pracodawców w zakresie przeciwdziałania wykluczeniom spowodowanym wiekiem, wspieranie tworzenia miejsc pracy związanych z zaspokajaniem potrzeb osób starszych.

W kontekście wysokiego poziomu bezrobocia, w tym w szczególności, bezrobocia strukturalnego lub dotykającego wybrane grupy społeczne wdrażane będą rozwiązania przyczyniające się do aktywizacji zawodowej mieszkańców, w szczególności poprzez: wsparcie osób zakładających własną działalność gospodarczą, stymulowanie współpracy między instytucjami edukacyjnymi a pracodawcami, rozwój profesjonalnego doradztwa zawodowego, wspieranie podnoszenia poziomu wiedzy i umiejętności zawodowych w ramach kształcenia ustawicznego, podnoszenie kwalifikacji pracowników instytucji rynku pracy, stworzenie systemu informacyjnego o potrzebach i aktualnych trendach na regionalnym rynku pracy.

Planowane kierunki działania:

1. Kierunek działania 2.1.1. Wdrażanie modelu *silver economy*.
2. Kierunek działania 2.1.2. Aktywizacja zawodowa mieszkańców.

3.3. POLE OPERACYJNE 2.3. INNOWACYJNA EDUKACJA PONADGIMNAZJALNA

Innowacyjna edukacja ponadgimnazjalna wdrażana będzie poprzez wspieranie deficytowych kierunków kształcenia zawodowego zgodnie z zapotrzebowaniem lokalnego i regionalnego rynku pracy; rozwój innowacyjnych kierunków kształcenia, w tym na kierunkach informatycznych, automatyki i robotyki, energetyki i odnawialnych źródeł energii, badań rynku, wzornictwa i projektowanie przemysłowe oraz biotechnologii; stymulowanie współpracy między szkołami zawodowymi a pracodawcami, w tym wspieranie szkolnictwa modułowego, systemu praktyk zawodowych i klas patronackich oraz indywidualizacji procesu kształcenia uczniów szczególnie zdolnych; wdrażanie systemów stypendialnych. Efektywny rozwój edukacji ponadgimnazjalnej wymaga podniesienia poziomu kompetencji kadr nauczycielskich, w tym szkoleń i kursów przygotowawczych dla nauczycieli w zakresie stosowania technik cyfrowych w programach nauczania, czy e-learningu.

Planowane kierunki działania:

1. Kierunek działania 2.2.1. Rozwój szkolnictwa zawodowego.
2. Kierunek działania 2.2.2. Rozwój nowoczesnych kierunków kształcenia.
3. Kierunek działania 2.2.3. Innowacyjne narzędzia wspierania edukacji ponadgimnazjalnej.
4. Kierunek działania 2.2.4. Rozwój kadr nowoczesnej edukacji.

4. POLE STRATEGICZNE 3. PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ I KOOPERACJA

4.1. POLE OPERACYJNE 3.1. WSPÓŁPRACA MIĘDZYSEKTOROWA I MIĘDZYNARODOWA

Powiat jest jednostką samorządu terytorialnego, która legitymuje się znacznym potencjałem kooperacyjnym. Ocenia się, że warunkiem zrównoważonego rozwoju powiatu, nie tylko jako całości, ale także jako struktury różnego typu form organizacyjnych, jest budowanie powiązań kooperacyjnych i współpraca. Z punktu widzenia działalności publicznej i realizacji zadań ustawowych oraz planowanych na najbliższe lata zintegrowanych inwestycji terytorialnych, celowa jest współpraca samorządu powiatowego z innymi jednostkami samorządu terytorialnego. Kooperacja samorządowa pozwoli przede wszystkim na synergiczne wykorzystanie potencjału endogenicznego obszaru, jak i opracowanie branżowych strategii marki.

Drugim istotnym kierunkiem działania będzie stymulowanie współpracy samorządu z przedsiębiorcami, głównie w obszarach związanych z gospodarką, przedsiębiorczością, edukacją, turystyką i promocją oraz stymulowanie współpracy lokalnych przedsiębiorców z sektorem nauki i instytucjami B+R. Ocenia się, że działania te będą ukierunkowane w szczególności na wzmocnienie potencjału branży meblarskiej, wsparcie działalności zmierzającej do internalizacji sprzedaży lokalnych przedsiębiorstw oraz nawiązanie współpracy z sektorem nauki i jednostkami B+R w celu podniesienia konkurencyjności sektora przedsiębiorstw. Wsparciem należy objąć także działania w obszarze organizacji kursów i szkoleń skierowanych do przedsiębiorców, w tym w zakresie pozyskiwania środków z funduszy pomocowych, rozwoju umiejętności wykorzystania nowoczesnych technologii cyfrowych i umiejętności językowych.

Planowane kierunki działań:

1. Kierunek działania 3.1.1. Stymulowanie współpracy samorządowej w obszarach związanych z gospodarką, przedsiębiorczością, rynkiem pracy, edukacją, turystyką, promocją, opieką zdrowotną i pomocą społeczną.
2. Kierunek działania 3.1.2. Stymulowanie współpracy samorządu z przedsiębiorcami w obszarach związanych z gospodarką, przedsiębiorczością, rynkiem pracy, edukacją, turystyką i promocją oraz stymulowanie współpracy lokalnych przedsiębiorców z sektorem nauki i instytucjami B+R.
3. Kierunek działania 3.1.3. Stymulowanie współpracy samorządu z instytucjami otoczenia biznesu, organizacjami pozarządowymi oraz innymi jednostkami z potencjałem rozwojowym.

4. Kierunek działania 3.1.4. Stymulowanie współpracy międzynarodowej na płaszczyźnie stosunków dwustronnych i wielostronnych z samorządami partnerskimi.

4.2. POLE OPERACYJNE 3.2. NOWOCZESNE KADRY ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ

Zarządzanie strategiczne wymaga wysoko wykwalifikowanych kadr, zdolnych do wieloletniej i wizjonerskiej pracy, posiadających kompetencje wyjściowe i skłonnych do ciągłego doskonalenia. Tym samym w ramach planowania rozwoju strategicznego Powiatu Radomszczańskiego zadbano również o zapewnienie przestrzeni do rozwoju kadr nowoczesnej administracji publicznej. Analiza zasobów kadrowych samorządu powiatowego wskazuje na konieczność rozwoju kompetencji w zakresie metod, systemów i narzędzi zarządzania administracją publiczną, rozwój etyki zawodowej i postaw społecznie odpowiedzialnych, prowadzenia ciągłego i systematycznego pomiaru i porównywania wyników własnej działalności, wdrażania usług e-administracji, nowoczesnego doradztwa zawodowego, opieki zdrowotnej i społecznej oraz stymulowania partycypacji społecznej.

Planowane kierunki działania:

1. Kierunek działania 3.2.1. Jakość i standaryzacja świadczonych usług publicznych – ciągłe doskonalenie.
2. Kierunek działania 3.2.2. E-administracja w samorządach – zarządzanie i kompetencje.
3. Kierunek działania 3.2.3. Społeczeństwo obywatelskie i partycypujące.

5. WSKAŹNIKI REALIZACJI ZAŁOŻEŃ STRATEGII

Tabela 1 Wskaźniki ogólne

Wartość środków finansowych pozyskanych ze źródeł zagranicznych przez samorząd powiatowy
Liczba projektów zrealizowanych ze środków pozyskanych ze źródeł zagranicznych przez samorząd powiatowy
Wartość środków finansowych pozyskanych ze źródeł zagranicznych przez przedsiębiorstwa
Liczba projektów zrealizowanych ze środków pozyskanych ze źródeł zagranicznych przez przedsiębiorstwa

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 2 Wskaźniki – Pole strategiczne 1

Liczba zrealizowanych projektów w zakresie gospodarki niskoemisyjnej i odnawialnych źródeł energii w jednostkach administracji publicznej samorządu powiatowego
Liczba udostępnionych online rejestrów publicznych
Liczba wdrożonych e-usług
Liczba nowych pracowników utworzonych w jednostkach kształcenia ponadgimnazjalnego
Liczba nowoutworzonych oddziałów w Szpitalu Powiatowym w Radomsku
Liczba doposażonych oddziałów Szpitala Powiatowego w Radomsku
Liczba nowoutworzonych instytucji opieki społecznej
Długość wybudowanych/ zmodernizowanych dróg powiatowych
Długość wybudowanych/ zmodernizowanych tras turystycznych/ szlaków rowerowych, etc.

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 3 Wskaźniki – Pole strategiczne 2

Liczba wdrożonych programów profilaktycznych w zakresie onkologii, kardiologii i schorzeń cywilizacyjnych
Liczba wdrożonych projektów ukierunkowanych na aktywizację rynku pracy
Liczba nowopowstałych przedsiębiorstw założonych przez osoby poniżej 30. roku życia
Liczba nowych kierunków kształcenia na poziomie kształcenia ponadgimnazjalnego
Liczba utworzonych klas patronackich
Liczba stypendystów w ramach powiatowych mechanizmów stypendialnych

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 4 Wskaźniki – Pole strategiczne 3

Liczba wspólnych inicjatyw podjętych przez samorząd powiatowy i inne jednostki samorządu terytorialnego, w tym zagraniczne samorządy partnerskie
Liczba wspólnych inicjatyw podjętych przez samorząd powiatowy i sektor przedsiębiorstw
Liczba wspólnych inicjatyw podjętych przez samorząd powiatowy i organizacje pozarządowe
Liczba kursów, szkoleń, etc., dla rozwoju kadr nowoczesnej administracji publicznej
Wartość eksportu przedsiębiorstw zarejestrowanych na terenie powiatu radomszczańskiego

Źródło: Opracowanie własne.

6. FINANSOWANIE

Źródła finansowania Strategii Rozwoju Powiatu Radomszczańskiego 2020:

1. Środki własne Powiatu Radomszczańskiego
2. Krajowe i zagraniczne mechanizmy finansowe, w tym:
  - środki finansowe transferowane w ramach Perspektywy Finansowej Unii Europejskiej na lata 2014-2020;
  - środki finansowe transferowane w ramach Mechanizmów Finansowych Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweskiego Mechanizmu Finansowego;
  - krajowe środki finansowe.
3. Komercyjne instrumenty finansowe, w tym
  - pożyczki i kredyty bankowe;
  - leasing finansowy;
  - inne.

ZAŁĄCZNIK NR 1. SYTUACJA SPOŁECZNO-EKONOMICZNA POWIATU RADOMSzcZAŃSKIEGO

1.1. CHARAKTERYSTYKA OBSZARU

1.1.1. POŁOŻENIE

Powiat Radomszczański położony jest w centrum Polski, w południowej części województwa łódzkiego. Obejmuje teren 14 gmin w tym:

- 1 gminę miejską z siedzibą w Radomsku,
- 2 gminy miejsko-wiejskie: Kamięnsk i Przedbórz,
- 11 gmin wiejskich: Dobryszyce, Gidle, Gomunice, Kobile Wielkie, Kodrąb, Lgota Wielka, Ładzice, Masłowice, Radomsko, Wielgomłyny, Żytno.

Mapa 1 Położenie Powiatu Radomszczańskiego oraz podział na gminy

Źródło: www.radomszczanski.pl

Powiat Radomszczański graniczy z 5 innymi powiatami:

- od północy z powiatem piotrkowskim,
- od wschodu z włoszczowskim,
- od południa z częstochowskim,
- od zachodu z pajęczańskim,
- od północnego zachodu z bełchatowskim.

Na terenie Powiatu znajduje się 211 sołectw oraz 361 miejscowości (łącznie z miastami). Siedzibą władz powiatowych jest Radomsko.

Odległości miasta powiatowego od strategicznych ośrodków miejskich (w linii prostej) wynoszą odpowiednio:

- Częstochowa – 36 km;
- Łódź – 77 km;
- Kielce – 108 km;
- Katowice – 114 km;
- Warszawa – 169 km.

1.1.2. POWIERZCHNIA I LUDNOŚĆ

Powiat Radomszczański zajmuje powierzchnię geodezyjną 144 257 ha (1 443 km²) i jest zamieszkiwany przez 116 881 osób (51% mieszkańców stanowią kobiety).

Tabela 5 Liczba ludności i powierzchnia Powiatu Radomszczańskiego, województwa łódzkiego i Polski (stan na XII.2012)

	Powiat Radomszczański	Woj. łódzkie	Polska
Liczba ludności	116 881	2 524 651	38 533 299
Powierzchnia [km ²]	1 443	18 219	3 12 679

Zródło: Opracowanie własne na podstawie: *Dane Głównego Urzędu Statystycznego*, www.stat.gov.pl.

Liczba ludności Powiatu stanowi 4,6% ludności województwa łódzkiego i 0,3% ludności Polski. Powierzchnia Powiatu stanowi 7,9% powierzchni województwa i 0,5% powierzchni kraju.

W poniższej tabeli przedstawiony został podział powierzchni, liczby ludności, sołectw i miejscowości na poszczególne gminy należące do Powiatu Radomszczańskiego.

Tabela 6 Powierzchnia, ludność, liczba sołectw i miejscowości poszczególnych gmin Powiatu Radomszczańskiego (stan na XII.2012)

Gmina	Powierzchnia [ha]	Ludność ¹ [os]	Liczba sołectw	Liczba miejscowości
-------	-------------------	---------------------------	----------------	---------------------

¹ Ogół osób zameldowanych na pobyt stały w danej jednostce administracyjnej i faktycznie tam zamieszkałych oraz osób przebywających czasowo i zameldowanych w tej jednostce administracyjnej na pobyt czasowy ponad 3 miesiące.

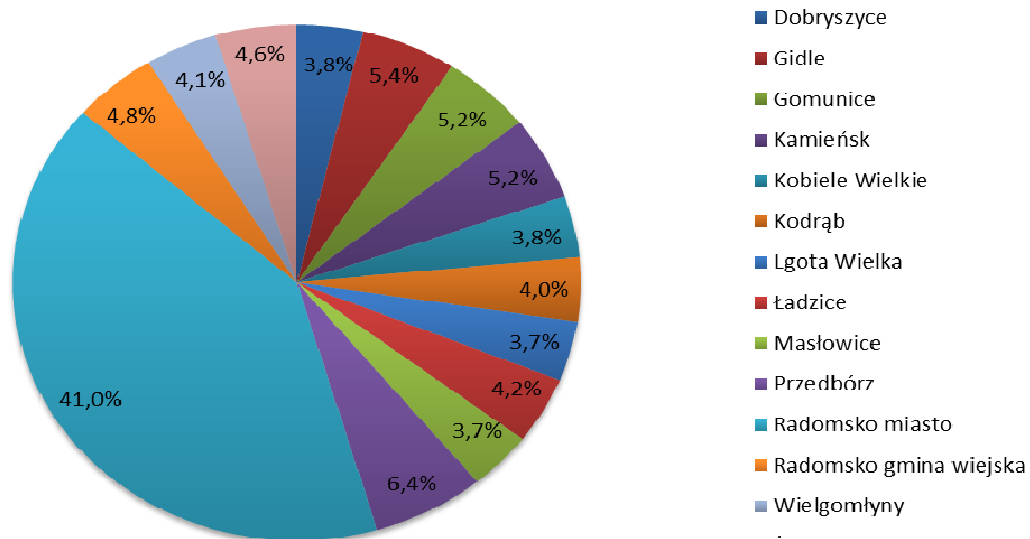
Dobryczyce	5 082	4 398	12	16
Gidle	11 598	6 360	21	35
Gomunice	6 245	6 021	10	20
Kamieńsk	9 644	6 122	13	28
Kobiele Wielkie	10 172	4 487	20	30
Kodrąb	10 583	4 700	19	28
Lgota Wielka	6 307	4 368	9	10
Ładzice	8 277	4 905	11	17
Masłowice	11 597	4 274	17	32
Przedbórz	18 970	7 455	28	56
Radomsko miasto	5 143	47 947	0	1
Radomsko gmina wiejska	8 563	5 634	9	20
Wielgomłyny	12 315	4 811	18	31
Żytno	19 761	5 399	27	37
Powiat razem	144 257	116 881	214	361

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: *Dane Głównego Urzędu Statystycznego*, www.stat.gov.pl.

Największą powierzchnię zajmują gminy: Żytno (19 761 ha, czyli 13,7% ogólnej powierzchni Powiatu Radomszczańskiego) i Przedbórz (18 970 ha, 13,1%), a najmniejszą – gmina Dobryczyce (5 082 ha, 3,5%) i miasto Radomsko (5 143 ha, 3,6%). Ogółem, tereny wiejskie zajmują 137 307 ha (95,2%), a tereny miejskie - 6 950 ha (4,8%).

Gęstość zaludnienia w Powiecie Radomszczańskim jest stała i wynosi 81 osób/km².

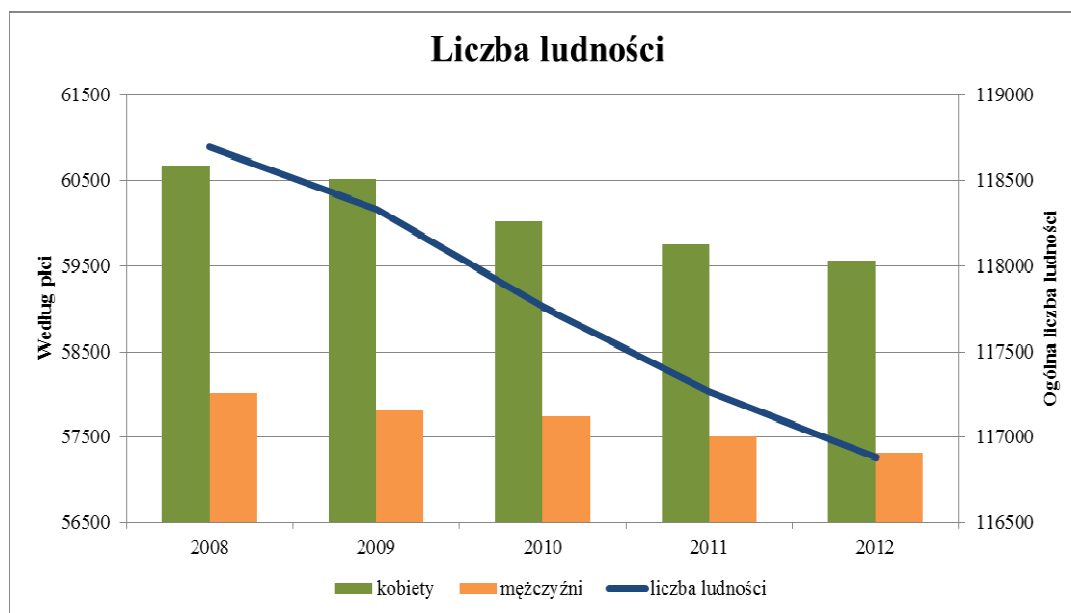
Udział ludności gmin w liczbie ludności Powiatu Radomszczańskiego

Wykres 1 Udział ludności gmin w ogólnej liczbie ludności Powiatu Radomszczańskiego (stan na XII.2012)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: *Dane Głównego Urzędu Statystycznego*, www.stat.gov.pl.

Największa liczba ludności zamieszkuje miasto Radomsko (47 947 osób, co stanowi 41% wszystkich mieszkańców Powiatu Radomszczańskiego) oraz gminę Przedbórz (7 455 osób, 6,4% ogółu mieszkańców). Najmniej ludną gminą jest gmina Masłowice (4 274 osób, 3,7% ogółu mieszkańców). Zmiany liczby ludności Powiatu Radomszczańskiego przedstawia wykres.

Wykres 2 Liczba ludności w Powiecie Radomszczańskim (od XII.2008 do XII.2012)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: *Dane Głównego Urzędu Statystycznego*, www.stat.gov.pl.

Jak pokazano na powyższym wykresie liczba ludności Powiatu Radomszczańskiego od 2008 roku ciągle spada. Dotyczy to zarówno mężczyzn, jak i kobiet. Zjawisko to jest związane z ujemnym poziomem przyrostu naturalnego oraz ujemnym saldem migracji wewnętrznych, jak i zagranicznych.

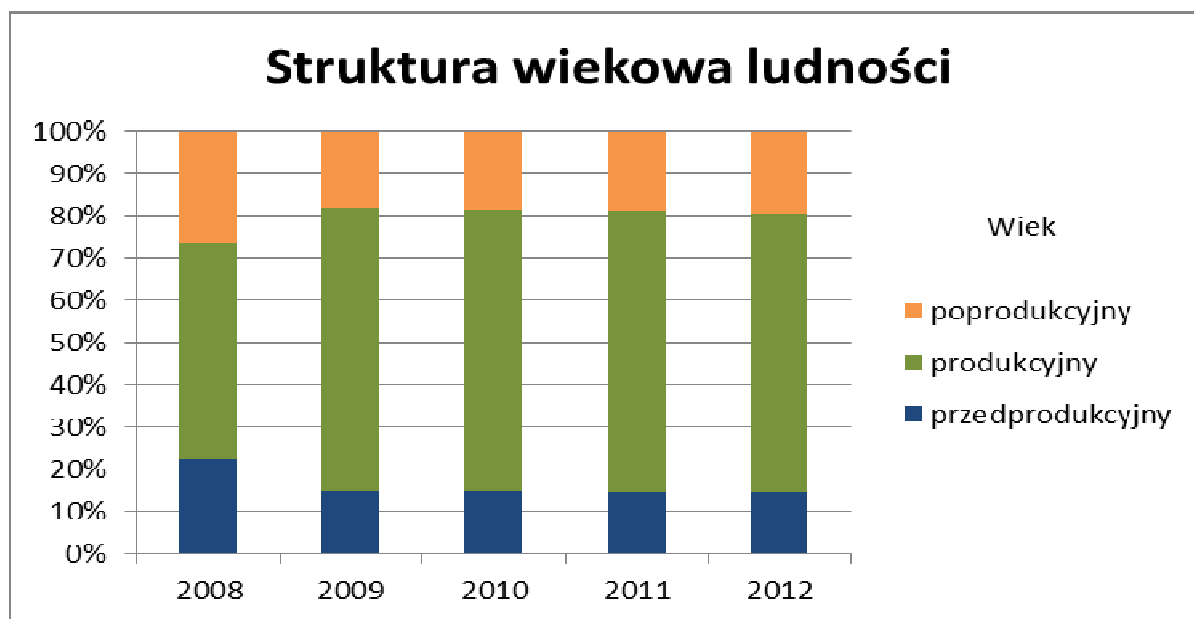
Tabela 7 Wskaźnik przyrostu naturalnego i salda migracji Powiatu Radomszczańskiego (od XII.2008 do XII.2012)

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012
przyrost naturalny	-1,5	-2,5	-3,1	-3	-2,6
saldo migracji wewnętrznych	-185	-58	-228	-124	-145
saldo migracji zagranicznych	-28	1	-18	-19	-33

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: *Dane Głównego Urzędu Statystycznego*, www.stat.gov.pl.

W Powiecie Radomszczańskim widoczny jest niż demograficzny, co oznacza, że społeczeństwo ma tendencję starzejącą. Dla Powiatu nie jest to korzystna sytuacja. Jedynie gminie Kodrąb w 2012 odnotowano dodatni przyrost naturalny (1,3). Najniższy przyrost naturalny odnotowano w gminie Gidle (-6,4), Żytno (-4,6) oraz Przedbórz (-3,4). W pozostałych gminach był on również ujemny, ale jego wartości nie były aż tak niskie (przyrost naturalny kształtował w granicach od -0,9 do -2,9).

W ostatnim czasie zauważalne są emigracje zagraniczne oraz migracje wewnętrzne (w tym również ludzi młodych), które postępują z powodu braku atrakcyjnych miejsc pracy dla mężczyzn oraz kobiet.

Wykres 3 Struktura wiekowa ludności Powiatu Radomszczańskiego (od XII.2008 do XII.2012)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Dane Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl.

Spółeczność Powiatu jest stosunkowo młoda. Ludność w wieku produkcyjnym stanowi 66%, a 15% stanowi ludność w wieku przedprodukcyjnym. Pozostała część – 19% przypada w udziale ludności w wieku poprodukcyjnym. Struktura wiekowa ludności wskazuje na niepokojące zjawisko starzenia się społeczeństwa, które jest widoczne w całym kraju.

Na 100 osób w wieku produkcyjnym w Powiecie Radomszczańskim przypada 60,2 osób w wieku nieprodukcyjnym (przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym). Odpowiedni wskaźnik obciążenia demograficznego dla województw łódzkiego wynosi 59 osób, a dla Polski 56,6 osób.

1.1.3. GMINY POWIATU RADOMSZCZAŃSKIEGO²

Miasto Radomsko to liczące 47 947 mieszkańców miasto powiatowe położone w centralnej Polsce. Przez miasto przebiega linia kolejowa Katowice – Warszawa oraz trasa szybkiego ruchu, będąca częścią budowanej autostrady A1 (Gdańsk – Łódź – Częstochowa – Gliwice – Gorzyczki). Trasa szybkiego ruchu krzyżuje się tutaj z siecią dróg Wrocław – Kielce. Radomsko to miasto o dogodnych warunkach do ekspansji ekonomicznej, istnieje tu bowiem Łódzka Specjalna Strefa Ekonomiczna – podstrefa Radomsko oraz Radomszczańska Strefa Ekonomiczna – tereny inwestycyjne Radomsko. Miasto ma charakter przemysłowy ze względu na dużą liczbę zakładów przemysłowych. Duży nacisk miasto kładzie na kulturę. Jest ona szczególnie widoczna w działalności Miejskiego Domu Kultury, Miejskiej Biblioteki

² Dane Głównego Urzędu Statystycznego – stan na XII.2012

Publicznej, Muzeum Regionalnego im. Stanisława Sankowskiego. W Radomsku znajduje się 11 przedszkoli, 11 szkół podstawowych i 10 gimnazjów.

Gmina Kamieńsk położona jest w północnej części Powiatu Radomszczańskiego w dorzeczu Widawki – dopływu Warty. Północno – zachodnie krańce gminy należą do dorzecza Pilicy. Gmina zajmuje obszar 9 644 ha i liczy 6 122 mieszkańców. Przez teren gminy przebiega droga krajowa DK1 łącząca Śląsk, Warszawę, Łódź, Gdańsk oraz linia kolejowa Śląsk –Warszawa. W krajobrazie okolicy dominuje masywne wzniesienie. Jest to pozostałość po kopalni odkrywkowej „Bełchatów”, nazwane „Góra Kamieńsk”, na którego zboczach powstała nartostrada oraz elektrownia wiatrowa. Ludność gminy utrzymuje się z pracy w rolnictwie, ponadto mieszkańcy znajdują pracę w zakładach przemysłu rolnego i spożywczego. Stolicą gminy jest miasto Kamieńsk liczące 2 893 mieszkańców.

Gmina Przedbórz położona jest we wschodniej części Powiatu Radomszczańskiego w dolinie rzeki Pilicy u podnóża Gór Świętokrzyskich w otoczeniu Przedborskiego Parku Krajobrazowego. Posiada bardzo zróżnicowaną konfigurację terenu. Powierzchnia gminy obejmuje obszar 18 970 ha, a zamieszkuje ją 7 455 osób. Miasto Przedbórz jest lokalnym ośrodkiem administracyjnym zajmującym się: obsługą ludności, obsługą ruchu turystyczno-wypoczynkowego, rolnictwem i produkcją żywności, przemysłem związanym z obsługą rolnictwa, leśnictwem i przetwórstwem drewna. Gmina posiada doskonałe warunki do rozwoju turystyki i agroturystyki oraz całorocznego centrum rekreacji rodzinnej. Urząd Miejski w Przedborzu posiada tereny inwestycyjne w obrębie miasta Przedborza przeznaczone na cele rekreacyjno-wypoczynkowe.

Gmina Dobryzyce położona jest w północnej części Powiatu Radomszczańskiego. Gmina Dobryzyce zajmuje powierzchnię 5 082 ha i zamieszkuje ją 4 398 osób. Przepływające przez gminę rzeki Kręcica i Widawka zachęcają do spędzenia wypoczynku na jej terenach. Gmina posiada korzystne położenie ze względu na przebiegającą przez jej obszar trasę DK1 i sieć kolejową. Gmina ma charakter rolniczo-przemysłowy. Na jej terenie dobrze funkcjonuje baza handlowo-usługowa, wzbogacona zakładami przemysłowymi. Działa tutaj około 336 podmiotów gospodarczych. Na terenie gminy funkcjonują dwie szkoły podstawowe, gimnazjum oraz publiczne przedszkole. Młodzież może pobierać naukę również w Zespole Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego.

Gmina Gidle położona jest na południe od Radomska. Obszar gminy obejmuje 11 598 ha. Większość powierzchni zajmują użytki rolne, pozostałą grunty orne, sady, łąki, pastwiska. Krajobraz gminy jest głównie równinny, poprzecinany rzekami – Wiercicą, Wierciczką i Wartą. Wschodnia granica gminy porośnięta jest lasami. Gmina słynie przede wszystkim z zabytków sztuki sakralnej. Na terenie gminy znajduje się kościółek z drzewa modrzewiowego, przebudowany w XVII wieku, zaliczany do najstarszych zabytków sakralnych w Polsce. Gmina Gidle liczy 6 360 mieszkańców (w obrębie 21 sołectw). Położenie gminy i jej walory turystyczno-krajoznawcze są szansą na jej rozwój w tym kierunku. W gminie Gidle

funkcjonuje Ośrodek Szkoleniowo Dydaktyczny przy Nadleśnictwie Gidle, który położony jest przy siedzibie Nadleśnictwa w miejscowości Niesulów.

Gmina Gomunice leży w dorzeczu Widawki (dopływu Warty). Gmina zajmuje obszar 6 245 ha i liczy 6 021 mieszkańców. Lasy pokrywają jedną trzecią powierzchni gminy. Centrum zajmują doliny małych rzeczek – dopływów Widawki i urokliwe oczka wodne, usytuowane są tutaj liczne stawy, pozostałości młynów czy fryszerok. Gmina ma charakter rolniczo-przemysłowy. Ponad połowa jej mieszkańców zajmuje się rolnictwem. Na jej terenie zarejestrowane są 302 podmioty gospodarcze.

Gmina Kobbie Wielkie położona jest na tzw. Wzgórzach Radomszczańskich, 14 km od Radomska. Teren gminy obejmuje 10 172 ha i jest zamieszkiwany przez 4 487 osób. Ważniejszymi podmiotami gospodarczymi są: Gminna Spółdzielnia w Kobieliach Wielkich oraz Rolnicze Spółdzielnie Produkcyjne w Kobieliach Wielkich i w Przyborowie. W gminie działa Wiejski Dom Kultury z Izbą Regionalną. Prowadzą one ożywioną działalność kulturalną, są inicjatorami wielu konkursów, organizują lekcje biblioteczne i wystawy. W Kobieliach Wielkich urodził się Władysław Stanisław Reymont laureat literackiej Nagrody Nobla.

Gmina Kodrąb położona jest między Radomskiem a Przedborzem. Powierzchnia gminy liczy 10 583 ha, lasy zajmują niespełna 17,8% jej terenu. Obszar gminy jest intensywnie wykorzystywany rolniczo. Gmina Kodrąb liczy 4 700 mieszkańców (w 19 sołectwach). Południowa część gminy to głównie obszary gospodarstw rolnych, dobrze rozwiniętych gospodarczo, zaś północna część to tereny atrakcyjne dla rekreacji. Na jej terenie znajduje się obszar chroniony krajobrazu Doliny Widawki, w skład którego wchodzi zbiornik retencyjny o powierzchni 6 ha. Ponadto na terenie gminy znajduje się korytarz ekologiczny o znaczeniu krajowym łączącym Wartę z Pilicą wg. systemu przyrody ECONET i CORINE. W gminie istnieją prywatne, przeważnie niewielkie zakłady usługowe, handlowe i wytwórcze. Gmina posiada tereny, które można przeznaczyć pod działalność gospodarczą lub centra handlowo – usługowe.

Gmina Lgota Wielka położona jest w zachodniej części Powiatu Radomszczańskiego, w odległości 13 km od Radomska i 8 km od trasy szybkiego ruchu Warszawa - Katowice. Zajmuje powierzchnię 6 307 ha, a zamieszkuje ją 4 368 mieszkańców. Gmina ma charakter typowo rolniczy i jest w niewielkim stopniu zalesiona. Skrajem gminy przepływa rzeka Kręcica - dopływ Widawki. Ludność gminy zajmuje się rolnictwem, które stanowi główne źródło utrzymania jej mieszkańców. Pozostali znaleźli zatrudnienie w Radomsku i Bełchatowie oraz na terenie gminy w prywatnym handlu i usługach. Wizytówką gminy jest zespół ludowy: "Karolina" z Lgoty Wielkiej.

Gmina Ładzice położona jest w zachodniej części Powiatu Radomszczańskiego, nad rzeką Wartą. Powierzchnia gminy wynosi 8 277 ha, a zamieszkuje ją 4 905 mieszkańców. Jest to gmina typowo rolnicza, całkowicie zwodociągowana, przy zwartej zabudowie. Przez teren gminy przebiega trasa szybkiego ruchu Warszawa – Katowice oraz droga Radomsko – Wieluń i Radomsko – Sulmierzyce.

W gminie funkcjonują: gimnazjum, 2 szkoły podstawowe i przedszkole, Gminna Biblioteka Publiczna oraz Dom Pomocy Społecznej. Z uwagi na walory przyrodniczo-krajobrazowe i kulturowe gminy obszar nadwarciański pełni dużą rolę jako tereny wypoczynkowe. Dużą zachętą do tego jest powstały w miejscowości Zakrzówek Szlachecki zbiornik wodny.

Gmina Masłowice położona jest we wschodniej części Powiatu Radomszczańskiego. Przebiega przez nią droga krajowa nr DK42 Radomsko – Końskie. Ogólna powierzchnia gminy wynosi 11 597 ha i zamieszkuje ją 4 274 osób. Przez środek gminy przepływa Luciąża, która stąd bierze swoje początki. Prawie jedną czwartą powierzchni gminy zajmują lasy. Gmina podzielona jest na 17 sołectw. Ludność gminy zajmuje się rolnictwem, które stanowi główne źródło utrzymania jej mieszkańców. Ponadto ludność gminy zajmuje się działalnością gospodarczą i usługową. Na jej terenie zarejestrowanych jest 186 podmiotów gospodarczych prowadzących działalność głównie w zakresie przetwórstwa rolno-spożywczego i przetwórstwa mięsnego. Na terenie gminy w miejscowościach Masłowice, Przerąb, Bartodzieje Przerębskie, znajdują się zbiorniki wodno – retencyjne. Bazą do rozwoju agroturystyki mogą być stawy hodowlane.

Gmina Radomsko składa się z dwóch części oddzielonych od siebie terenem Miasta Radomska bez wspólnej granicy. Powierzchnia gminy wynosi 8 563 ha. Lasy na terenie gminy w całości objęte są strefą ochrony krajobrazu. Zamieszkiwana jest przez 5 634 mieszkańców, na terenie 9 sołectw. Siedziba Urzędu Gminy znajduje się na terenie Miasta Radomsko. Gmina Radomsko jest typowo rolnicza, brak jest na jej terenie zakładów przemysłowych. Mieszkańcy gminy znajdują zatrudnienie w zakładach w mieście Radomsku, a także prowadzą działalność gospodarczą. Na terenie gminy jest zarejestrowanych 465 podmiotów gospodarczych, do największych pracodawców należą zakłady branży meblarskiej. Przez Sołectwa Szczepocice, Dąbrówka i Bobry przepływa rzeka Warta z bardzo bogatym środowiskiem przyrodniczym.

Gmina Wielgomłyny położona jest na południowo- wschodnim krańcu województwa łódzkiego. Znaczna część granic gminy ma naturalny charakter. Na wschodzie wyznacza ją rzeka Pilica, na południu kompleksy leśne, na północy przechodzi wierzchołkiem góry Chełmo, z zachodu na wschód przepływa rzeczka Biestrzykówka. Wielgomłyny są gminą typowo rolniczą. Zajmuje ona powierzchnię 12 315 ha, z czego jedną czwartą stanowią lasy. W okolicy Wielgomłyn przetrwały jeszcze tradycje sztuki ludowej. W Krzętowie i Zagórze wykonywane są przedmioty obrzędowe, takie jak wieńce dożynkowe, pajdki i korony z kolorowej bibuły. Mieszkańcy gminy trudnią się przede wszystkim rolnictwem. Na terenie gminy uprawiane są głównie zboża i ziemniaki.

Gmina Żytno położona jest w południowej części Powiatu Radomszczańskiego. Zajmuje ona obszar 19 761 ha, zamieszkiwany przez 5 399 osób. Powierzchnia gminy znajduje się w zlewni rzeki Pilicy, która od strony wschodniej stanowi jej naturalną granicę. Siedzibą władz administracyjnych i samorządowych

jest Żytno. Gmina jest typowo rolnicza. Produkcją roślinną i zwierzęcą zajmuje się 927 gospodarstw indywidualnych. Poza rolnictwem działa 220 podmiotów gospodarczych, głównie w handlu i usługach. Blisko 40% powierzchni gminy pokrywają lasy, co sprawia, że jest to gmina o dużym potencjale turystycznym. Animatorem działalności kulturalnej w gminie jest Gminny Ośrodek Kultury, który chlubi się znanym teatrem amatorskim „Animagia”.

1.2. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

1.2.1. KLIMAT

Obszar Powiatu Radomszczańskiego leży w strefie klimatu nizin środkowopolskich. Cechy charakterystyczne klimatu:

- Średnie wieloletnie temperatury powietrza w regionie wahają się w granicach 7,6 - 10,5°C.
- Wielkość opadów atmosferycznych na terenie Powiatu jest dość zróżnicowana i waha się od 550 – 650 mm, w zależności od ukształtowania terenu.
- Okres wegetacyjny trwa około 210 dni.
- W ciągu całego roku w regionie przeważają wiatry z kierunku zachodniego i południowo-zachodniego. Dość znaczący jest też udział wiatrów wschodnich i południowo-wschodnich. Przeważają wiatry słabe, w granicach 2–5 m/s. Północno-zachodnia część Powiatu Radomszczańskiego znajduje się w II strefie według mapy wietrzności IMiGW WŁ, która jest określana jako korzystna do instalacji turbin wiatrowych. Średnia prędkość wiatru w strefie II na wysokości 20 m n.p.g. wynosi 4,5–5 m/s. Pozostała część Powiatu również posiada predyspozycje do instalacji turbin wiatrowych.
- Występowanie ostrych fal mrozu w marcu, kwietniu i maju, co powoduje często duże straty w rolnictwie regionu.
- Zmiany klimatyczne (nie tylko na terenie Powiatu, ale też w Polsce i całej Europie) i występujące w związku z tym anomalie pogodowe: huragany, trąby powietrzne, duże wahania temperatury, gwałtowne opady i długotrwałe susze.
- Inwersje termiczne na obszarach nizinnych, co przyczynia się do stagnacji chłodnego powietrza, zwiększenia frekwencji mgieł i przymrozków przygruntowych, a także podwyższenia stopnia uwilgotnienia.

1.2.2. GLEBY

Z uwagi na przeważający charakter rolniczy większości obszaru Powiatu istotnym elementem środowiska są gleby.

W Powiecie Radomszczańskim brak jest gleb klasy I, natomiast gleby klasy II występują tylko na terenie gminy Masłowice (1%), Kobbiele Wielkie (0,5%), Wielgomłyny (0,1%) i Żytno (0,1%). Najwyższy udział procentowy gleb średnich zaliczanych do III i IV klasy bonitacyjnej występuje w gminie Lgota Wielka (55,9%), gminach: Masłowice, Kodrąb, Kobbiele Wielkie i Wielgomłyny (ponad 50%). W gminie Przedbórz udział gleb średnich stanowi 18,6% ogólnej powierzchni gruntów rolnych. Zdecydowana większość gleb rolniczych Powiatu należy do słabych i bardzo słabych. Są to grunty o ograniczonych możliwościach produkcji rolniczej (głównie uprawia się na nich żyto, owies, łubin, częściowo ziemniaki) i bardzo niskim potencjale urodzajności. Gleby słabe klas V, VI i VIz, w gminie Przedbórz stanowią 81,4%, a w gminach Gomunice, Kamieńsk i Gidle stanowią około 70%. Grunty najslabsze klas VI i VIz (pod zalesienie), które powinny zostać wyeliminowane z produkcji rolniczej z przeznaczeniem pod uprawy leśne, zajmują w województwie ponad 17%, i jest ich więcej niż przeciętnie w kraju (12,0%).

1.2.3. WODY

Powiat Radomszczański pod względem hydrograficznym podzielony jest linią wododziału Wisły i Odry – granicą pomiędzy regionem wodnym Warty i regionem wodnym Środkowej Wisły. Dział ten wyznacza zlewnie cieków II rzędu: Pilicy i Warty.

Z uwagi na wododziałowe położenie sieć hydrograficzna Powiatu charakteryzuje się znaczną ilością cieków krótkich, często o małych przepływach, które w wielu odcinkach, zwłaszcza latem wysychają. Niewielka jest ilość wód stojących. Głównymi rzekami Powiatu są: Pilica i Warta.

Do zlewni Pilicy zaliczamy następujące ciek wodne: Pilica, Czarna Włoszczowska, Baryczka, Łączynka, Biestrzykówka, Struga spod Ochotnika, Luciaża. Do zlewni rzeki Warty zaliczamy następujące ciek wodne: Warta, Wiercica, Radomka, Widawka.

W Powiecie Radomszczańskim brak jest większych naturalnych zbiorników wodnych. Wody stojące stanowią: zespoły stawów rybnych, podmokłe tereny torfowo-bagienne oraz zbiorniki systemów melioracyjnych. Całkowita retencja zlewni jest uzupełniana również przez tzw. małą retencję.

Na terenie Powiatu występują trzy użytkowe poziomy wód podziemnych. Największy udział w zasobach eksploatacyjnych wód podziemnych ma poziom kredowy i czwartorzędowy. W poziomie kredy dolnej występują wody goetermalne (temperatura 55÷63°C).

Ważnym zasobem gospodarczym są tzw. Główne Zbiorniki Wód Podziemnych (GZWP). Cały obszar Powiatu leży w obrębie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 409 Niecka Miechowska. Skały górnej kredy, wykształcone jako margle, opoki i gezy stanowią zbiornik wód podziemnych o charakterze szczelinowo-porowym, o klasie jakości wody Ia, Ib, Ic. Ze względu na szczególne znaczenie gospodarcze,

a jednocześnie zagrożenie degradacją, w granicach GZWP wyznaczono obszar wymagający najwyższej ochrony (ONO) oraz obszar wymagający wysokiej ochrony (OWO).

Na głębokości ok. 2 000 m pod całym obszarem Powiatu Radomszczańskiego rozciągają się pokłady wód geotermalnych należące do szczecińsko – łódzkiej warstwy geotermalnej. Pokłady te mają temperaturę od 80 do 120 °C.

1.2.4. SUROWCE NATURALNE

Teren Powiatu Radomszczańskiego jest dość zasobny w surowce mineralne, rozpoznano tutaj 83 złoża, występujące na terenie 12 gmin, w tym:

- gmina Dobryczyce – 9 złóż (piaski, żwiry, surowce do prac inżynierskich),
- gmina Gidle – 3 złoża (piaski),
- gmina Gomunice – 3 złoża (piaski i torfy),
- gmina Kamieńsk – 15 złóż (węgiel brunatny, piaski, żwiry, torfy),
- gmina Kodrąb – 7 złóż (piaski, żwiry, kamień łamany i bloczny, wapienie i margle),
- gmina Kobbiele Wielkie – 6 złóż (piaski),
- gmina Lgota Wielka – 3 złoża (piaski i surowce ilaste ceramiki budowlanej),
- gmina Ładzice – 12 złóż (piaski, żwiry),
- gmina Masłowice – 3 złoża (wapienie i margle, węgiel brunatny),
- gmina Przedbórz – 4 złoża (węgiel brunatny, piaski, wapienie i margle),
- gmina Wielgomłyny – 12 złóż (kamień łamany i bloczny, ropy do produkcji ceramiki budowlanej, piaski),
- gmina Żytno – 7 złóż (piaski, ropy do produkcji ceramiki budowlanej, piaski kwarcowe).

Na terenie Powiatu występują: surowce energetyczne (węgiel brunatny), surowce skalne, surowce ilaste, surowce węglanowe, kruszywo naturalne i torfy. Zdecydowana większość złóż to złoża pospolite, a ich eksploatacja realizowana jest metodami odkrywkowymi. W 2011 roku eksploatowano 29 złóż, a wydobyte wyniosło łącznie 25 657 tys. m³ (według PIG-PIB).

Najważniejszą z gospodarczego punktu widzenia kopaliną jest węgiel brunatny. Występuje w postaci udokumentowanych złóż, z których największe skupione są w Zagłębiu Bełchatowskim powstałym w zapadlisku tektonicznym w obrębie serii osadów mioceniowych. Zagłębie tworzą trzy złoża: Szczerców, Bełchatów i Kamieńsk, z których dwa ostatnie znajdują się częściowo w obrębie Powiatu Radomszczańskiego. Eksploatacja prowadzona jest obecnie na złożach Bełchatów i Szczerców.

1.2.5. LASY

Lasy na terenie Powiatu rozłożone są nierównomiernie – największe ich kompleksy znajdują się w centralnej, południowej i wschodniej części Powiatu. Najbardziej zalesione gminy Powiatu to: Żytno, Przedbórz, Kamieńsk, Gomunice, a najmniej: Lgota Wielka, Dobryszyce, Kodrąb i Masłowice.

Lesistość Powiatu Radomszczańskiego wynosi 30,4%. Jest to wartość większa niż lesistość województwa łódzkiego – 21,2% i kraju – 29,3%.

Największy udział w strukturze własnościowej gruntów leśnych mają grunty leśne i lasy publiczne - zajmują 33 126,1 ha powierzchni (74%). Grunty leśne prywatne natomiast zajmują powierzchnię 11 647 ha (26%).

W lasach Powiatu Radomszczańskiego zdecydowanie przeważają siedliska świeże, zajmujące ponad 70% powierzchni. Siedliska wilgotne zajmują około 15%, natomiast bagienne i łąkowe - około 4%. Najwięcej jest siedlisk lasu mieszanego świeżego, boru świeżego, boru mieszanego świeżego, boru mieszanego wilgotnego i lasu świeżego. Gatunkiem panującym w lasach Powiatu jest sona (około 80%). Pozostałe gatunki o znaczącym udziale to olcha, brzoza, dąb, modrzew i świerk. Występują także: klon, wiąz, jesion, akacja, osika, lipa i wierzba.

Najniższe piętro lasu tworzą rośliny runa leśnego. Z uwagi na prowadzoną na tym obszarze od dawna gospodarkę leśną nie jest ono tak zróżnicowane biologicznie jak w odpowiednich lasach naturalnych. Im starszy drzewostan, tym zróżnicowanie gatunkowe runa większe i bardziej typowe dla siedliska. Najmniej zróżnicowane są runa w młodnikach.

1.2.6. PARKI KRAJOBRAZOWE I REZERWATY

Bioróżnorodność Powiatu Radomszczańskiego na tle innych jednostek administracyjnych jest wysoka. Najcenniejsze obiekty i obszary przyrodnicze zostały objęte różnorodną ochroną prawną.

Tabela 8 Formy ochrony przyrody na terenie Powiatu Radomszczańskiego (stan na XII.2012)

Forma ochrony	Ilość	Powierzchnia [ha]	% powierzchni Powiatu
Rezerwaty przyrody	6	789,2	0,5
Obszary chronionego krajobrazu	3	13 973,7	9,7
Parki krajobrazowe	1	5 710,0	3,9
Użytki ekologiczne	130	145,4	0,1
Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	1	3,9	0,003
Pomniki przyrody (szt.)	287	-	-
Natura 2000: Specjalne Obszary Ochrony	7	-	-

Obszary Specjalnej Ochrony			
----------------------------	--	--	--

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: *Dane Głównego Urzędu Statystycznego*, www.stat.gov.pl.

Na terenie Powiatu Radomszczańskiego znajdują się następujące rezerваты przyrody:

„**Czarna Różga**” – florystyczny i leśny rezerwat położony w gminie Przedbórz, po wschodniej stronie Pasma Przedborsko - Małogoskiego, w pobliżu miejscowości Żeleźnica. Został utworzony w granicach Przedborskiego Parku Krajobrazowego w celu zachowania ze względów naukowych i dydaktycznych naturalnych ekosystemów wilgotnych lasów liściastych z licznymi drzewami pomnikowymi oraz gatunkami rzadkich chronionych roślin zielnych.

„**Dębowiec**” – rezerwat florystyczny i leśny w sąsiedztwie miejscowości Silniczka (gmina Żytno). Rezerwat utworzono w celu zachowania ze względów naukowych i dydaktycznych naturalnego fragmentu grądu z lipą szerokolistną na krańcach zasięgu i łągu wiązowo-jesionowego z rzadkimi roślinami zielnymi.

„**Góra Chelmo**” – rezerwat krajobrazowy i przyrody nieożywionej w miejscowości Chelmo, w gminie Masłowice. Rezerwat obejmuje szczyt i fragmenty zboczy Góry Chelmo (323 m n.p.m.) – jednego z najwyższych wzniesień województwa łódzkiego. Rezerwat utworzono w celu zachowania ze względów naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych wzgórza porośniętego lasem mieszanym, zbudowanego z piaskowców albskich, dolnokredowych, będącego ostańcem denudacyjnym, oraz znajdującego się na nim grodziska z X wieku, z czterema pierścieniami wałów (były to prawdopodobnie umocnienia obronne albo miejsce kultu). Rezerwat ten jest jednym z nielicznych miejsc w Polsce, gdzie można odnaleźć stary drzewostan klonowo-jaworowy.

„**Jasień**” – rezerwat florystyczny i leśny położony na południe od miejscowości Jasień, w gminie Kobiełe Wielkie. Powołany w celu ochrony naturalnego siedliska cisa pospolitego.

„**Kobiełe Wielkie**” – florystyczny i leśny rezerwat utworzony w gminie Kobiełe Wielkie, na wschód od Radomska. Rezerwat utworzono w celu zachowania, ze względów naukowych i dydaktycznych, fragmentu naturalnego lasu sosnowo-dębowo-jodłowego (jedlina świętokrzyska z elementami flory górskiej).

„**Piskorzaniec**” – rezerwat torfowiskowy położony jest na południe od wsi Piskorzaniec w gminie Przedbórz. Ochroną objęte są tu ekosystemy bagiennych lasów i torfowisk, staw "Duży", na którym prowadzona jest gospodarka rybacka, i zarośnięty szuwarami staw "Bolesław". Wokół całego torfowiska rośnie bór bagienny.

Na terenie Powiatu Radomszczańskiego znajduje się jeden park krajobrazowy:

„**Przedborski Park Krajobrazowy**” – leży on na pograniczu województw: łódzkiego i świętokrzyskiego. Na obszarze Powiatu Radomszczańskiego leży w gminach: Przedbórz, Masłowice, Wielgomłyny, Żytno. Obejmuje tereny byłej Puszczy Pilickiej - torfowiska, podmokłe łągi, olsy bagiennie, grądy, wiekowe

dąbrowy i buczyny, bory sosnowe, łąki, wrzosowiska, murawy kserotermiczne oraz starorzecza Pilicy. Ponadto, północne krańce gminy Przedbórz leżą w obrębie otuliny „**Sulejowskiego Parku Krajobrazowego**”. Został on utworzony w celu ochrony szczególnych wartości przyrodniczych, krajobrazowych i historyczno-kulturowych środkowego odcinka Pilicy (pomiędzy Przedborzem a Sulejowem i terenów wokół Zalewu Sulejowskiego).

1.2.7. INNE FORMY OCHRONY

Poza rezerwatami przyrody i parkiem krajobrazowym na terenie Powiatu Radomszczańskiego znajdują się obszary chronionego krajobrazu:

Przedborski Obszar Chronionego Krajobrazu – znajduje się na terenie gmin: Kobbiele Wielkie, Masłowice, Przedbórz, Wielgomłyny i Żytno. Obszar ten ma z założenia pełnić rolę ochronną wobec Przedborskiego Parku Krajobrazowego, jako że powstał z jego otuliny. Charakteryzuje się krajobrazem rolniczym i w niewielkim stopniu obejmuje ekosystemy leśne.

Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Widawki – na terenie Powiatu Radomszczańskiego znajduje się na terenie gmin: Dobryszyce, Gomunice, Kamieńsk, Kodrąb, Kobbiele Wielkie, Masłowice i Wielgomłyny. Utworzony ze względu na ochronę doliny rzeki Widawki z wartościowymi siedliskami i zbiorowiskami roślinnymi, ochronę koryta rzeki Widawki stanowiącej na znacznej przestrzeni naturalny ciek wodny, korytarz ekologiczny łączący dolinę Warty z doliną Pilicy.

Piliczański Obszar Chronionego Krajobrazu – na terenie Powiatu Radomszczańskiego obejmuje gminy: Przedbórz, Kobbiele Wielkie, Masłowice, Wielgomłyny i Żytno. Tereny chronione są ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem, a także pełnią funkcję korytarzy ekologicznych.

Na terenie Powiatu, w gminie Przedbórz utworzony Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy „Majowa Góra”. Obejmuje on wzgórze o wysokości 235 m. n.p.m., zbudowane z piaskowców oraz wapieni. Jego środek przecięty jest wąwozem, który powstał na skutek wydobywania kamienia piaskowego na potrzeby budownictwa. Rosną tu zbiorowiska murawowe z rzadkimi gatunkami roślin: sasanka wiosenna, koniczyna długokłosa, dzwonek syberyjski, dziewięciśń pospolity.

Na obszarze Powiatu Radomszczańskiego (w jego części) ustanowiono następujące obszary sieci Natura 2000:

- Dolina Górnej Pilicy (Gminy: Przedbórz, Wielgomłyny, Żytno),
- Dolina Środkowej Pilicy (Gmina: Przedbórz),
- Cisy w Jasieniu (Gmina: Kobbiele Wielkie),
- Las Dębowiec (Gmina: Żytno),

- Łąka w Bęczkowicach (Gmina: Masłowice),
- Ostoja Przedborska (Gmina: Przedbórz),
- Torfowiska Żytno – Ewina (Gminy: Żytno, Gidle).

Na obszarze Powiatu Radomszczańskiego znajduje się 130 użytków ekologicznych, położonych w gminach:

- Gomunice - 2 użytki (bagna),
- Kamieńsk - 4 użytki (bagna, oczko wodne, zbiornik wodny, trzciniowisko),
- Kobbie Wielkie - 12 użytków (bagna, w tym jedno śródleśne),
- Kodrąb - 3 użytki (bagna),
- Masłowice - 2 użytki (bagna),
- Przedbórz - 74 użytki (bagna śródleśne, torfowiska, łąki śródleśne, samosiew tarniny, zakrzewienia
- śródpolne),
- Radomsko (wiejska) - 25 użytków (bagna śródleśne),
- Kobbie Wielkie - 1 użytek (bagnó śródleśne),
- Wielgomłyny - 4 użytki (bagna).

Poza wymienionymi formami ochrony warto wspomnieć również o tym, że na terenie Powiatu istnieje 287 pomników przyrody, w tym 286 obiektów przyrody ożywionej (pojedyncze drzewa, grupy drzew, aleje) i jeden obiekt przyrody nieożywionej – głaz narzutowy w gminie Przedbórz.

1.2.8. ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII

Na terenie Powiatu Radomszczańskiego istnieje znaczący potencjał związany z rozwojem nowoczesnych i przyjaznych dla środowiska źródeł energii, bazujących na istniejących zasobach. Przyjazne środowisku odnawialne źródła energii wykorzystywane są w 11 gminach i obejmują 39 elektrowni wiatrowych (najwięcej w gminie Kamieńsk – 15) oraz 44 źródła solarne (najwięcej w gminie Kamieńsk – 33). W niedalekiej przyszłości odnawialne źródła energii będą stanowiły w Powiecie Radomszczańskim istotny element nowoczesnej gospodarki energetycznej. Planuje się, że w przyszłości na jego terenie powstanie 1 biogazownia, 117 elektrowni wiatrowych, 1 elektrownia wodna, 1 źródło geotermalne oraz 3 źródła solarne.

1.3. INFRASTRUKTURA KOMUNIKACYJNA

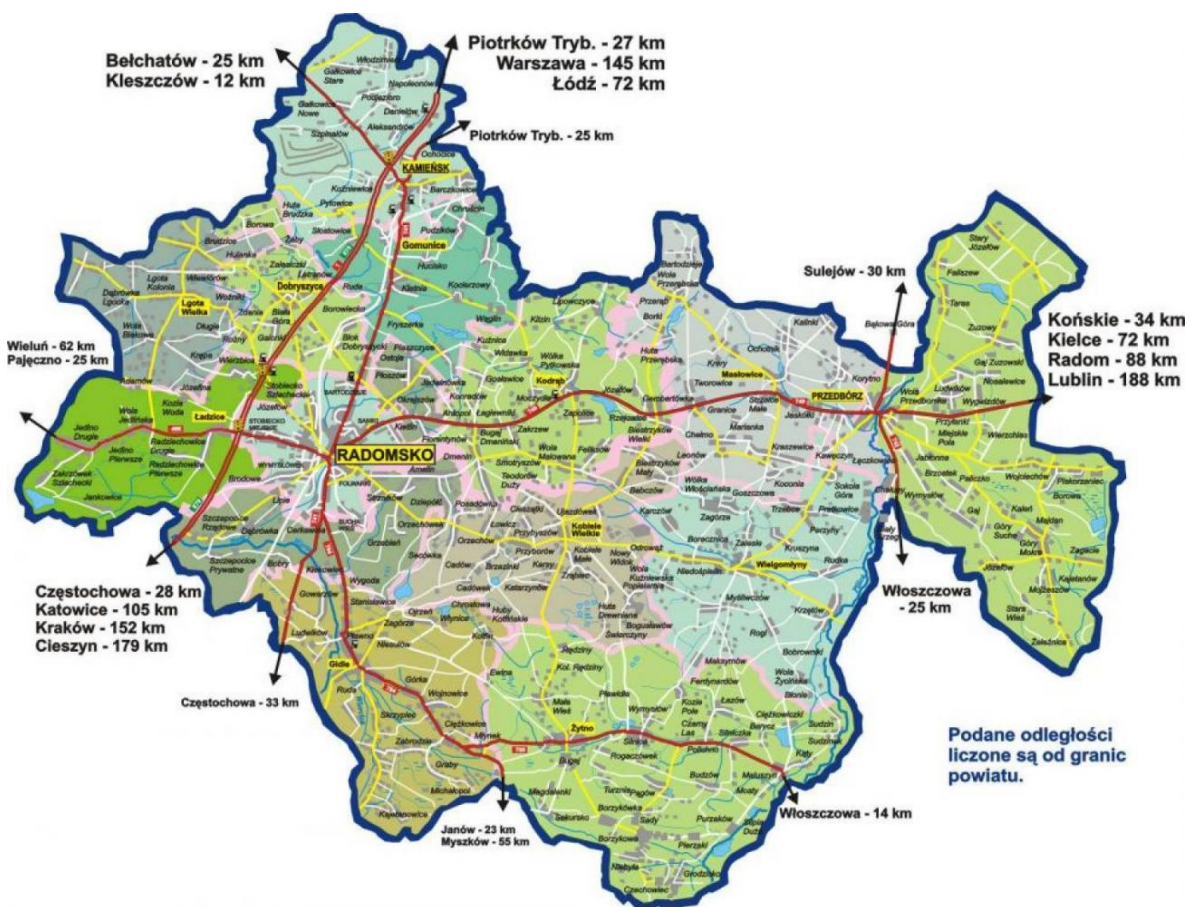
1.3.1. INFRASTRUKTURA DROGOWA

Powiat Radomszczański ma korzystne położenie komunikacyjne. Zawdzięcza je przebiegającej przez swój obszar trasie szybkiego ruchu Warszawa - Katowice oraz linii kolejowej łączącej Warszawę z Wiedniem. Przez Powiat Radomszczański przebiegają szlaki drogowe wschód-zachód i północ-południe Gorzyczki - Łódź - Gdańsk, trasa szybkiego ruchu, która stanie się częścią budowanej autostrady.

Usytuowanie Powiatu obliuguje do kształtowania układu drogowego, który przyszłościowo umożliwiłoby dogodne połączenia, co najmniej w podstawowych kierunkach.

W układzie komunikacyjnym Powiatu istotną rolę pełni sieć dróg:

- krajowych;
  - DK1 pełni szczegółową rolę korytarza komunikacyjnego północ-południe, ze znacznym udziałem tranzytu przez teren Powiatu,
  - DK91 jako alternatywa dla drogi DK1,
  - DK42 koncentrują ruch tranzytowy w kierunku wschód-zachód,
- wojewódzkich uzupełniających sieć komunikacyjną dróg krajowych;
  - DW784 i DW785 w kierunku południowo-wschodnim,
  - DW484 w kierunku północno-zachodnim,
  - DW742 w kierunku północno-południowym,
- powiatowych, które są uzupełnieniem sieci dróg wyższej kategorii. Na terenie Powiatu znajduje się 420km dróg powiatowych o powierzchni twardej oraz 17km o nawierzchni gruntowej.
- gminnych – na terenie Powiatu znajduje się 550,7km dróg gminnych o nawierzchni twardej (454,3km o nawierzchni twardej ulepszonej) oraz 258,3km o nawierzchni gruntowej.

Mapa 2 Połączenia komunikacyjne - drogowe na terenie Powiatu Radomszczańskiego
 Źródło: www.radomszczański.pl

Należy nadmienić, że drogi Powiatu w obecnym stanie nie spełniają wymogów technicznych, dlatego założeniem perspektywicznego układu drogowego jest modernizacja i uzupełnianie sieci dróg powiatowych w najbliższych latach.

1.3.2. KOLEJ

Przez Powiat Radomszczański przebiega kolej (linia kolejowa nr 1) łącząca Warszawę Centralną z Katowicami, a dalej z Wiedniem. Na trasie, w Powiecie Radomszczańskim, znajdują się:

- 4 przystanki kolejowe (Bobyry, Dobryszycy, Grzędów, Kamieńsk),
- 2 stacje kolejowe (Radomsko, Gomunice).

Poza Radomskiem, na pozostałych stacjach w Powiecie zatrzymują się tylko pociągi osobowe. Długość torów na terenie Powiatu wynosi około 27 km.

1.4. PRZEDSIĘBIORSTWA

1.4.1. LICZBA PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH I ICH STRUKTURA

Położenie Powiatu Radomszczańskiego w centralnej Polsce, pomiędzy Warszawą, a aglomeracją śląską, sprawia, że występują tutaj szczególnie dogodne warunki inwestycyjne. Dostępność komunikacyjną zapewnia przebiegająca przez teren Powiatu trasa szybkiego ruchu Warszawa– Katowice, szlaki drogowe: wschód – zachód (sieć dróg Wrocław – Kielce) i północ – południe (Autostrada A1: Gdańsk – Łódź – Częstochowa – Gliwice – Gorzyczki) oraz linia kolejowa łącząca Warszawę z Wiedniem. Miasto Radomsko ma doskonały dostęp do międzynarodowych portów lotniczych: Warszawa – Okęcie, Katowice – Pyrzowice i Kraków Balice. Na obszarze powiatu, w mieście Radomsko istnieją tereny przeznaczone na cele inwestycyjne. Do największych z nich należą:

- Podstrefa Łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej o pow. 25,5 ha (przy trasie DK 1) – przeznaczenie: działalność przemysłowa, usługowa.
- Radomszczańska Strefa Przemysłowa (przy trasie DK 1) – pow. 164 ha – przeznaczenie: działalność przemysłowa, usługowa oraz składowa.
- Nieruchomość o pow. ok. 55 ha w pobliżu ulic Sucharskiego i Krasickiego – przeznaczenie: działalność przemysłowa, usługowa składowa oraz rzemieślnicza.

Obszary te stanowią duży atut w działaniach o pozyskanie zewnętrznego kapitału inwestycyjnego. Ponadto w większości gmin istnieją obszary, na których mogą być lokalizowane inwestycje gospodarcze.

Do najważniejszych należą:

- Sztuczne zwałowisko powstałe w wyniku działalności kopalni odkrywkowej „Bełchatów” nazwane „Góra Kamieński”. Przeznaczenie terenu to: sport, rekreacja, usługi hotelowe. Na jednym ze szczytów istnieje nartostrada, tor saneczkowy, wyciąg krzesełkowy oraz elektrownia wiatrowa.
- Teren w obrębie miasta Przedborza o pow. 16 ha z przeznaczeniem na cele rekreacyjno-wypoczynkowe, ze zbiornikiem wodnym o powierzchni lustra wody – 11 ha.
- Kompleks wodno-leśny w gminie Wielgomłyny o powierzchni 23 ha, lustrem wody o powierzchni 16,5 ha z przeznaczeniem: gospodarstwo rybackie, turystyka i rekreacja.

Na terenie Powiatu Radomszczańskiego funkcjonuje wiele podmiotów gospodarczych. Liczbę podmiotów w poszczególnych gminach przedstawia tabela.

Tabela 9 Liczba podmiotów gospodarczych w gminach Powiatu Radomszczańskiego (od XII.2010 do XII.2012)

Gmina	Liczba podmiotów w 2010r.	Liczba podmiotów w 2011r.	Liczba podmiotów w 2012r.
-------	---------------------------	---------------------------	---------------------------

Dobryczyce	322	317	336
Gidle	432	416	402
Gomunice	304	286	302
Kamieńsk	330	316	303
Kobiele Wielkie	313	302	311
Kodrąb	239	232	246
Lgota Wielka	282	270	272
Ładzice	280	295	312
Masłowice	172	178	186
Przedbórz	595	560	565
Radomsko miasto	4629	4524	4643
Radomsko gmina wiejska	434	433	465
Wielgomłyny	224	232	226
Żytno	234	226	220
Powiat razem	8790	8587	8789

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: *Dane Głównego Urzędu Statystycznego*, www.stat.gov.pl.

Największa liczba podmiotów prowadzi działalność gospodarczą w mieście powiatowym – Radomsku (52,8% wszystkich podmiotów) oraz gminie Przedbórz (6,4%). Najmniejsza liczba przedsiębiorców działa w gminie Masłowice (2,1%) oraz Żytno (2,5%).

Na przestrzeni lat liczba podmiotów ulega niewielkim zmianom. W 2011 roku zanotowano spadek liczby podmiotów w 11 gminach Powiatu Radomszczańskiego. Rok później liczba podmiotów malała już tylko w 5 gminach, co może świadczyć o pozytywnym trendzie w przyszłości.

Na terenie Powiatu Radomszczańskiego funkcjonują głównie podmioty prywatne (96,2% wszystkich podmiotów). W liczbie tej przeważają osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (81,4% wszystkich podmiotów). Sektor publiczny stanowi jedynie 3,8% podmiotów gospodarczych.

W Powiecie Radomszczańskim można wyróżnić dwa główne kierunki produkcji tj. produkcja meblarska z największym podmiotem: Fabryką Mebli Giętych. Drugim kierunkiem jest przetwórstwo metalu ze znaczącymi podmiotami: PPUH Konstalex Sp. z o.o., Metalurgia S.A. Silny jest również sektor rolno – spożywczy z takim potentatem jak Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Radomsku. Bardzo dynamicznie rozwijają się sektory budownictwa i elektroniki. Warto również podkreślić rozwój „zagłębia produkcji opakowań”. Na terenie powiatu Radomszczańskiego działalność prowadzi: Ball Packaging Europe Sp. z o.o. (jeden z czołowych europejskich producentów puszek do napojów), AQUILA Radomsko Sp. z o.o. (posiadająca największy potencjał produkcji i sprzedaży tektury falistej w formatach w Polsce), Isopak (jeden z europejskich liderów produkcji opakowań ze styropianu) oraz VPK Packaging Sp. z o.o.

(wiodący w Europie Zachodniej producent opakowań z włókien pochodzących z recyklingu). Do pozostałych przedsiębiorstw, które zainwestowały na terenie powiatu można zaliczyć m.in.: Leitz, Indesit, Jysk, Bora, Press-Glas, Frigo Logistics, Inkomet.

Ważnym podmiotem w rozwoju gospodarczym Powiatu jest Regionalna Izba Przemysłowo – Handlowa w Radomsku oraz Cech Rzemieślników i Przedsiębiorców w Radomsku. Potencjalnym atutem rozwoju gospodarczego mogą być południowe tereny Powiatu. Z racji dużej lesistości, położenia w dorzeczu Warty i Pilicy, zachowanych walorów przyrodniczych, tereny te mogłyby być wykorzystane do stosunkowo taniej rekreacji i wypoczynku dla mieszkańców (emerytów) Śląska i Łodzi.

W planach rozwoju Powiatu należy uwzględnić ewentualne projekty dotyczące odnawialnych źródeł energii, w tym związane z geotermią. Dla gmin północnych Powiatu atutem rozwojowym może być dostęp do taniej energii z Elektrowni Bełchatów.

1.4.2. PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU

Produkcja sprzedana przemysłu w powiecie radomszczańskim w 2012 r. wyniosła 1 135,0 mln PLN, co wskazuje na stały trend na przestrzeni ostatnich lat. Dla porównania wartość ta dla 2006 r. wyniosła 1 187,5 mln PLN.

1.5. ROLNICTWO

1.5.1. STRUKTURA POWIERZCHNI GRUNTÓW

Ogólna powierzchnia gruntów gospodarstw rolnych w Powiecie Radomszczańskim wynosi 77 284,3 ha, a więc stanowi 53,6% powierzchni całego Powiatu. Najwięcej gruntów rolnych znajduje się w gminie Masłowice (10,9%) oraz gminie Żytno (10,8%), a najmniej w gminie Gomunice (2,7%). Podział gruntów na kategorie został przedstawiony w tabeli.

Tabela 10 Struktura użytkowania gruntów w Powiecie Radomszczańskim (stan na XII.2010 rok)

Struktura użytkowania gruntów [ha]								
Użytki rolne							Lasy i grunty leśne	Pozostałe grunty
pod zasiewami	grunty ugorowane	uprawy trwałe	ogródki przydomowe	łąki trwałe	pastwiska trwałe	pozostałe użytki rolne		
42 774,91	1 820,92	620,55	117,72	12 506,77	1 454,94	6 374,06	7 173,67	4 440,8

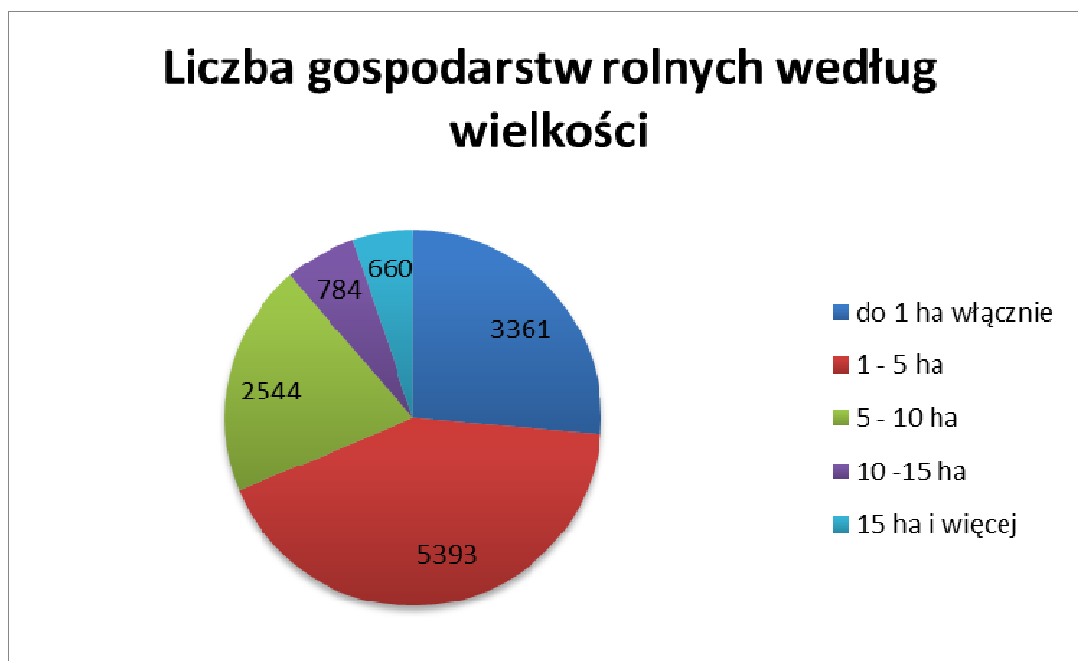
Źródło: Opracowanie własne na podstawie: *Dane Głównego Urzędu Statystycznego*, www.stat.gov.pl.

Największy udział w powierzchni gruntów mają użytki rolne pod zasiewami (55,3% gruntów) oraz łąki trwałe (16,2%). Najmniejszą część gruntów w Powiecie stanowią ogródki przydomowe (0,2%) oraz uprawy trwałe, w tym sady (0,8%).

1.5.2. STRUKTURA GOSPODARSTW ROLNYCH

Rolnictwo, z uwagi na uwarunkowania historyczne, ilość osób z nim związanych oraz brak atrakcyjnej alternatywy gospodarczej, stanowi dla Powiatu Radomszczańskiego ważny (pomimo niekorzystnych warunków glebowo-klimatycznych) obszar gospodarczy. Najlepsze warunki do produkcji rolnej charakteryzują miasto Radomsko, gminę Masłowice oraz gminę Lgota Wielka. Najgorsze warunki klimatyczno-glebowe mają gminy: Przedbórz, Gomunice i Gidle.

W Powiecie Radomszczańskim w 2010 roku funkcjonowało 12 742 gospodarstw rolnych. Największy udział w liczbie gospodarstw mają gospodarstwa o wielkości 1-5 ha (42% wszystkich gospodarstw, najwięcej w gminie Gidle – 10,6% gospodarstw o pow. 1-5 ha) oraz do 1 ha (26%, najwięcej w gminie miejskiej Radomsko – 21,6% gospodarstw o pow. do 1 ha). Najmniejszy udział cechuje gospodarstwa o wielkości 15 ha i więcej (5%). Najwięcej gospodarstw o takiej powierzchni znajduje się w gminie Masłowice (14,7% gospodarstw o pow. 15ha i więcej) oraz gminie Wielgomłyny (13,3%).

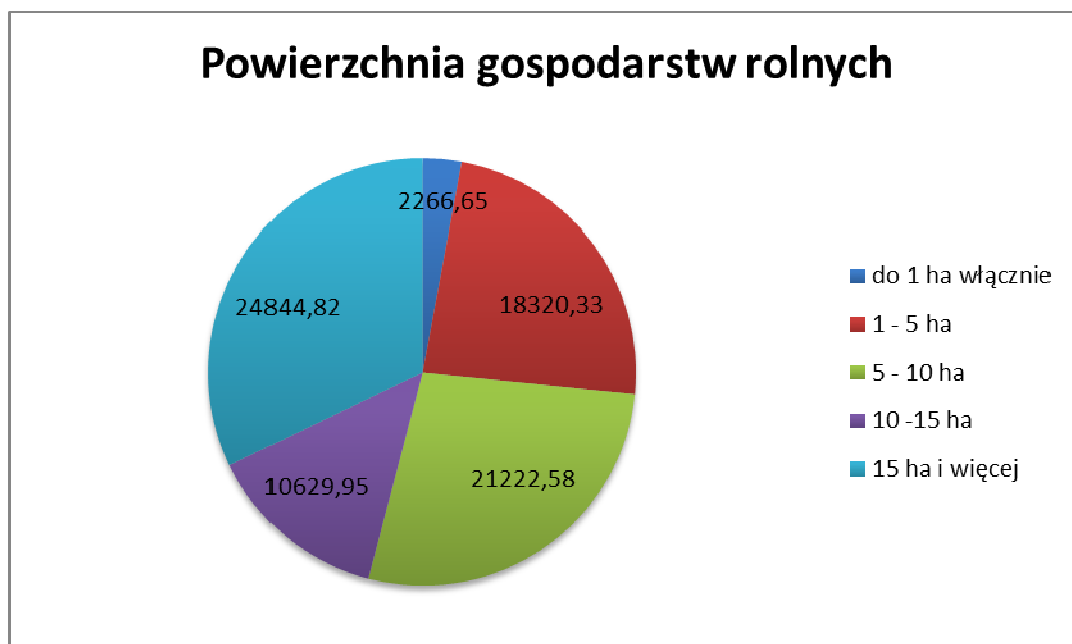

Wykres 4 Liczba gospodarstw rolnych według wielkości w Powiecie Radomszczańskim w XII.2010 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: *Dane Głównego Urzędu Statystycznego*, www.stat.gov.pl

Pod względem zajmowanej powierzchni w strukturze gospodarstw na czele znajdują się gospodarstwa o wielkości 15 ha i więcej (32% całkowitej powierzchni gospodarstw). Najmniejszą powierzchnię zajmują gospodarstwa do 1 ha włącznie (3%).

Wykres 5 Powierzchnia gospodarstw rolnych w Powiecie Radomszczańskim w XII.2010 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: *Dane Głównego Urzędu Statystycznego*, www.stat.gov.pl

W gospodarstwach rolnych Powiatu Radomszczańskiego przeważa drób, w tym drób kurzy oraz trzoda chlewna. Wśród zasiewów przeważają zboża (78,6%).

1.6. BEZROBOCIE

1.6.1. STOPA BEZROBOCIA

Analizując liczbę bezrobotnych oraz stopę bezrobocia w powiecie radomszczańskim na przestrzeni ostatnich kilku lat można zaobserwować występującą ogólną tendencję spadkową wartości tych wskaźników o okresowym trendzie zmiennym. Dynamika i kierunek tych zmian jest tożsamy z obserwowanymi na poziomie krajowym i wojewódzkim.

Tabela 11 Liczba bezrobotnych w powiecie radomszczańskim

Liczba bezrobotnych	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Suma [os.]	8 787	5 800	6 848	6 859	6 980	7 562

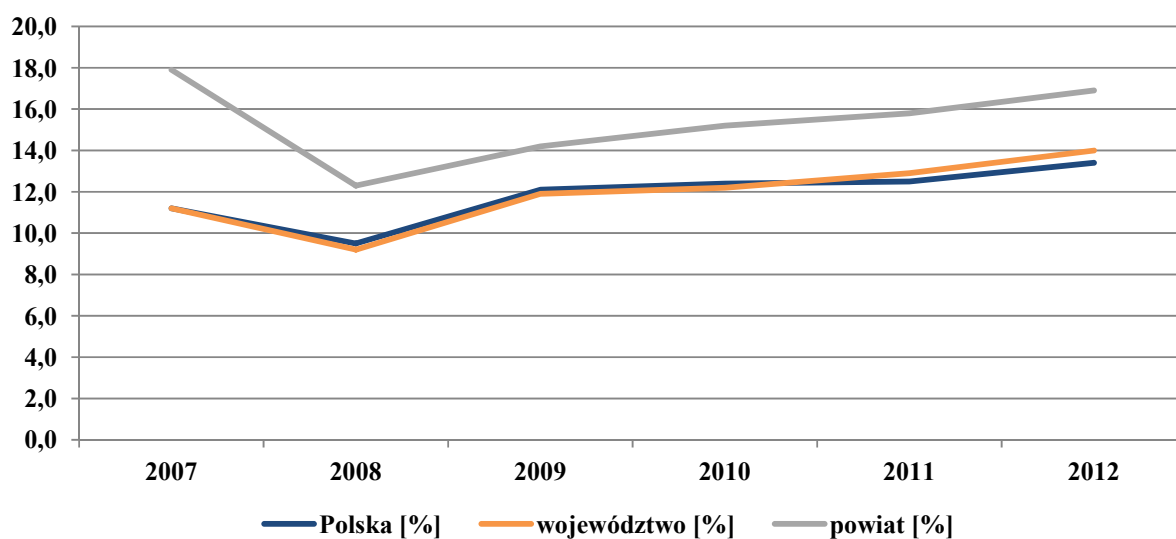
Źródło: Opracowanie własne na podstawie: *Dane Głównego Urzędu Statystycznego*, www.stat.gov.pl.

Tabela 12 Stopa bezrobocia w powiecie radomszczańskim

Stopa bezrobocia rejestrowanego	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Polska [%]	11,2	9,5	12,1	12,4	12,5	13,4
województwo [%]	11,2	9,2	11,9	12,2	12,9	14,0
powiat [%]	17,9	12,3	14,2	15,2	15,8	16,9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: *Dane Głównego Urzędu Statystycznego*, www.stat.gov.pl.

Wykres 6 Stopa bezrobocia w powiecie radomszczańskim – ujęcie graficzne

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: *Dane Głównego Urzędu Statystycznego*, www.stat.gov.pl.

Podobnie jak w całym kraju, w powiecie radomszczańskim obserwuje się przewagę kobiet wśród osób bezrobotnych, tj. ~ od 54% do 56% wszystkich osób bezrobotnych stanowią kobiety.

Tabela 13 Struktura bezrobocia według płci powiecie radomszczańskim

Bezrobocie według płci	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Kobiety	5 083	3 441	3 721	3 807	3 840	4 112
Mężczyźni	3 704	2 359	3 127	3 052	3 140	3 450
Suma	8 787	5 800	6 848	6 859	6 980	7 562

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: *Dane Głównego Urzędu Statystycznego*, www.stat.gov.pl.

Niepokojący jest wysoki udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnych zasobach pracy. Liczba osób bezrobotnych, pozostających bez pracy na koniec 2012 r. wyniosła 2 496 os., co stanowi ~ 33,0% ogółu bezrobotnych (w tym kobiety ~ 56,7%).

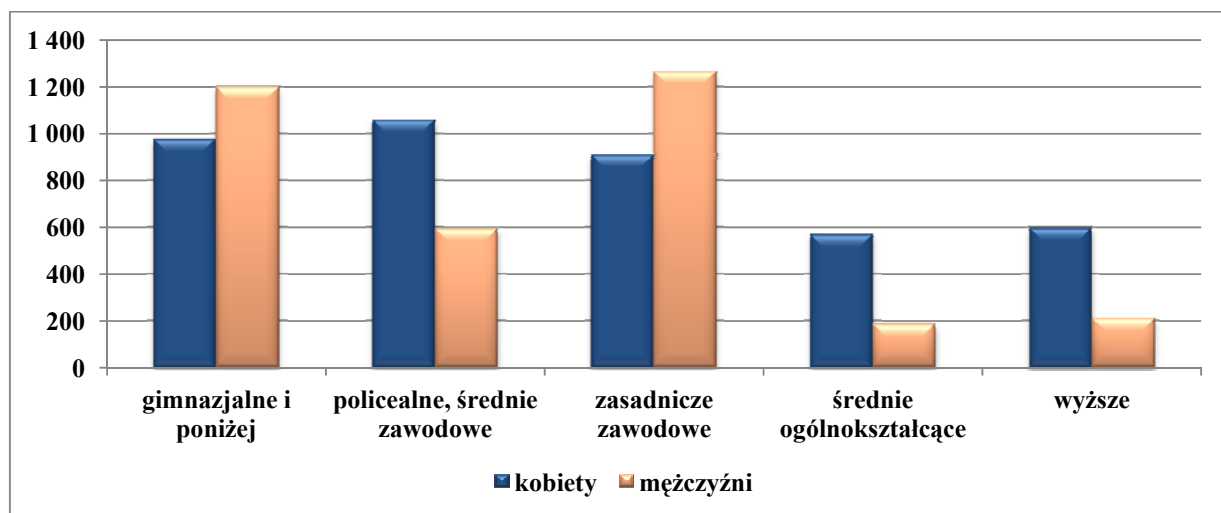
Zasoby pracy występujące w rejestrach bezrobocia tworzą w większości osoby, które legitymują się wykształceniem zawodowym bądź średnim zawodowym. Wskazać tu można bezrobotnych z umiejętnościami z dziedziny handlu i usług, grupę zawodów budowlanych, czy pracowników biurowych. W strukturze bezrobocia obserwowalne jest trwale występowanie zawodów z grupy specjalistów: ekonomistów, pedagogów, specjalistów do spraw marketingu i handlu oraz specjalistów administracji publicznej (por. 1.6.3. *Zawody nadwyżkowe i deficytowe*).

Tabela 14 Struktura bezrobocia według wykształcenia powiecie radomszczańskim

Bezrobocie według wykształcenia	2007	2008	2009	2010	2011	2012
gimnazjalne i poniżej	3 016	1 824	2 017	1 982	2 008	2 176
kobiety	1 540	973	974	928	917	977
mężczyźni	1 476	851	1 043	1 054	1 091	1 199
policealne, średnie zawodowe	1 925	1 368	1 578	1 561	1 498	1 651
kobiety	1 322	944	980	994	951	1 059
mężczyźni	603	424	598	567	547	592
zasadnicze zawodowe	2 628	1 648	2 007	1 931	1 996	2 176
kobiety	1 279	786	851	844	860	910
mężczyźni	1 349	862	1 156	1 087	1 136	1 266
średnie ogólnokształcące	724	546	665	684	721	752
kobiety	576	435	503	521	546	569
mężczyźni	148	111	162	163	175	183
wyższe	494	414	581	701	757	807
kobiety	366	303	413	520	566	597
mężczyźni	128	111	168	181	191	210
Suma	8 787	5 800	6 848	6 859	6 980	7 562

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Dane Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl.

Bezrobotni mężczyźni dominują wśród ogółu bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej oraz zasadniczym zawodowym. Z kolei kobiety stanowią większość wśród bezrobotnych z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym, średnim ogólnokształcącym i wyższym.

Wykres 7 Struktura bezrobocia według wykształcenia powiecie radomszczańskim – ujęcie graficzne

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Dane Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl.

1.6.2. RYNEK PRACY ORAZ ZAWODY NADWYŻKOWE I DEFICYTOWE

Rynek pracy w powiecie radomszczańskim jest rynkiem znajdującym się w nierównowadze i cechującym się znaczną nadwyżką podaży pracy. Liczba osób bezrobotnych znacznie przewyższała liczbę deklарowanych ofert pracy. W powiecie radomszczańskim największym pracodawcą jest szpital powiatowy. Drugim największym pracodawcą Ball Trading Poland Sp. z o.o. Ogólna liczba osób pracujących w powiecie radomszczańskim w latach 2007-2011 spadła, okresowy trend ma charakter zmienny (por. Tabela 15).

Tabela 15 Pracujący według sektorów

Sektor	2007	2008	2009	2010	2011
działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości	508	604	588	565	549
handel; naprawa pojazdów samochodowych; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia; informacja i komunikacja	3 457	3 638	4 062	4 148	4 227
pozostałe usługi	6 739	6 648	7 131	7 315	6 648
przemysł i budownictwo	8 297	8 680	8 587	8 728	8 532
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	12 272	12 272	12 217	9 456	9 422
Suma	31 273	31 842	32 585	30 212	29 378

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: *Dane Głównego Urzędu Statystycznego*, www.stat.gov.pl.

Wskazanie zawodów nadwyżkowych i deficytowych przeprowadzono metodą uproszczoną. Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Radomsku wskazują, że wśród zawodów o najwyższym poziomie bezrobocia identyfikuje się³:

- 331403 technik ekonomista – 235 os.;
- 512001 kucharz – 115 os.;
- 515303 robotnik gospodarczy – 130 os.;
- 522301 sprzedawca – 563 os.;
- 722204 ślusarz – 144 os.;
- 752205 stolarz – 271 os.;
- 752208 stolarz meblowy – 158 os.;
- 753303 szwaczka – 207 os.;
- 931301 robotnik budowlany – 157 os.;
- 961302 robotnik placowy – 196 os.

Łącznie w/w zawody generują ~28,8% bezrobocia. W tych zawodach liczba ofert pracy jest niższa niż liczba osób bezrobotnych. W przeważającej liczbie przypadków stosunek liczby ofert pracy do

³ Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Radomsku, drugie półrocze 2012 r.

liczby bezrobotnych jest poniżej 0,01, natomiast wskaźnik ten dla wszystkich w/w pozycji kształtuje się poniżej 0,9. Zawody te mają charakter nadwyżkowy.

Tabela 16 prezentuje zestawienie zawodów, dla których liczba bezrobotnych na koniec 2012 r. wynosiła powyżej 10 os. Wskazane 94 zawody odpowiadają 66,3% bezrobotnych.

Tabela 16 Bezrobocie według zawodów za drugie półrocze 2012 r. – wybrane pozycje KZiS

Nr KZiS	Nazwa grupy KZiS	Bezrobocie		Oferty pracy	
		W okresie sprawozdawczym	Na koniec okresu	W okresie sprawozdawczym	Na koniec okresu
143990	Pozostali kierownicy ds. innych typów usług gdzie indziej niesklasyfikowani	8	40	0	0
235107	Pedagog	51	74	1	0
242190	Pozostali specjaliści ds. zarządzania i organizacji	10	17	0	0
242218	Specjalista ds. badań społeczno-ekonomicznych	11	32	0	0
263102	Ekonomista	24	41	0	0
311204	Technik budownictwa	19	21	0	0
311303	Technik elektryk	30	40	0	0
311408	Technik elektronik	19	22	0	0
311504	Technik mechanik	58	85	0	0
311922	Technik technologii drewna	40	75	0	0
314205	Technik ogrodnik	13	36	0	0
314207	Technik rolnik	26	63	0	0
322002	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	26	51	0	0
325511	Technik ochrony środowiska	22	32	0	0
331301	Księgowy	12	32	4	0
331402	Technik agrobiznesu	11	21	0	0
331403	Technik ekonomista	78	235	0	0
332203	Przedstawiciel handlowy	12	33	8	0
333107	Technik logistyk	9	19	0	0
334306	Technik administracji	8	26	0	0
351203	Technik informatyk	16	37	4	0
411004	Technik prac biurowych	8	35	0	0
411090	Pozostali pracownicy obsługi biurowej	6	18	3	0
422402	Technik hotelarstwa	7	18	0	0

432103	Magazynier	36	79	30	0
441990	Pozostali pracownicy obsługi biura gdzie indziej niesklasyfikowani	10	35	0	0
512001	Kucharz	50	115	2	0
512002	Kucharz małej gastronomii	54	78	0	0
513101	Kelner	60	31	10	0
513202	Barman	3	12	6	0
514101	Fryzjer	65	106	8	0
514202	Kosmetyczka	9	11	4	0
515303	Robotnik gospodarczy	62	130	72	0
522103	Właściciel małego sklepu	4	19	0	0
522301	Sprzedawca	208	563	67	0
522305	Technik handlowiec	11	34	4	0
532202	Siostra PCK	7	14	0	0
541390	Pozostali pracownicy ochrony osób i mienia	11	14	0	0
611306	Ogrodnik terenów zieleni	5	11	0	0
613003	Rolnik	19	48	0	0
621001	Drwal/ pilarz drzew	6	11	0	0
621002	Robotnik leśny	7	23	0	0
711202	Murarz	43	109	1	0
711401	Betoniarz	11	24	0	0
711502	Cieśla szalunkowy	8	14	0	0
711503	Stolarz budowlany	7	17	0	0
712204	Posadzkarz	6	11	0	0
712303	Tynkarz	4	11	1	0
712601	Hydraulik	4	32	1	0
713101	Malarz/ tapeciarski	5	13	0	0
713102	Malarz budowlany	5	20	1	0
713203	Lakiernik samochodowy	8	15	2	0

713205	Lakiernik wyrobów drzewnych	2	11	3	0
721207	Spawacz ręczny gazowy	8	26	0	0
721306	Błacharz samochodowy	9	13	1	1
721404	Monter konstrukcji stalowych	12	20	15	0
722204	Ślusarz	82	144	2	0
722314	Tokarz w metalu	25	47	1	0
723103	Mechanik pojazdów samochodowych	27	49	0	0
723104	Mechanik samochodów ciężarowych	5	11	0	0
723105	Mechanik samochodów osobowych	38	81	3	0
723307	Mechanik maszyn i urządzeń przemysłowych	31	62	6	0
723390	Pozostali mechanicy maszyn i urządzeń rolniczych i przemysłowych	12	20	0	0
731610	Zdobnik szkła	3	11	0	0
731805	Przędzacz	7	12	0	0
731809	Tkacz	3	11	0	0
741101	Elektromonter instalacji elektrycznych	8	14	0	0
741201	Elektromechnik	9	11	0	0
741202	Elektromechnik elektrycznych przyrządów pomiarowych	9	22	0	0
741203	Elektromechnik pojazdów samochodowych	20	30	0	0
741207	Elektromonter zakładowy	23	36	0	0
751105	Rzeźnik wędliniarz	29	35	0	0
751201	Cukiernik	33	68	4	0
751204	Piekarz	32	69	4	1
752205	Stolarz	112	271	10	0
752206	Stolarz galanterii drzewnej	9	12	0	0
752208	Stolarz meblowy	57	158	7	0
752308	Szlifierz materiałów drzewnych	6	19	0	0
753105	Krawiec	42	97	0	0
753303	Szwaczka	85	207	8	0

753402	Tapicer	8	15	3	1
832203	Kierowca samochodu osobowego	20	25	0	0
833203	Kierowca samochodu ciężarowego	22	35	27	0
911202	Palacz pieców zwykłych	15	19	6	0
911207	Sprzątaczką biurowa	28	90	30	0
931205	Robotnik drogowy	5	15	0	0
931301	Robotnik budowlany	79	157	13	0
932101	Pakowacz	19	39	0	0
932911	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	15	61	0	0
932990	Pozostali robotnicy przy pracach prostych w przemyśle	12	16	6	0
933304	Robotnik magazynowy	16	29	2	0
941201	Pomoc kuchenna	6	16	2	0
961302	Robotnik placowy	92	196	4	0
962902	Dozorca	12	32	1	0
Suma		2339	5015	387	3
Suma całkowita		3693	7562	818	9
Udział sumy w sumie całkowitej		63,3%	66,3%	47,3%	33,3%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Załącznik 3 do sprawozdania MPiPS-01 za drugie półrocze 2012 r.

Tabela 17 prezentuje zestawienie zawodów, dla których liczba napływu ofert pracy w drugim półroczu 2012 r. była najwyższa. Wśród tych zawodów część stanowią zawody deficytowe:

- specjalista administracji publicznej;
- operator zautomatyzowanej i zrobotyzowanej linii produkcyjnej w przemyśle elektromaszynowym;
- pozostali pracownicy administracyjni i sekretarze biura zarządu;
- pracownik ochrony fizycznej bez licencji;
- kierowca operator wózków jezdniowych.

Tabela 17 Ofert pracy według zawodów za drugie półrocze 2012 r. – wybrane pozycje KZiS

Nr KZiS	Nazwa grupy KZiS	Bezrobocie		Oferty pracy	
		W okresie sprawozdawczym	Na koniec okresu	W okresie sprawozdawczym	Na koniec okresu
235990	Pozostali specjaliści nauczania i wychowania gdzie indziej niesklasyfikowani	1	1	12	0
241202	Doradca finansowy	1	1	10	0
242217	Specjalista administracji publicznej	4	15	30	0
242290	Pozostali specjaliści do spraw administracji i rozwoju	2	9	20	0
313904	Operator zautomatyzowanej i zrobotyzowanej linii produkcyjnej w przemyśle elektromaszynowym	0	1	33	0
334390	Pozostali pracownicy administracyjni i sekretarze biura zarządu	2	3	27	0
412001	Sekretarka	1	6	10	0
432103	Magazynier	36	79	30	0
515303	Robotnik gospodarczy	62	130	72	0
522301	Sprzedawca	208	563	67	0
541307	Pracownik ochrony fizycznej bez licencji	1	2	37	0
611307	Ogrodnik - uprawa grzybów jadalnych	0	0	20	0
721290	Pozostali spawacze i pokrewni	0	0	20	0
721404	Monter konstrukcji stalowych	12	20	15	0
752205	Stolarz	112	271	10	0
833203	Kierowca samochodu ciężarowego	22	35	27	0
834401	Kierowca operator wózków jezdniowych	5	9	31	0
911207	Sprzątaczką biurowa	28	90	30	0
931301	Robotnik budowlany	79	157	13	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Załącznik 3 do sprawozdania MPiPS-01 za drugie półrocze 2012 r.

Analizując strukturę bezrobocia i ofert pracy w powiecie warto zwrócić uwagę na stałą obecność zawodów, wśród których obserwowana jest duża rotacja pracy. Występują one dość licznie w rejestrach bezrobocia, ale cieszą się też dużym wzięciem na rynku pracy. Od lat do tej kategorii należą zawody: sprzedawca, magazynier, robotnik gospodarczy, sprzątaczką biurowa.

Niedostosowanie wykształcenia i kwalifikacji osób poszukujących pracy do wymogów rynku pracy jest częstą przyczyną trudności w znalezieniu zatrudnienia. W końcu 2012 r. osoby bez zawodu stanowiły 15,5% ogółu zarejestrowanych, udział tych osób w strukturze bezrobocia utrzymuje się na bardzo zbliżonym poziomie do analogicznego okresu ubiegłego roku. Wśród 1 173 bezrobotnych osób bez zawodu 65,4% stanowiły kobiety (767 osób), zaś 9,5% długotrwale bezrobotni (112 osób). Część osób bezrobotnych posiada kwalifikacje zdezaktualizowane i nie odpowiadające wymogom rynku pracy oraz nie dającym możliwości rozwoju kształcenia na wyższych stopniach edukacji. Wśród zawodów nadwyżkowych ponad połowa ma reprezentantów wśród absolwentów, w tym sprzedawca, technik ekonomista, stolarz, ślusarz, technik mechanik, fryzjer, technik technologii drewna, murarz, kucharz, kucharz, małej gastronomii, krawiec, technik elektryk, cukiernik, technik żywienia i gospodarstwa domowego, technik rolnik, technik elektronik, mechanik pojazdów samochodowych, piekarz. Brak doświadczenia zawodowego w/w grupy stanowi dodatkową barierę w podjęciu zatrudnienia.

1.7. KULTURA I OCHRONA DÓBR KULTURY

1.7.1. ZABYTKI

Najliczniejszą grupę zabytków w Powiecie Radomszczańskim zajmują zabytki sakralne. Należą do nich m.in.:

- Kompleks Klasztorny oo. Dominikanów – Sanktuarium Matki Bożej Gidelskiej;
- Kościółek z drzewa modrzewiowego w Gidlach p.w. św. Marii Magdaleny;
- Kościół Parafialny pod p.w. Matki Bożej Bolesnej (Pokartuzki) w Gidlach;
- Kościół Parafialny p.w. św. Jadwigi Śląskiej w Kodrębie;
- Romański Kościół Parafialny p.w. św. Stanisława Biskupa Męczennika w Pławnie;
- Kościół Parafialny p.w. św. Bartłomieja w Dobroszycach;
- Klasztor oo. Paulinów w Wielgomłynach;
- Klasztor oo. Franciszkanów w Radomsku;
- Kościół św. Lamberta w Radomsku;
- Kościół św. Marii Magdaleny w Radomsku;
- Kościół św. Rocha w Stobiecku Miejskim;

- Kapliczka św. Rozalii w Radomsku przy parafii św. Lamberta;
- Kościół filialny rzymsko-katolicki w Strzałkowie (gmina Radomsko);
- Kościół parafialny w Chełmie (gmina Masłowice);
- Kościół p.w. św. Szymona i Judy Apostołów w Dmeninie (gmina Kodrąb);
- Kościół Parafialny w Żytnie;
- Drewniane kościółki w miejscowości Krępa (gmina Lgota Wielka);
- Kościół Parafialny p.w. Matki Bożej Wspomożenia Wiernych w Gomunicach;
- Drewniany kościół w Gorzędowie (gm. Kamieńsk);
- Kościół Parafialny w Kobielach Wielkich p.w. św. Marcina;
- Kościół Parafialny w Przedborzu pw. św. Aleksego;
- Kościół w Żeleźnicy (gm. Przedbórz);
- Kaplica ariańska;
- Kościół Parafialny w Rzejowicach.

Poniżej wymieniono inne miejsca kultury i zabytków, które warto odwiedzić będąc na terenie Powiatu Radomszczańskiego:

- Dworek szlachecki Okrępałskich z XVIII wieku w Dziepółci (gmina Radomsko);
- Zespół pałacowy z XIX wieku w Strzałkowie (gmina Radomsko);
- Zespół Dworski w Zakrzewie (gmina Kodrąb);
- Zespół pałacowy w Chełmie (gmina Wielgomłyny);
- Dworek w Sokolej Górze (gmina Wielgomłyny);
- Drewniany dwór w miejscowości Odrowąż (gmina Wielgomłyny);
- Dwór klasycystyczny z I połowy XIX wieku w Żytnie wraz z zespołem parkowym;
- Dworek z początku XX wieku w Kobielach Wielkich;
- Ruiny zamku Kazimierza Wielkiego w Przedborzu;
- Zabytkowy Rynek w Przedborzu;
- Zespół Dworsko-Parkowy Maluszyn;
- Zespół Dworsko-Parkowy Borzykówka;
- Zespół Dworsko-Parkowy w miejscowości Sekursko;
- Dworek z początku XX wieku w Kobielach Wielkich;
- Kapliczki choleryczne w Radomsku i okolicach.

Ponadto na terenie miasta Radomska znajdują się dwa zabytkowe cmentarze:

- Cmentarz żydowski przy ul. Przedborskiej;
- Stary cmentarz przy ul. Prymasa Wyszyńskiego.

1.7.2. INFRASTRUKTURA KULTURY

Infrastruktura kultury na obszarze Powiatu Radomszczańskiego jest bardzo bogata. Zaliczyć można do niej muzea, skanseny, ośrodki kultury, biblioteki oraz kina.

Muzea i skanseny:

- Muzeum Regionalne w Radomsku im. Stanisława Sankowskiego utworzone w 1970r. Zbiory muzeum liczą ponad 16 tysięcy eksponatów zgromadzonych w działach: archeologicznym, historycznym, etnograficznym i sztuki. W muzeum eksponaty prezentowane są na stałych oraz czasowych wystawach. Zwiedzający mają dostęp do budynku aresztu miejskiego z XIX wieku. Muzeum posiada również bogate archiwum historyczne oraz bibliotekę naukową.
- Muzeum Ludowe Ziemi Przedborskiej powstało w latach osiemdziesiątych XX wieku. Ma charakter mini - skansenu, w którym zgromadzono etnograficzne i historyczne eksponaty.
- Skansen Pszczelarski w Wygodzie. Odwiedzający mogą skosztować tu doskonałego miodu pszczelego oraz zobaczyć ciekawe eksponaty zgromadzone w małym muzeum pszczelarstwa.
- Areszt Miejski przy ul. Narutowicza. Budynek zachowanego do dnia dzisiejszego aresztu miejskiego w Radomsku powstał w latach 60-tych XIX w.
- Willa Fabrykancka – zbudowana w latach 70-tych XIX wieku w stylu eklektycznym z użyciem form klasycyzujących i neobarokowych.
- Chata Tatarska w dzielnicy Stobiecko Miejskie;

Ośrodki kultury:

- Miejski Dom Kultury w Radomsku;
- Miejski Dom Kultury w Przedborzu;
- Gminny Ośrodek Kultury w Wielgomłynach;
- Gminny Ośrodek Kultury w Żytnie;
- Gminny Ośrodek Kultury w Gidlach;
- Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Kobielach Wielkich.

Kina:

- MDK Radomsko;
- MDK Przedbórz;
- Kinema Radomsko (kino nie funkcjonuje, ale trwają działania mające na celu gruntowny remont budynku oraz ożywienie kulturalne i artystyczne tego miejsca⁴).

---

⁴ Stan na 2013 rok

Biblioteki:

- Miejsko Biblioteka Publiczna w Radomsku (biblioteka główna i 4 filie);
- Miejska Biblioteka Publiczna w Kamieńsku (filia w Gorzędowie);
- Miejska Biblioteka Publiczna w Przedborzu (filia w Górach Mokrych);
- Gminna Biblioteka Publiczna w Strzałkowie (filia w Płoszowie);
- Gminna Biblioteka Publiczna w Dobryszycach;
- Gminna Biblioteka Publiczna w Gidlach (filia w Pławie i Ciężkowicach);
- Gminna Biblioteka Publiczna w Gomunicach (filia w Chrzanowicach);
- Gminna Biblioteka Publiczna w Kobielach Wielkich;
- Gminna Biblioteka Publiczna w Kodrąbie;
- Gminna Biblioteka Publiczna w Ligocie Wielkiej;
- Gminna Biblioteka Publiczna w Ładzicach (filia w Jedlnie);
- Gminna Biblioteka Publiczna w Strzelcach Małych;
- Gminna Biblioteka Publiczna w Wielgomłynach (filia w Sokolej Górze);
- Gminna Biblioteka Publiczna w Żytnie (filia w Borzykowej, Maluszynie i Silnicy).

Tabela 18 Charakterystyka bibliotek działających w Powiecie Radomszczańskim w XII.2012 roku

Placówki biblioteczne		
biblioteki i filie	ob.	29
księgozbiór	wol.	483 225
czytelnicy w ciągu roku	osoba	24 962
wypożyczenia księgozbioru na zewnątrz	wol.	390 318
Wskaźniki biblioteczne		
ludność na 1 placówkę biblioteczną	osoba	3 438
księgozbiór bibliotek na 1000 ludności	wol.	4 134,30
czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności	osoba	213
wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach	wol.	15,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: *Dane Głównego Urzędu Statystycznego*, www.stat.gov.pl.

Biblioteki funkcjonujące na terenie Powiatu Radomszczańskiego mogą pochwalić się bogatym księgozbiorem. Liczba księgozbioru przypadająca na 1000 osób jest większa niż odpowiednia wartość dla województw łódzkiego i Polski. Niezadowolający jest natomiast wskaźnik wypożyczeń przypadających na

1 czytelnika. Przyjmuje on wartość o wiele niższą (15,6 wol./os.) niż wskaźnik dla województwa (20,3) i kraju (18,9).

W Radomsku działa również Fundacja Inicjatyw Kulturalnych, której celem jest:

- popieranie i realizacja wszelkich inicjatyw kulturalnych, edukacyjnych i społecznych oraz ich upowszechnianie,
- tworzenie materialnych warunków osobom uzdolnionym artystycznie,
- pomoc materialna i rzeczowa uczniom i studentom utalentowanym artystycznie znajdującym się w trudnych warunkach materialnych lub życiowych oraz stwarzanie im, w miarę możliwości, warunków rozwoju ich talentów,
- działalność na rzecz ochrony dziedzictwa kulturowego, także na rzecz rozwijania kultury i sztuki regionu,
- prowadzenie działalności informacyjnej i wydawniczej.

1.7.3. IMPREZY KULTURALNE

W 2012 roku na terenie Powiatu Radomszczańskiego odbyło się 638 imprez kulturalnych. Najwięcej z nich, bo aż 28% stanowiły prelekcje, spotkania i wykłady oraz 17% stanowiły konkursy. Najmniej zorganizowano imprez turystycznych i sportowo-rekreacyjnych (5% wszystkich imprez). We wszystkich imprezach udział wzięło 90 635 osób, z czego najliczniej przybywali oni na występy artystów i zespołów zawodowych.

Atrakcją dla gości i mieszkańców Powiatu Radomszczańskiego są liczne imprezy rozrywkowe i kulturalne. Od kilku lat wielkim powodzeniem cieszą się organizowane „Dni Radomska”, „Otwarty Rekord Polski”, „Radomsko Open By Night”, „Różewicz Open Festiwal”, „Ogólnopolski Festiwal Zalewajki”, „Dni Kultury Żydowskiej”, „Kolarski Wyścig Solidarności i Pokoju” oraz festiwale: międzynarodowy „Festiwal Twórczości Marii Konopnickiej” (Przedbórz, Góry Mokre) oraz „Międzynarodowy Festiwal Chóralny Wschód-Zachód Zbliżenia” w Radomsku, ogólnopolskie „O Pióro Reymonta”, „Opal”, „Ogólnopolski Turniej tańca Break Dance” i regionalne „Radomszczańskie Dni Rodziny”, „Kolory Polski” i inne.

Poniżej przedstawiono krótki opis najważniejszych z nich:

Dni Radomska to cykliczna impreza organizowana każdego roku. Radomszczanie w trakcie święta aktywnie uczestniczą w koncertach z udziałem gwiazd, wernisażach, kiermaszach książek, giełdach kolekcjonerskich, aukcjach prac plastycznych, pokazach mody, spotkaniach z ciekawymi ludźmi. Dla przedsiębiorców z terenu miasta i okolic jest to doskonała okazja do zaprezentowania swoich firm. Dni Radomska są świętem miasta, podczas którego każdy może znaleźć coś dla siebie. W ten sposób miasto inauguruje rozpoczynające się wakacje.

Otwarty Rekord Polski przedsięwzięcie realizowane podczas Dni Radomska, przy współpracy z Polską Księgą Rekordów i Osobowości. Co roku Radomsko podejmuje próbę pobicia nowego rekordu, angażując największą liczbę mieszkańców. Listę rekordów otworzył rekord w gotowaniu największej zalewajki świata z Teatrem Kulinarnym i Kapelą Radomszczańską inicjujący przygotowania do Ogólnopolskiego Festiwalu Zalewajki.

Radomsko Open By Night Radomsko nie śpi nocą. Jedyna taka noc w roku, podczas której otwarte są instytucje kultury, puby, a nawet sklepy. Wszystkie przyciągają atrakcjami oraz promocjami. Na rynku i w pubach grają lokalne kapele, a centrum zapełnia się stoiskami kiermaszowymi.

Różewicz Open Festiwal cykliczna impreza kulturalna, poświęcona popularyzacji twórczości pochodzących z Radomska braci Różewiczów. Festiwal to nie tylko propagowanie twórczości Braci Różewiczów, ale przede wszystkim promocja sztuki oraz inspiracja dla młodych ludzi. Ma zachęcić uczestników do rozwijania swoich pasji i zdolności artystycznych. Ma łączyć w sobie pasję poetycką, dramatyczną oraz filmową artystów związanych z Radomskiem.

Ogólnopolski Festiwal Zalewajki cykliczna impreza kulturalna, służąca promocji i kreowaniu produktu regionalnego – jedynej w Polsce certyfikowanej Zalewajki. Festiwal Zalewajki łączy w sobie różnorodne elementy tradycji i obyczajowości regionalnej. To doskonały sposób marketingu obszarowego produktu tradycyjnego.

Kolarski Wyścig Solidarności i Olimpijczyków rozgrywany w Polsce od 1990 na początku lipca. Należy do Pucharu kontynentalnego UCI i ma kategorię 2.1, najwyższą wśród polskich wyścigów wieloetapowych w ramach powyższego Pucharu. Trasa wyścigu przebiega przez Radomsko.

Dni Kultury Żydowskiej – Miasto Radomsko było ważnym ośrodkiem chasydyzmu w Polsce. Do radomszczańskich cadyków pielgrzymowali pobożni chasydzi z odległych zakątków Polski. Z uwagi na te fakty i historyczną wielokulturowość Radomska, dni kultury Żydowskiej stanowią dla miasta szczególne wydarzenie.

Światowy festiwal poezji Marii Konopnickiej – organizowany jest w Przedborzu. Jest to jedyna taka impreza na całym świecie, podczas której spotykają się miłośnicy twórczości M. Konopnickiej oraz nasi rodacy kultywujący tradycje i język swoich przodków. Dotychczas na festiwalach gościli uczestnicy z Litwy, Łotwy, Ukrainy, Estonii, Rosji, Mołdawii, Kazachstanu, Białorusi, Czech, Węgier, Słowacji, Francji, Rumunii, Bułgarii, Chorwacji, Anglii, Hiszpanii, USA, Turcji, Szwecji, Danii, a nawet z Chin, Palestyny, Maroko i Wietnamu.

Międzynarodowy Festiwal Chóralny „Wschód – Zachód – Zbliżenia” odbywa się co roku w Radomsku. Festiwal trwa dwa dni. Pierwszego dnia chóry prezentują się na scenie Miejskiego Domu Kultury w Radomsku – każdy chór przedstawia swój program, a na koniec koncertu wszystkie chóry wykonują razem jeden wybrany utwór. Następnego dnia zespoły występują z programem rozrywkowym

koncertując w radomszczańskich kościołach. Festiwal kończą występy na dziedzińcu Muzeum Regionalnego, gdzie chóry prezentują lżejszy, rozrywkowy program. Poza chórami z Polski w dotychczasowych edycjach festiwalu wzięły udział chóry m.in. z Ukrainy, Niemiec, Czech, Litwy. Organizatorem Festiwalu jest Towarzystwo Śpiewacze im. Stanisława Moniuszki.

Ogólnopolski konkurs literacki „O PIÓRO REYMONTA” – konkurs organizowany jest przy współpracy Starostwa Powiatowego w Radomsku oraz Urzędu Marszałkowskiego w Łodzi. Przyniósł on w swym dorobku kilkadziesiąt bardzo ciekawych prac będących przykładem przywiązania do stron rodzinnych, własnej tradycji i kultury, mieniących się różnymi odcieniami ekspresji literackiej, godnych opublikowania i rozpropagowania na szeroką skalę.

Artystyczny Festiwal Harcerski „OPAL” obejmuje nie tylko konkurs piosenki, ale także konkursy: plastyczny, fotograficzny, recytatorski i literacki. Festiwal ma charakter otwarty, co oznacza, że mogą wziąć w nim udział nie tylko harcerze, ale także dzieci i młodzież nie zrzeszona w ZHP. Z roku na rok poszerza się jego zasięg i znaczenie.

Bardzo popularną formą spędzania wolnego czasu są ponadto festyny szkolne i środowiskowe organizowane najczęściej w miesiącu czerwcu przez placówki oświatowe oraz dożynki gminne w miesiącu sierpniu i wrześniu, na których prezentowana jest twórczość ludowa i osiągnięcia w produkcji rolnej. Imprezy te cieszą się ogromną popularnością i frekwencją.

Warto również wspomnieć, że z ziemią radomszczańską związanych jest wiele osobistości zajmujących poczesne miejsca w dawnej i najnowszej historii Polski, m.in.: Leszek Czarny, Święta Jadwiga, Władysław Stanisław Reymont, Henryk Siemiradzki (malarz), Tadeusz i Stanisław Różewicz urodzeni w Radomsku, a także Jerzy Semkow uznawany za jednego z najlepszych dyrygentów świata.

1.8. TURYSTYKA

1.8.1. ATRAKCJE TURYSTYCZNE

Powiat Radomszczański nie jest zaliczany do miejsc o najwyższej atrakcyjności turystycznej, jednak jest tu wiele obiektów wartych zwiedzenia (zabytki zostały przedstawione w rozdziale 1.7.1) oraz miejsc zasługujących na zainteresowanie ze strony turystów. W Powiecie Radomszczańskim szczególnie interesujące są miejsca, w których historia lokalnej cywilizacji przeplata się z urokami krajobrazu. Usytuowanie wielu z nich wśród zakoli Warty i Pilicy, na wzgórzach i w ostępach leśnych gwarantuje niezapomniane przeżycia płynące z możliwości kontemplacji dziewiczej przyrody, wypoczynku w gospodarstwach agroturystycznych. Dla lubiących wędrować przygotowanych jest kilka szlaków turystycznych, ścieżki edukacyjno-dydaktyczne, tereny przeznaczone pod turystykę pieszą i rowerową:

- Szlak czarny biegnący od stacji ZHP w Mrowinie (stanica już nie funkcjonuje), przez Dobromierz, rezerwat "Murawy Dobromierskie" i "Bukowa Góra", doliną Strugi do Białego Brzegu (stanica ZHP).
- Szlak czerwony zaczyna się na Majowej Górze i biegnie przez Przedbórz, park miejski i stare miasto do Wierzchlasu i dalej przez rezerwat "Piskorzeniec", Górę Krzemycza, rezerwat "Murawy Dobromierskie", Borową, Góry Mokre, Góry Suche - Fajna Ryba, Górę Kozłową, rezerwat "Murawy dobromierskie", "Bukową Górę" i wieś Rączki.
- Szlak niebieski będący szlakiem królewskich łowów Kazimierza Wielkiego – nazwa szlaku nawiązuje do tragicznego polowania króla w Żeleźnicy, które zakończyło się jego śmiercią. Początek szlaku to przystanek PKS w Górach Mokrych (kapliczka św. Floriana), następnie szlak prowadzi przez Przełęcz Mokrą, Górę Kozłową, Starą Wieś, Kajetanów, Żeleźnicę rezerwat Oleszno, Dąbrówki, Wolę Swidzińską, Kozią Górę, Komorniki i Kluczewsko.
- Szlak żółty będący szlakiem Pasma Przedborsko-Małogoskiego – biegnie od PKS w Przedborzu przez Rynek, stare kamieniczki, Muzeum Ludowe (naprzeciw kościoła), kościół z XIII wieku, cmentarz parafialny – Brzostek Policzko – wzgórze 267,7 m n.p.m., - Gaj – Policzko – Józefów, Góra Fajna Ryba – ścieżką do przełęczy ok. 280 m n.p.m. – Góra Krzemycza (331,7 m n.p.m.) - Stara Wieś, Góra Bór (nazwa ludowa) – Żeleźnica – bezimienne wzgórze 242,2 m n.p.m. koło Oleszna - cmentarz parafialny w Olesznie – barokowy kościół (konsekrowany 10 lutego 1681 roku przez arcybiskupa Stefana Wydźgę) w Olesznie – Wola Swidzińska – Rogalów – (szlak wyprowadza z PKK) Krasocin – Góra św. Michała (332,2 m n.p.m.) – Gruszczyn – Góra Cieśle (351,7 m n.p.m.) – Skorków – Góra Chojny (323 m n.p.m.) – Góra Kościółek (294,8 m n.p.m.) - Małogoszcz.
- Szlak Doliny Pilicy – może być wykorzystywany jako pieszy, rowerowy, konny lub narciarstwa biegowego. Szlak przebiega przez następujące miejscowości: Przedbórz – Chałupy – Biały Brzeg – Błota – Stoczyska – Gęsiarnia – Krzętów – Bobrowniki – Ciemiętniki – Pracza – Kluczewsko.
- Trasa kajakowa – ma długość ok. 25 km i przebiega przez Maluszyn – Ciemiętniki – Bobrowniki – Krzętów – Biały Brzeg – Przedbórz.
- Ścieżka edukacyjno-ekologiczna na terenie Nadleśnictwa Gidle. Ścieżka swój początek bierze w pobliżu leśniczówki Żytno prowadząc przez atrakcyjne, pod względem przyrodniczym i krajobrazowym, miejsca występowania chronionych bądź zagrożonych wyginięciem gatunków flory i fauny. Część pierwsza ścieżki od wsi Żytno do wsi Ewina składa się z 6 punktów obserwacyjnych. (Oczko wodne – „Parking”, Żabie Oczko, Żurawina, Kacza Smuga, Ostoja Zwierząt, Ewina).

- Ścieżka przyrodniczo-historyczna w Przedborzu. Ścieżka składa się z 8 przystanków. Jest przeznaczona głównie dla uczestników „zielonych szkół”. Pierwszy etap wycieczki to Majowa Góra (233 m. n.p.m.), Pomnik Marszałka Józefa Piłsudskiego, zalew, kapliczka pożegnalna z 1862 roku, wydma nad zalewem, dolina Pilicy i cmentarz żydowski, park miejski, pomnik Tadeusza Kościuszki, miejska oczyszczalnia ścieków.

Na terenie Powiatu Radomszczańskiego w gminie Kamieńsk istnieje sztuczna Góra Kamieńsk (380 m n.p.m.). Powstała ona jako zwałowisko zewnętrzne Kopalni Węgla Brunatnego Bełchatów. Jest to najwyższe wzniesienie w środkowej Polsce i najwyższy sztuczny obiekt tego typu w Europie. Na Górze Kamieńsk kontynuowana jest rekultywacja o kierunku leśnym. Na wierzchołku znajduje się elektrownia wiatrowa. Działa tam również Ośrodek Sportu i Rekreacji „Góra Kamieńsk”. Mieszkańcy oraz osoby przyjezdne mogą korzystać z tras narciarskich (w sezonie zimowym), toru saneczkowego, trasy downhillowej oraz toru quadowego i kartingowego. Organizatorzy przygotowali także park rozrywki z doskonale wyposażonymi urządzeniami: golden-bungee, dmuchaną zjeżdżalnią oraz ścianką wspinaczkową. Atrakcje te są doskonałą formą spędzania czasu zarówno dla dzieci i osób dorosłych. OSiR „Góra Kamieńsk” posiada również bazę noclegową oraz gastronomiczną.

W letnie upalne dni mieszkańcy oraz turyści mogą korzystać z kąpielisk. W 2013 roku mieli oni do dyspozycji dwa strzeżone zbiorniki wodne w Zakrzówku Szlacheckim oraz Przedborzu. Nad wodą można aktywnie spędzić czas pływając lub wypożyczając rowery wodne, bądź kajaki.

Turyści mogą również zaznać kultury wschodu w Starej Wsi, gdzie znajduje się Centrum Japońskich Sportów i Sztuk Walki „Dojo – Stara Wieś”. To unikatowy na skalę światową obiekt zrealizowany zgodnie z kanonami architektury japońskiej w polskim krajobrazie. Jest największym na świecie ośrodkiem przeznaczonym do specjalistycznego treningu dalekowschodnich sztuk i sportów walki.

Centrum oferuje również dodatkowe zajęcia przybliżające kulturę japońską, jak warsztaty przygotowywania sushi, kaligrafii, ikebany, origami i kitske, czyli sztuki ubierania kimono.

1.8.2. TURYSŃCI

Baza noclegowa i gastronomiczna nie jest dobrze rozwinięta. W 2012 roku funkcjonowało na terenie Powiatu Radomszczańskiego 12 obiektów zbiorowego zakwaterowania (w tym 5 hoteli, 1 motel, 2 szkolne schroniska młodzieżowe – w Radomsku i Przedborzu, 1 ośrodek szkoleniowo - wypoczynkowy i 3 inne obiekty) dysponujących łącznie 437 miejscami noclegowymi.

Na terenie Powiatu znajduje się także kilka gospodarstw agroturystycznych, kilka prywatnych kwater wypoczynkowo – noclegowych oraz domki japońskie (Centrum Japońskich Sportów Sztuki Walki „Dojo – Stara Wieś”). Turyści mogą korzystać z pola namiotowego nad zalewem w Przedborzu (w obrębie kąpieliska znajduje się pole do minigolfa, boisko do siatkówki plażowej, zjeżdżalnia, pole namiotowe

z możliwością postawienia kampera oraz zapleczem sanitarnym: kuchnia, natrysk, toalety), przy stawach rybnych na Jasieniu oraz w miejscowości Sudzin (organizowanie spływów kajakowych, lokalizacja przy rzece Pilica). Dostępne jest również pole kempingowe z zapleczem sanitarnym w miejscowości Maluszyn.

Ponadto miejsca noclegowe oferuje:

- Restauracja Parkowa – gmina Przedbórz;
- Klasztor Ojców Dominikanów – gmina Gidle;
- Ośrodek Sportu i Rekreacji Góra Kamieńsk – gmina Kamieńsk;
- Malutkie Resort – Dobroszyce;
- Ośrodek Szkoleniowo – Dydaktyczny przy Nadleśnictwie Gidle – gmina Gidle;
- Ośrodek rekreacyjno – gastronomiczny BAKS – gmina Gidle;
- Zajazd „Krywań” – gmina Gomunice;
- Hotel i restauracja „Millenium” – gmina Gomunice;
- Gospodarstwo Rybackie (z zapleczem gastronomicznym) – gmina Żytno.

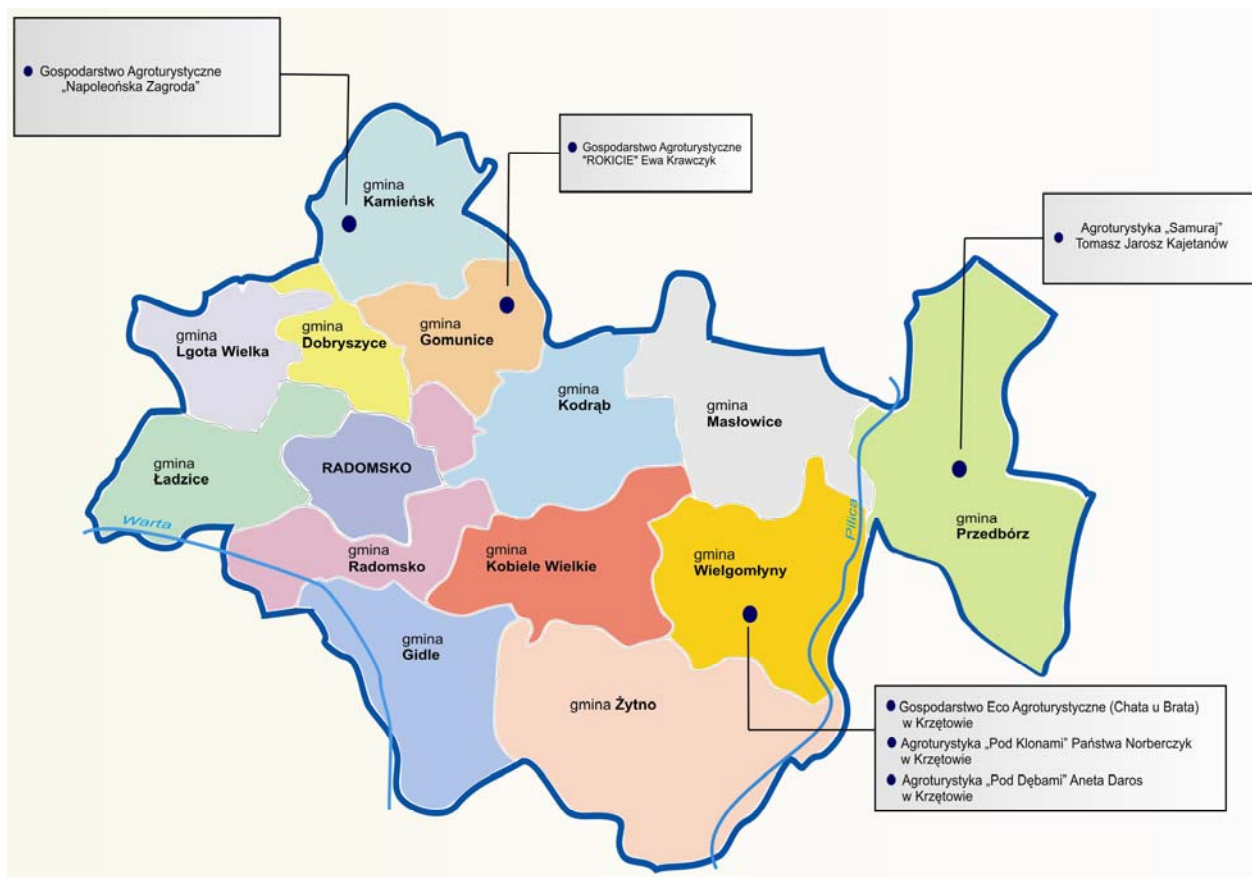
Gminy Powiatu Radomszczańskiego zauważają swój potencjał możliwości rozwoju turystyki, agroturystyki i ekoturystyki oraz chęć podjęcia działań prowadzących do rozbudowy bazy turystycznej. Lokalizacja w centralnej Polsce, małe odległości od takich miast jak Częstochowa, Łódź i nieco większe od Warszawy, Katowic powodują, że Powiat ma bardzo duże możliwości rozwoju w zakresie turystyki. Walorem może być też stosunkowo mało skażone środowisko naturalne, atrakcyjność kompleksów leśnych i względnie czyste wody powierzchniowe. Na co dzień można miło i aktywnie spędzić czas korzystając z obiektów rekreacyjno-sportowych i kulturalnych.

W 2012 roku z noclegów na terenie Powiatu skorzystało 19 483 osób (w tym 3 048 turystów zagranicznych) – udzielono im 34 947 noclegów (6 293 udzielone noclegi dla turystów zagranicznych).

1.8.3. AGROTURYSTYKA

Turyści odwiedzający tereny Powiatu Radomszczańskiego mogą wypocząć w gospodarstwach agroturystycznych, które oprócz noclegów oferują różne atrakcje np.: jazdę konną, spływy kajakowe oraz inne atrakcje.

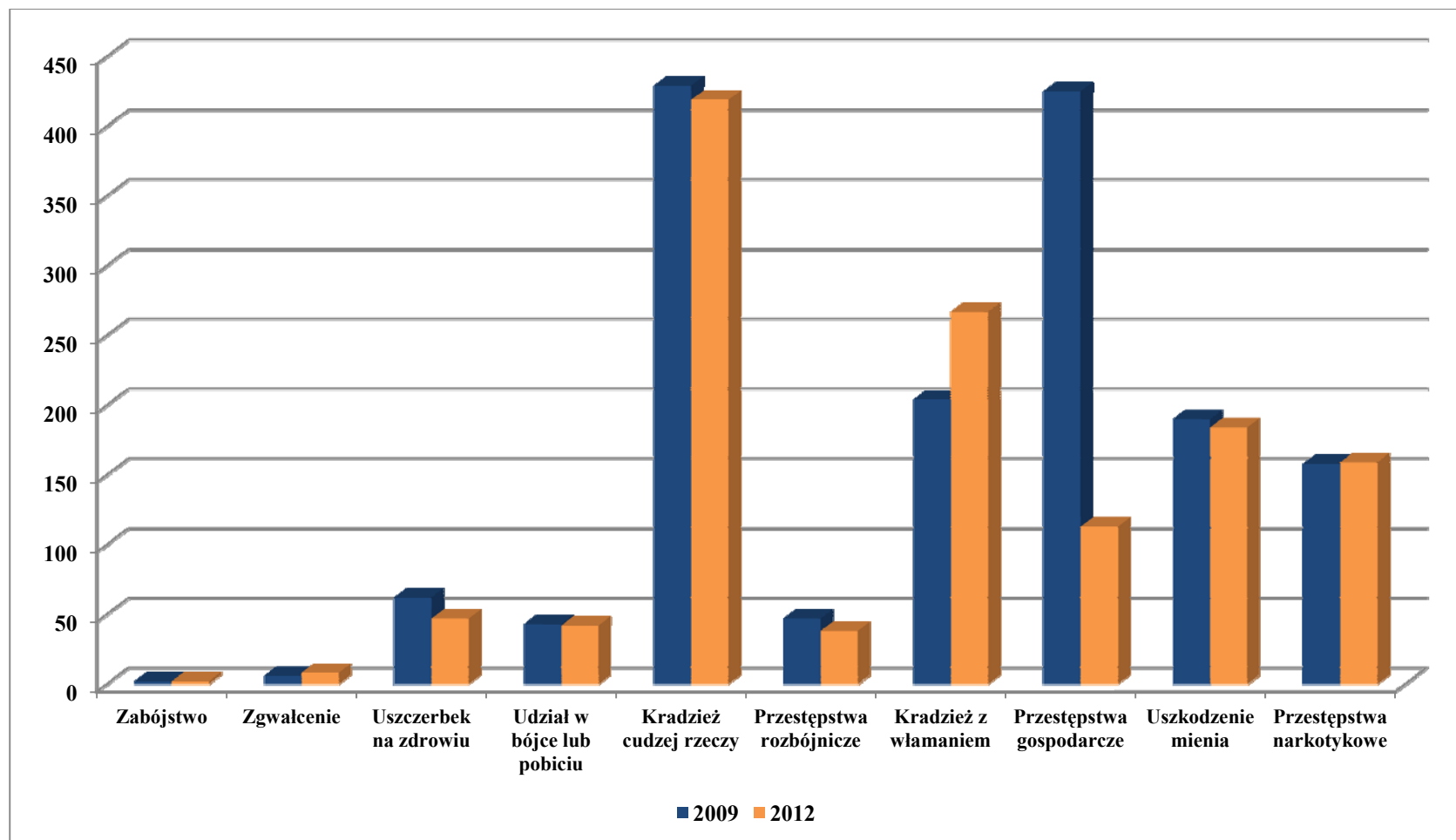

Mapa 3 Gospodarstwa agroturystyczne w Powiecie Radomszczańskim (stan na II.2014 rok)
 Źródło: Starostwo Powiatowe w Radomsku

1.9. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

1.9.1. PRZESTĘPCZOŚĆ

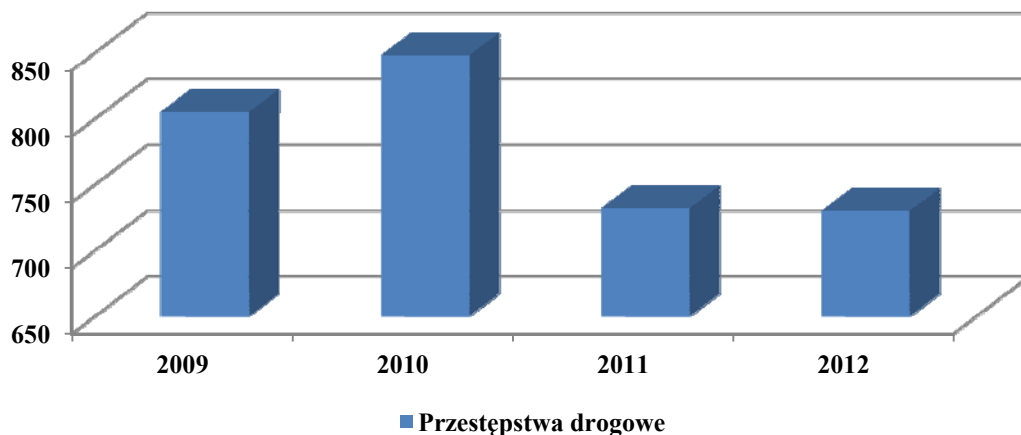
Analizę poziomu zagrożenia przestępczością w powiecie radomszczańskim przeprowadzono na podstawie konsultacji z przedstawicielami Komendy Powiatowej Policji w Radomsku (dalej: KP w Radomsku). Zgodnie ze statystykami KP w Radomsku, w powiecie radomszczańskim na koniec 2012 r. ogólna liczba przestępstw wyniosła 1 279, co w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców daje wartość 10,9. Liczba przestępstw popełnionych ogółem na terenie powiatu radomszczańskiego w 2012 r. w stosunku do roku 2009 o ~ 18,3% i była najniższa w badanym okresie. Dominujący typ przestępstw, to kradzież i kradzież z włamaniem oraz uszkodzenia mienia. Niepokojącym zjawiskiem jest utrzymujący się wysokim poziom przestępstw narkotykowych (por. **Błąd! Nie można odnaleźć źródła odwołania.**). Wskaźnik wykrywalności przestępstw w powiecie radomszczańskim w 2012 r. wyniósł ~72,6% i zbliżony z odsetkiem dla 2009 r. (~74,5%).

Wykres 8 Liczba przestępstw na terenie powiatu radomszczańskiego w roku 2009 i 2012

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: *Badanie kwestionariuszowe dotyczące zagrożenia przestępczością w Powiecie Radomszczańskim.*

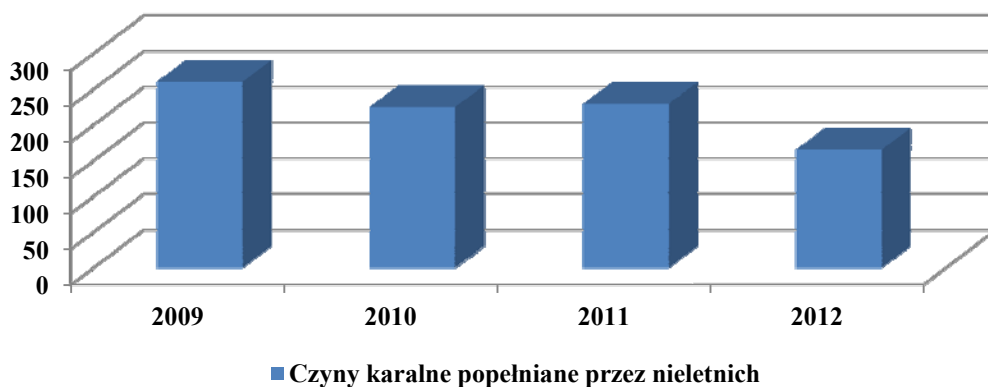
Osobną kategorią przestępstw są przestępstwa drogowe, których liczba na terenie powiatu radomszczańskiego w 2012 r. wyniosła 730 i była niższa o ~9,3% w stosunku do 2009 r.

Wykres 9 Przepięstwa drogowe w Powiecie Radomszczańskim w latach 2009-2013

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: *Badanie kwestionariuszowe dotyczące zagrożenia przestępczością w Powiecie Radomszczańskim.*

Z perspektywy działań policyjnych do istotnych zagrożeń zalicza się przestępstwa popełniane przez nieletnich, których udział w ogólnej liczbie przestępstw mieści się w przedziale od 12,9% do 17,6%. Najczęściej popełniane przez nieletnich przestępstwa, to kradzież, rozbój, uszkodzenie mienia, uszkodzenie ciała oraz narkomania.

Wykres 10 Czyny karalne popełniane przez nieletnich

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: *Badanie kwestionariuszowe dotyczące zagrożenia przestępczością w Powiecie Radomszczańskim.*

Szczególnie demoralizujące i stwarzające długofalowe negatywne oddziaływanie są zagrożenia związane z narkotykami i różnego rodzaju substancjami psychotropowymi. Grupa istotnie narażona to przede wszystkim młodzież w wieku gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym. Młodzież jest także zagrożona

zjawiskiem uczestnictwa w grupach pseudokibiców. KPP w Radomsku wskazuje na zachowania panujące w grupie wynikające z psychologii tłumu i wykonywania poleceń dowodzącego grupą. Tworzenie się takich grup może pociągać za sobą niepożądane zachowania ładu i porządek publiczny szczególnie podczas różnego rodzaju imprez.

Według oceny Komendy Powiatowej Policji w Radomsku stan bezpieczeństwa i porządku publicznego w latach następnych będzie utrzymywał się na podobnym poziomie do opisanego, jednakże będzie to wymagać działań prewencyjnych. KPP w Radomsku jako pożądaną wskazała instalację monitoringu w newralgicznych punktach, która ma walor odstraszący, ułatwia rozwikłanie i rozstrzyganie zdarzeń, może stanowić dowód w postępowaniu i przyczynia się do zmniejszenia przestępczości, a także zwiększa poziom wykrywalności sprawców czynów zabronionych. Ponadto KPP w Radomsku wskazuje na konieczność:

- realizacji działań uświadamiających w stosunku do dzieci i młodzieży, w tym dotyczących istniejących i nowopowstałych zagrożeń;
- wskazywania ewentualnych rozwiązań;
- wskazywania alternatyw spędzania wolnego czasu;
- angażowania w działania podmiotów odpowiedzialnych za szeroko rozumiane bezpieczeństwo społeczności lokalnej;
- zwiększenia liczby działań, w które zaangażowana jest młodzież oraz rodzice czy opiekunowie prawni.

Szczególnie duży nacisk należy położyć na wpojenie zasad bezpiecznego zachowania najmłodszym podopiecznym placówek oświatowych.

1.9.2. BEZPIECZEŃSTWO PRZECIWPOŻAROWE I PRZECIWPOWODZIOWE

W dolinach rzecznych na obszarze Powiatu Radomszczańskiego występuje problem zalewów powodziowych oraz okresowych podtopień. Stałymi obszarami występowania zagrożeń powodziowych są doliny: Warty, Pilicy, Luciąży, Wiercicy, Widawki. Powodzie roztopowe występują głównie w marcu i kwietniu, a opadowo-rozlewowe w lipcu i sierpniu. Powierzchnia terenów zagrożonych powodzią wynosi 6 030 ha, występują one na obszarach gmin:

- wzdłuż rzeki Warty - gminy: Radomsko (okolice Szczepocic Prywatne i Rządowe, Klekowiec, Bobry), Gidle (na odcinku rzeki u zbiegu Kanału Lodowego i Wiercicy oraz w okolicach ujścia Wiercicy do Warty, okolice miejscowości Pławno, Górki, Gowarów, Ruda, Gidle) i Ładzice (okolice Borowy i Jankowice),
- wzdłuż rzeki Pilicy - miejsca i obiekty będące na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią znajdują się w gminach Przedbórz (okolice miasta Przedbórz i Tarasu), Żytno (okolice Sudzin,

Sudzinek, Maluszyn, Mosty, Pukarzów, Grodzisko), Wielgomłyny (okolice Krzętowa, Rudka, Wola Życińska, Pratkowice) i Masłowice,

- wzdłuż rzeki Widawki - użytki rolne w kilku miejscowościach, m.in. w okolicach Kuźnica w gminie Kodrąb,
- wzdłuż rzeki Luciąży - obejmuje część terenów gminy Masłowice.

Szacuje się, że w razie wystąpienia powodzi zagrożonych może być ogółem 315 gospodarstw i 1 060 osób.

Największym zagrożeniem dla zdrowia i życia ludzi oraz ich mienia są pożary. Największe zagrożenie stanowią pożary pojedynczych zabudowań mieszkalnych, lasów i upraw rolnych, a także nieliczne zakłady produkcyjne, stacje paliw. O skali dużego zagrożenia pożarowego dla Powiatu decyduje też dobrze rozwinięty przemysł drzewny.

Na terenie Powiatu przeważa zabudowa murowana, jednorodzinna i zagrodowa, o pokryciu niepalnym, występują jednak pojedyncze przypadki zabudowań drewnianych, stanowiących duże zagrożenie pożarowe. Struktura zabudowy przestrzennej miasta Radomska sprawia, że jest terenem bezpiecznym pożarowo, są jednak obszary zabudowy mieszkalnej - np. Stary Kowalowiec, zwarta zabudowa w mieści Kamieńsk - stwarzająca duże zagrożenie w przypadku wystąpienia pożaru. Ze względu na charakter zabudowy największe zagrożenie występuje w miejscowościach o zwartej zabudowie. Szczególnie zagrożone są także gospodarstwa rolne, w których przechowuje się duże ilości suchych pasz (siano, słoma).

Zapobieganiem powstawania i rozproszenia się pożaru zajmuje się Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Radomsku, 87 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej wpisanych do KRS (stan na 2012 rok) oraz 29 jednostek OSP zarejestrowanych w I Wydziale Cywilnym Sądu Okręgowego (stan na rok 2010).

W 2013 roku strażacy z KPPSPR interweniowali 992 razy. Zgłoszono 351 pożarów, 607 miejscowych zagrożeń. Pozostałą część stanowiły alarmy fałszywe (34 zgłoszenia).

Bezpieczeństwem ludności na terenie Powiatu zajmują się jednostki zarządzania kryzysowego. Ich działanie polega na zapobieganiu sytuacjom kryzysowym, przygotowaniu do przejmowania nad nimi kontroli w drodze zaplanowanych działań, reagowaniu w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowych, usuwaniu ich skutków oraz odtwarzaniu zasobów i infrastruktury krytycznej. Gminy podjęły wspólną inicjatywę utworzenia magazynu do spraw zarządzania kryzysowego oraz jego wyposażenie. Magazyn wyposażony został w sprzęt związany z usuwaniem i zabezpieczaniem skutków wywołanych zjawiskami atmosferycznymi i zlokalizowany jest na terenie Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Radomsku.

1.10 EDUKACJA

1.10.1. PLACÓWKI EDUKACYJNE PROWADZONE PRZEZ POWIAT

Powiat Radomszczański jest organem prowadzącym następujące ponadgimnazjalne placówki edukacyjne:

- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 1 im. St. Staszica w Radomsku (dalej: ZSP Staszica);
- I Liceum Ogólnokształcące im. Feliksa Fabianiego w Radomsku (dalej: I LO);
- II Liceum Ogólnokształcące im. K. K. Baczyńskiego (dalej: II LO);
- Zespół Szkół Drzewnych i Ochrony Środowiska w Radomsku (dalej: ZS Drzewnych);
- Zespół Szkół Elektryczno-Elektronicznych im. prof. dr. inż. Janusza Groszkowskiego w Radomsku (dalej: ZSEE);
- Zespół Szkół Ekonomicznych w Radomsku (dalej: ZSE);
- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Przedborzu (dalej: ZSP Przedbórz).

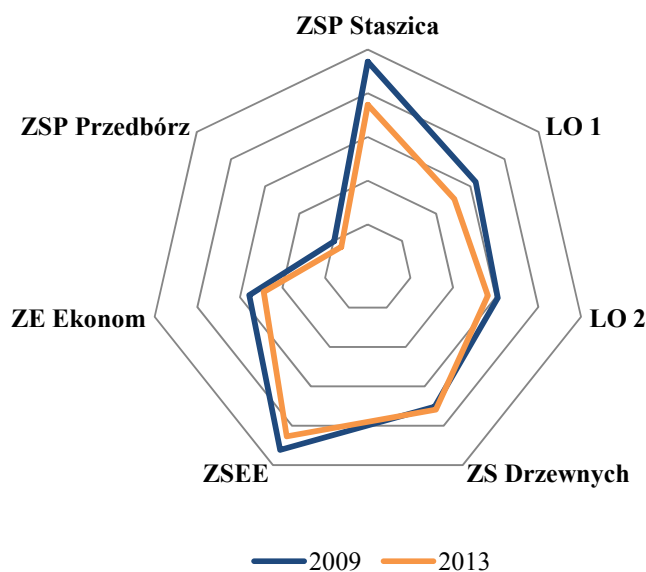
Oferta placówek jest skierowana przede wszystkim do młodzieży, która ukończyła naukę na poziomie gimnazjalnym. Ponadto naukę w placówkach mogą kontynuować dorośli, którzy ze względów zawodowych lub osobistych dążą do rozwoju intelektualnego i profesjonalnego. Według stanu na dzień 01. września 2013 r. liczba uczniów (w tym młodzież oraz dorośli) wyniosła 4,03 tys. os. (por. Tabela 19).

Tabela 19 Liczba uczniów w placówkach edukacyjnych prowadzonych przez Powiat Radomszczański

Placówka edukacyjna	Kobieta	Mężczyzna	Suma
ZSP Staszica	179	568	747
I LO	368	139	507
II LO	409	154	563
ZS Drzewnych	379	339	718
ZSEE	172	682	854
ZSE	410	78	488
ZSP Przedbórz	97	58	155
Suma	2 014	2 018	4 032

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: *Badanie kwestionariuszowe placówek edukacyjnych w Powiecie Radomszczańskim*.

W latach 2009-2013 nastąpił spadek ogólnej liczby uczniów o ~ 11,7%. Spadek liczby uczniów dotyczył większości szkół objętych analizą. Wyjątkiem jest Zespół Szkół Drzewnych i Ochrony Środowiska w Radomsku – placówka odnotowała nieznaczny wzrost liczby uczniów (por. Wykres 11).

Wykres 11 Liczba uczniów w placówkach edukacyjnych prowadzonych przez Powiat Radomszczański – porównanie dla lat 2009 i 2013

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: *Badanie kwestionariuszowe placówek edukacyjnych w Powiecie Radomszczańskim*.

W strukturze pochodzenia uczniów ponadgimnazjalnych placówek edukacyjnych przeważają mieszkańcy obszarów wiejskich, ~ 56,8% (por. Tabela 20).

Tabela 20 Udział uczniów z obszarów wiejskich w ogólnej liczbie uczniów według placówki edukacyjnej

Placówka edukacyjna	Uczniowie z obszarów wiejskich	Uczniowie z obszarów wiejskich jako % ogółu
ZSP Staszica	510	68,3%
LO 1	196	38,7%
LO 2	284	50,4%
ZS Drzewnych	447	62,3%
ZSEE	450	52,7%
ZE Ekonom	297	60,9%
ZSP Przedbórz	107	69,0%
Suma	2 291	56,8%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: *Badanie kwestionariuszowe placówek edukacyjnych w Powiecie Radomszczańskim*.

1.10.2. KIERUNKI KSZTAŁCENIA

Kierunki kształcenia w ponadgimnazjalnych placówkach edukacyjnych w Powiecie Radomszczańskim są zdywersyfikowane. Liczbę uczniów na poszczególnych kierunkach kształcenia prezentuje Tabela 21, Tabela 22, Tabela 23, Tabela 24, Tabela 25, Tabela 26, Tabela 27, Tabela 28, Tabela 29 oraz Tabela 30.

Tabela 21 Kierunki kształcenia - Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 1 im. St. Staszica w Radomsku

Kierunki kształcenia	2009	2013
technik mechanik	45	37
technik budownictwa	124	93
technik pojazdów samochodowych	107	87
technik geodeta	0	13
technik urządzeń i systemów energii odnawialnej	0	15
mechanik pojazdów samochodowych	100	100
mechanik monter maszyn i urządzeń	48	59
elektromechanik	25	44
liceum ogólnokształcące	495	299
Suma	944	747

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: *Badanie kwestionariuszowe placówek edukacyjnych w Powiecie Radomszczańskim.*

Tabela 22 Kierunki kształcenia - I Liceum Ogólnokształcące im. Feliksa Fabianiego w Radomsku

Kierunki kształcenia	2009	2013
ogólnokształcące	631	507

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: *Badanie kwestionariuszowe placówek edukacyjnych w Powiecie Radomszczańskim.*

Tabela 23 Kierunki kształcenia - II Liceum Ogólnokształcące im. K. K. Baczyńskiego

Kierunki kształcenia	2009	2013
ogólnokształcące	610	563

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: *Badanie kwestionariuszowe placówek edukacyjnych w Powiecie Radomszczańskim.*

Tabela 24 Kierunki kształcenia - Zespół Szkół Drzewnych i Ochrony Środowiska w Radomsku – podstawowe kierunki kształcenia dla młodzieży

Kierunki kształcenia	2009	2013
Technik ochrony środowiska	80	21
Technik technologii drewna	69	28
Technik logistyk	139	101
Technik usług fryzjerskich	0	66
Technik żywienia i usług gastronomicznych	0	45
Kurs w kwalifikacji A.13.	0	25
Kurs w kwalifikacji A.23.	0	30
Suma	288	316

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: *Badanie kwestionariuszowe placówek edukacyjnych w Powiecie Radomszczańskim.*

Tabela 25 Kierunki kształcenia - Zespół Szkół Drzewnych i Ochrony Środowiska w Radomsku – Technikum Uzupełniające dla dorosłych Nr 4

Kierunki kształcenia	2009	2013
----------------------	------	------

Technik usług fryzjerskich	0	11
Technik technologii drewna	0	17
Technik żywienia i gospodarstwa domowego	0	6
Suma	0	34

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: *Badanie kwestionariuszowe placówek edukacyjnych w Powiecie Radomszczańskim.*

Tabela 26 Kierunki kształcenia - Zespół Szkół Drzewnych i Ochrony Środowiska w Radomsku – Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych

Kierunki kształcenia	2009	2013
Ogólnokształcące	0	95

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: *Badanie kwestionariuszowe placówek edukacyjnych w Powiecie Radomszczańskim.*

Tabela 27 Kierunki kształcenia - Zespół Szkół Drzewnych i Ochrony Środowiska w Radomsku – Zasadnicza Szkoła Zawodowa Nr 3 im. Mikołaja Kopernika

Kierunki kształcenia	2009	2013
Stolarz	127	56
Kucharz	46	37
Fryzjer	93	85
Murarz-tylnkarz	3	5
Monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych	5	8
Lakiernik	19	5
Błacharz samochodowy	4	7
Ślusarz	3	2
Elektromechanik pojazdów samochodowych	8	13
Elektromechanik	0	3
Cukiernik	47	19
Piekarz	9	10
Wędliniarz	6	6
Krawiec	1	2
Operator urządzeń przemysłu szklarskiego	1	0
Sprzedawca	16	13
Kamieniarz	1	0
Mechanik operator pojazdów i maszyn rolniczych	0	1
Monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie	0	1
Suma	389	273

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: *Badanie kwestionariuszowe placówek edukacyjnych w Powiecie Radomszczańskim.*

Tabela 28 Kierunki kształcenia - Zespół Szkół Elektryczno-Elektronicznych im. prof. dr. inż. Janusza Groszkowskiego w Radomsku

Kierunki kształcenia	2009	2013
<i>szkoły dla młodzieży:</i>	<i>820</i>	<i>815</i>

technik informatyk	195	341
technik elektronik	185	99
technik elektryk	100	107
technik teleinformatyk	0	27
technik organizacji reklamy	0	68
zarządzanie informacja	251	88
monter elektronik - elektryk	89	85
szkoły dla dorosłych:	103	34
technik elektryk	53	25
technik informatyk	50	9
Suma	923	849

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: *Badanie kwestionariuszowe placówek edukacyjnych w Powiecie Radomszczańskim*.

Tabela 29 Kierunki kształcenia - Zespół Szkół Ekonomicznych w Radomsku

Kierunki kształcenia	2009	2013
Technik ekonomista	346	223
Technik hotelarstwa	66	93
Technik obsługi turystycznej	31	39
Technik handlowiec	12	19
Technik cyfrowych procesów graficznych	0	22
Technik rachunkowości	0	55
Technik agrobiznesu	0	0
Sprzedawca	32	17
Zarządzanie informacją	69	20
Suma	556	488

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: *Badanie kwestionariuszowe placówek edukacyjnych w Powiecie Radomszczańskim*.

Tabela 30 Kierunki kształcenia - Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Przedborzu

Kierunki kształcenia	2009	2013
ogólnokształcące	197	155

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: *Badanie kwestionariuszowe placówek edukacyjnych w Powiecie Radomszczańskim*.

W strukturze obłożenia poszczególnych kierunków dominują kierunki ogólnokształcące, na które uczęszcza ~40,2% wszystkich uczniów. W dalszej kolejności dużą popularnością cieszą się kierunki techniczne specjalistyczne, w tym informatyczne, elektroniczne, elektryczne.

Na przestrzeni lat 2009-2013 oferta edukacyjna placówek ponadgimnazjalnych uległa zmianom częściowo dostosowującym profil absolwenta do zmieniających się potrzeb rynku pracy i/ lub preferowanych kierunków zamawianych na poziomie szkolnictwa wyższego. Stosunkowo nowe kierunki kształcenia w placówkach ponadgimnazjalnych to m.in. technik geodeta, technik urządzeń

i systemów energii odnawialnej, technik teleinformatyk, technik organizacji reklamy, technik cyfrowych procesów graficznych, technik rachunkowości.

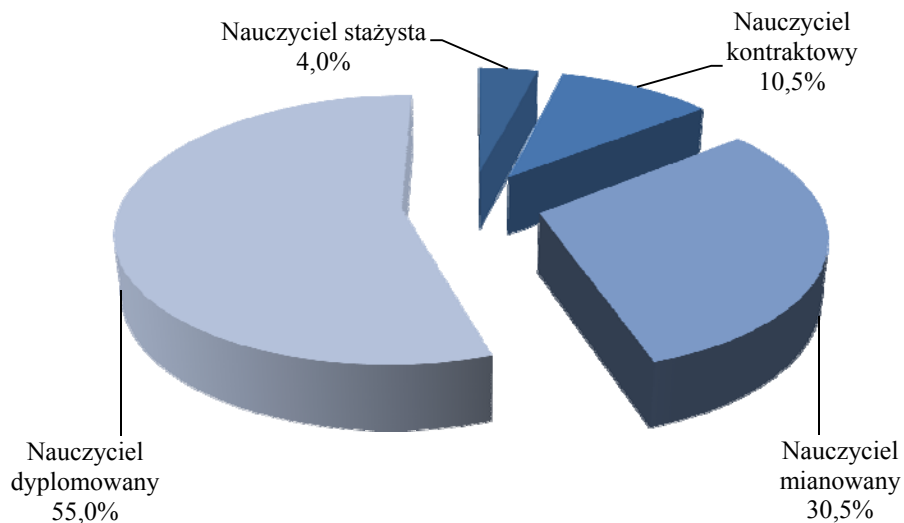
1.10.3. KADRA PEDAGOGICZNA

Kadrę pedagogiczną ponadgimnazjalnych placówek edukacyjnych tworzy 400 nauczycieli. Ponad połowę stanowią nauczyciele dyplomowani, natomiast nauczyciele stażyści i nauczyciele kontraktowi stanowią odpowiednio ~4,0% oraz ~10,5%.

Tabela 31 Kadra pedagogiczna według stopni zawodowych w placówkach edukacyjnych prowadzonych przez Powiat Radomszczański

Placówka edukacyjna	Nauczyciel stażysta	Nauczyciel kontraktowy	Nauczyciel mianowany	Nauczyciel dyplomowany
ZSP Staszica	5	19	26	37
LO 1	1	4	14	26
LO 2	0	3	10	31
ZS Drzewnych	3	3	29	26
ZSEE	5	5	18	53
ZE Ekonom	1	6	17	31
ZSP Przedbórz	1	2	8	16
Suma	16	42	122	220

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: *Badanie kwestionariuszowe placówek edukacyjnych w Powiecie Radomszczańskim.*

Wykres 12 Struktura zatrudnienia kadry pedagogicznej w placówkach edukacyjnych prowadzonych przez Powiat Radomszczański

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: *Badanie kwestionariuszowe placówek edukacyjnych w Powiecie Radomszczańskim.*

1.10.4. POTRZEBY INWESTYCYJNE

Ogólny stan infrastruktury technicznej jest dobry lub bardzo dobry. Potrzeby inwestycyjne dotyczące budowy, przebudowy lub rozbudowy obiektów edukacyjnych zgłosili Dyrektorzy Zespół Szkół Drzewnych i Ochrony Środowiska w Radomsku; Zespół Szkół Elektryczno-Elektronicznych im. prof. dr. inż. Janusza Groszkowskiego w Radomsku; Zespół Szkół Ekonomicznych w Radomsku. Niezbędny zakres inwestycji obejmuje głównie rozbudowę i adaptację pomieszczeń do celów edukacyjnych oraz poprawę warunków energetycznych i sanitarnych. Niedoinwestowanie obserwuje się w kontekście infrastruktury sportowej placówek. Sześć spośród siedmiu ponadgimnazjalnych placówek edukacyjnych zgłosiło potrzeby inwestycyjne związane z budową, przebudową i modernizacją sal sportowych wielofunkcyjnych, boisk sportowych wielofunkcyjnych, bieżni oraz siłowni. Dyrektorzy większości ponadgimnazjalnych placówek edukacyjnych w trakcie badania kwestionariuszowego wskazali na poważne niedostatki wyposażenia edukacyjnego, w tym przede wszystkim sprzętu specjalistycznego do kształcenia zawodowego, sprzętu komputerowego, oprogramowania specjalistycznego i ogólnego, sprzętu multimedialnego oraz zasobów bibliotecznych. W ponad połowie ponadgimnazjalnych jednostek edukacyjnych wskazano na brak podstawowego wyposażeniu zaplecza sportowego.

1.10.5. POTRZEBY SZKOLENIOWE

Badania kwestionariuszowe wykazało na występowanie potrzeb w zakresie szkoleń zawodowych, w tym specjalistycznych, tj.:

- szkolenia zawodowe dla nauczycieli z obsługi programów do profesjonalnej nauki CAD, CAM, budowlanych i geodezyjnych oraz OZE;
- szkolenia rozwojowe w zakresie perspektyw dydaktycznych w pracy z uczniem zdolnym, diagnozy ról grupowych i ich wpływu na postawy uczniów wobec pracy na lekcji, wykorzystania wniosków z ewaluacji w planowaniu pracy szkoły, budowania wizerunku szkoły w środowisku lokalnym, innowacji i nowatorstwa pedagogicznego, odpowiedzialności prawnej nauczycieli, rodziców, uczniów;
- studia i kursy uprawniające do nauczania drugiego przedmiotu
- szkolenia dla administracji placówek edukacyjnych w zakresie rachunkowości i zamówień publicznych.

1.11. PROMOCJA I OCHRONA ZDROWIA

1.11.1. JEDNOSTKI SŁUŻBY ZDROWIA

Opiekę stacjonarną nad chorymi w Powiecie Radomszczańskim zapewnia Szpital Powiatowy w Radomsku, w ramach którego funkcjonuje Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy; Zakład rehabilitacji i fizykoterapii; Zakład diagnostyki laboratoryjnej; Oddział anestezjologii i intensywnej terapii; Oddział obserwacyjno-zakaźny; Oddział wewnętrzny; Oddział reumatologii Oddział ortopedyczny; Oddział neonatologii; Oddział neurologii; Oddział laryngologii; Oddział kardiologii; Oddział ginekologiczno-położniczy; Blok operacyjny; Szpitalny Oddział Ratunkowy; Oddział chirurgii; Oddział chorób płuc; Oddział chemioterapii, Oddział dziecięcy oraz apteka. Szpital oferuje także usługi ochrony zdrowia w ramach poradni specjalistycznych, tj. neurologicznej, reumatologicznej, ginekologiczno-położniczej, otolaryngologicznej, okulistycznej, gastroenterologicznej, kardiologicznej, chirurgii ogólnej i urazowo-ortopedycznej, zdrowia psychicznego i leczenia uzależnień, gruźlicy i chorób płuc, punktu ortopedycznego, urologicznej, diabetologicznej, endokrynologicznej, logopedycznej, medycyny pracy, preluksacyjnej, neonatologicznej, dermatologicznej, hepatologicznej i pulmonologicznej. W ramach Szpitala Powiatowego funkcjonują także specjalistyczne zakłady i pracownie, w tym zakład rehabilitacji, dział fizjoterapii, zakład diagnostyki laboratoryjnej, zakład diagnostyki obrazowej pracownia tomografii komputerowej, gabinet mammografii, gabinet densytometrii, pracownia USG, pracownia rentgenodiagnostyki ogólnej, pracownia EEG, pracownia badania pola widzenia, pracownia audiometrii, pracownia endoskopii, pracownia bronchofiberoskopii, pracownia badań nieinwazyjnych układu krążenia.

Liczba pacjentów waha się między 13 tys. a 15 tys. rocznie. Systematycznie wzrasta liczba pacjentów oddziału kardiologicznego, co uwypukla znaczenie tej grupy schorzeń w społeczeństwa starzejących się. Wprawdzie Szpital Powiatowy oferuje usługi leczenia onkologicznego w zakresie chemioterapii, jednakże brak jest oddziału onkologicznego. Leczenie onkologiczne, co do zasady zapewniają szpitale wojewódzkie, ale lukę w lecznictwie w znacznej części może skompensować rozbudowana profilaktyka chorób nowotworowych.

W Szpitalu powiatowym zatrudnionych jest ponad 200 lekarzy oraz prawie 400 osób personelu medycznego (por. Tabela 32, Tabela 33).

Tabela 32 Liczba zatrudnionych lekarzy według oddziału i poradni

Kategoria	Liczba lekarzy
Blok operacyjny	1
Izba przyjęć	15
Oddział chirurgii	13
Oddział chorób płuc	7
Oddział dziecięcy	8
Oddział ginekologiczno-położniczy	13
Oddział kardiologii	16
Oddział laryngologii	3
Oddział neurologii	12
Oddział neonatologii;	5
Oddział ortopedyczny	12
Oddział reumatologii	6
Oddział wewnętrzny	15
Oddział obserwacyjno-zakaźny	4
OIOM	14
Poradnia zdrowia psychicznego	4
POZ Dobroszyce	2
Pracownia RTG	10
Specjalistyczna pracownia	42
Zakład rehabilitacji i fizykoterapii	1

Źródło: Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Badanie kwestionariuszowe dotyczące ochrony zdrowia w Powiecie Radomszczańskim.

Tabela 33 Lekarze specjaliści

Kategoria	Liczba lekarzy
Specjaliści I stopnia	8
Specjaliści II stopnia	172
Lekarze ze stopniem naukowym doktora	16
Lekarze ze stopniem naukowym doktora habilitowanego	1

Źródło: Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Badanie kwestionariuszowe dotyczące ochrony zdrowia w Powiecie Radomszczańskim.

O wysokim poziomie bezpieczeństwa zdrowotnego świadczy nowoczesne lądowisko śmigłowców działające na rzecz Szpitala Powiatowego w Radomsku. Lądowisko zlokalizowane jest w odległości 400 m od Szpitalnego Oddziału Ratunkowego i połączone z nim drogą utwardzoną pozwalającą na przejazd pojazdów ratunkowych. Lądowisko przeznaczone jest do startów i lądowań w dzień i w nocy śmigłowców ratowniczych i sanitarnych o całkowitej masie do 5700 kg.

Podstawową opiekę zdrowotną w Powiecie Radomszczańskim zapewniają publiczne i niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej:

- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Radomsku (ul. Przedborska);
- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej PRO FAMILIA w Radomsku.

Liczba pacjentów SPZOZ PRO FAMILIA od 2009 roku spada. W porównaniu z rokiem 2013 odnotowano spadek o 16,9%. Może to świadczyć o polepszającym się stanie zdrowia mieszkańców. Najwięcej osób korzysta z podstawowej opieki zdrowotnej (ok. 87%). Najmniej pacjentów przyjmuje poradnia neurologiczna dla dzieci (ok. 1% pacjentów Zakładu). SPZOZ PRO FAMILIA zatrudnia łącznie 29 lekarzy. Najwięcej z nich pracuje w poradni Podstawowej Opieki Zdrowotnej (55,2%). W poradni tej jest również zatrudniona największa liczba personelu medycznego (70,8%). Podział lekarzy oraz personelu medycznego na poradnie został przedstawiony w tabeli.

Tabela 34 Liczba zatrudnionych lekarzy i personelu medycznego w poradniach SPZOZ PRO FAMILIA w Radomsku w 2013 roku

Poradnia	Liczba zatrudnionych lekarzy	Liczba zatrudnionego personelu medycznego
Poradnia POZ	16	17
Poradnia alergologiczna	1	2

Poradnia endokrynologiczna	2	1
Poradnia neurologiczna dla dorosłych	1	1
Poradnia neurologiczna dla dzieci	2	1
Poradnia kardiologiczna	2	1
Poradnia dermatologiczna	1	1
Pracownia USG	4	-

Źródło: Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Badanie kwestionariuszowe dotyczące ochrony zdrowia w Powiecie Radomszczańskim.

Największy odsetek spośród personelu medycznego zatrudnionego w SPZOZ PRO FAMILIA stanowią specjaliści I stopnia (51,9%) oraz II stopnia (44,4%). W Zakładzie można także uzyskać poradę lekarza ze stopniem naukowym doktora.

Tabela 35 Liczba personelu medycznego wg stopnia specjalizacji w SPZOZ PRO FAMILIA w Radomsku w 2013 roku

Liczba personelu medycznego - klasyfikacja dodatkowa	
Specjaliści I stopnia	14
Specjaliści II stopnia	12
Lekarze ze stopniem naukowym doktora	1
Lekarze ze stopniem naukowym doktora habilitowanego	0
Lekarze ze stopnie naukowym profesora	0

Źródło: Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Badanie kwestionariuszowe dotyczące ochrony zdrowia w Powiecie Radomszczańskim.

SPZOZ PRO FAMILA wymaga przeprowadzenia remontu podpiwniczenia oraz rozbudowy lub budowy nowego parkingu dla samochodów pacjentów i personelu. Należałoby również uzupełnić wyposażenie medyczne o EKG wysiłkowe, EKG Holter i sprzęt rehabilitacyjny, a wyposażenie biurowe o meble i sprzęt komputerowy. W planach jest utworzenie poradni rehabilitacyjnej.

Personel Zakładu wymaga kursów doszkalających w poszczególnych specjalizacjach (dla lekarzy) oraz różnego rodzaju szkoleń uzupełniających i doszkalających (dla personelu medycznego i kadry kierowniczej).

W SPZOZ PRO FAMILIA planowane jest przeprowadzanie programów profilaktycznych z zakresu chorób układu krążenia dla pacjentów będących w 35, 40, 45, 50 oraz w 55 roku życia, u których nie została dotychczas rozpoznana choroba układu krążenia oraz programów profilaktycznych z zakresu gruźlicy – dla osób, które miały bezpośredni kontakt z osobami z już rozpoznaną gruźlicą lub osoby z tzw. grup ryzyka (np.: długotrwała choroba itp.). Planowane jest również działania z zakresu profilaktyki

otyłości, w tym poradnictwo w zakresie prawidłowego żywienia, opieka dietetyka, opieka lekarska i pielęgniarska w zakresie samokontroli.

- Samodzielny Publiczny Zakład opieki Zdrowotnej w Kamieńsku;
- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Gomunicach;
- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Kobielach Wielkich;
- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Kodrębie z filią w Dmeninie;
- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Lgocie Wielkiej;
- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Masłowicach;
- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Wielgomłynach;
- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Gidlach;
- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Ładzicach;
- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Przedborzu;
- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Żytnie z filią w Borzykowej i Maluszynie;
- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Przedborzu;
- Szpital Powiatowy w Radomsku z Przychodnią Podstawowej Opieki Zdrowotnej i Gminnym Ośrodkiem Zdrowia w Dobryszkach.

Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej:

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „PROMED” w Radomsku;
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Przychodnia Lekarska MEDYK” z filią NZOZ „Praktyka Lekarza Rodzinnego” w Radomsku;
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „MEDAX” w Radomsku;
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „MEDiFARM” w Radomsku;
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „ALFA” w Przedborzu;
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „MEDICUS” s.c. w Przedborzu.

Ponadto opiekę psychiatryczną na terenie powiatu zapewniają:

- Poradnia Zdrowia Psychicznego w Szpitalu Powiatowym w Radomsku;
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Cogito” w Radomsku.

Stacjonarne i całodobowe świadczenia opiekuńcze, pielęgnacyjne i rehabilitacyjne udzielane są pacjentom w:

- Zakładzie Pielęgnacyjno – Opiekuńczym w Radomsku;
- Zakładzie Pielęgnacyjno – Opiekuńczym w Przedborzu;
- Niepublicznym Zakładzie Pielęgnacyjno – Opiekuńczym w tarasie k/ Przedborza.

1.11.2. APTEKI

Na terenie Powiatu Radomszczańskiego funkcjonuje 38 aptek oraz 5 punktów aptecznych (liczby te należy traktować orientacyjnie, gdyż ulegają one ciągłym zmianom). Mieszkańcy mają dostęp do jednej apteki czynnej całą dobę.

Na aptekę ogólnodostępną w Powiecie przypada 3.076 osób. Wskaźnik ten na przestrzeni lat ulega zmniejszeniu, a więc poprawia się dostęp mieszkańców do aptek. Dzieje się tak za sprawą nieznacznie rosnącej liczby aptek oraz malejącej liczby ludności.

1.12. POMOC SPOŁECZNA

1.12.1. DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ

Na terenie Powiatu Radomszczańskiego funkcjonują dwa Domy Pomocy Społecznej:

- Dom Pomocy Społecznej w Radomsku, który został oddany do dyspozycji mieszkańców w 2000 roku jako w pełni nowoczesny, spełniający standardy europejskie, przystosowany dla osób niepełnosprawnych. Placówka przeznaczona jest dla osób starszych, kobiet i mężczyzn, którzy ze względu na wiek, stan zdrowia, sytuację rodzinną i materialną postanowili zamieszkać w DPS. Dom posiada sale terapii zajęciowej świetlice, sale telewizyjne, sale ćwiczeń, czytelnię z biblioteką, sklepik z kawiarenką. Dom zapewnia całodobową opiekę i pielęgnację oraz zajęcia terapeutyczne.

W celu zapewnienia należytej opieki i warunków bytowych mieszkańców DPS należy wymienić dach na budynku oraz instalację odgromową, naprawić ogrodzenie oraz schody, zakupić automatyczny podnośnik do transportu osób leżących i samochód do przewozu osób niepełnosprawnych, a także wymienić sprzęt komputerowy. Konieczne są również inwestycje w kadry, w tym szkolenia z zakresu praw mieszkańca, kierunków prowadzonej terapii, metod pracy z mieszkańcami domu, studia podyplomowe z organizacji pomocy społecznej.

- Dom Pomocy Społecznej w Radziechowicach przeznaczony jest dla mężczyzn przewlekle chorych psychicznie. W Domu oprócz pokoi mieszczą się sale dziennego pobytu, pracownię terapii zajęciowej, sale fizykoterapii, gabinet fryzjerski, biblioteka, oraz kaplica. Nad zdrowiem i właściwymi warunkami bytowymi mieszkańców czuwają lekarze, pielęgniarki, opiekunki, pracownicy socjalni, fizykoterapeuci, instruktorzy terapii zajęciowej.

Dom Pomocy Społecznej, aby prawidłowo funkcjonować i w należyty sposób świadczyć pomoc chorym, wymaga przebudowy portierni oraz zagospodarowania pomieszczeń po byłej pralni i terenu po byłym gospodarstwie rolnym. Konieczna jest również przebudowa dróg i placów

wewnętrznych, utwardzenie i wyłożenie kostką brukową parkingu, wymiana ogrodzenia działki, na której znajdują się budynki DPS, zakup i instalacja nowego systemu sygnalizacji pożaru, zakup samochodu przystosowanego do przewozu osób niepełnosprawnych oraz zainstalowanie monitoringu. Należałoby również przeszkolić personel z zakresu księgowości budżetowej, a zespół terapeutyczno-opiekuńczy w zakresie zmian przepisów wynikających z Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie Domów Pomocy Społecznej.

Liczba osób korzystających z pomocy DPS na terenie Powiatu Radomszczańskiego zmniejsza się. W roku 2009 z pomocy korzystało 253 osoby. Ich liczba w 2012 zmalała o 14,6% i wynosiła 216 osób.

Poza opieką Domów Pomocy Społecznej ludność może liczyć na wsparcie innych instytucji, do których należy:

- Ośrodek Interwencji Kryzysowej – Stowarzyszenie Pomocy „Przebudzenie” w Kolonii Piaszycy dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. Z pomocy Ośrodka w 2009 roku korzystało 24 osób. Ich liczba w 2012 roku gwałtownie zmalała i wynosiła 4 osoby (spadek o 83,3%).
- Dom Dla Osób Bezdomnych i Najuboższych Stowarzyszenia „Monar – Markot” w Kodrębie. Dom dysponuje miejscami dla osób chroniących się przed przemocą oraz dotkniętych innymi problemami. Ośrodek dysponuje również pokojem interwencyjnym gdzie każdy potrzebujący znajdzie spokój, schronienie i bezpieczeństwo.
- Stowarzyszenie Centrum Pomocy PANACEUM i Regionalny Ośrodek Pomocy w Grabach – podstawowym celem działania Ośrodków jest pomoc kobietom i mężczyznom samotnie wychowujących dzieci i osobom starszym.
- Chrześcijańskie Stowarzyszenie Dobroczynne w Radomsku, prowadzące Warsztaty Terapii Zajęciowej oraz ośrodek (noclegownię) dysponującą miejscami dla mężczyzn i kobiet.
- Dzienny Dom Pomocy Społecznej w Radomsku, w którym przebywają ubodzy i samotni mieszkańcy Radomska.
- Kuchnia Św. Alberta w Radomsku wydająca posiłki dla najbiedniejszych.

1.12.2. OŚRODKI POMOCY SPOŁECZNEJ

Pomoc społeczną rodzinie i dziecku w gminach wchodzących w skład Powiatu Radomszczańskiego świadczy czternaście Ośrodków Pomocy Społecznej, w tym: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kamieńsku, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Radomsku, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przedborzu oraz Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej w Dobryzycach, Gidlach, Gomunicach, Kodrębie, Kobielach Wielkich, Lgocie Wielkiej, Ładzicach, Masłowicach, Radomsku, Wielgomłynach i Żytnie.

1.12.3. POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE

Zadania z zakresu pomocy społecznej oraz rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych realizuje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie współdziałające z organizacjami społecznymi, kościołem katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi, pracodawcami oraz osobami fizycznymi. Do zadań Centrum należy m.in.: organizowanie opieki w rodzinach zastępczych, zapewnianie opieki i wychowania dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodziców, przyznawanie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie oraz kontynuowanie nauki dla osób opuszczających rodziny zastępcze, placówki opiekuńczo-wychowawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, Młodzieżowe Ośrodki Wychowawcze, pomoc w integracji ze środowiskiem osób mających trudności w przystosowaniu się do życia, pomoc osobom, które otrzymały status uchodźcy mającym trudności w integracji ze środowiskiem, pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego.

W zakresie pomocy osobom niepełnosprawnym Centrum podejmuje działania mające na celu opracowanie i realizacji programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej oraz przestrzegania praw osób niepełnosprawnych, ograniczenie skutków niepełnosprawności, opracowanie i przedstawienie planów zadań i informacji z prowadzonej działalności oraz ich udostępnianie na potrzeby samorządu województwa.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie wymaga licznych inwestycji, aby móc należycie spełniać powierzone mu zadania. Przede wszystkim Centrum wymaga poszerzenia bazy lokalowej o kolejne pomieszczenia biurowe, pokój widzeń dla dzieci, pokój do terapii, pomieszczenie na szkolenia dla rodzin zastępczych oraz składnicę akt. Wymagana jest także wymiana ksera, sprzętu komputerowego na nowy o wyższej jakości, zakup sprzętu dla kolejnych zatrudnionych pracowników oraz zakup programów komputerowych do obsługi świadczeń dla osób niepełnosprawnych. Nakłady inwestycyjne generowane są również przez personel Centrum, który wymaga licznych szkoleń, które pomogą mu w lepszym pełnieniu swoich obowiązków. Zaliczamy do nich szkolenia z zakresu:

- Wykorzystywania seksualnego dzieci,
- Wypalenia zawodowego,
- Zaburzeń rozwojowych, chorób psychicznych dzieci i młodzieży,
- „Jak rozmawiać z dziećmi żeby słuchały, jak słuchać dzieci żeby mówiły?”,
- Dorosłych dzieci w rodzinie zastępczej,
- Interwencji kryzysowej,
- Prowadzenia zajęć korekcyjno - edukacyjnych dla sprawców przemocy domowej,
- Więzy w rodzinie: RAD, objawy, symptomy, przyczyny,

- Rozwoju umiejętności i podniesienia kwalifikacji zawodowych (nauka języków obcych, języka migowego, trening asertywności, coaching, udzielanie pierwszej pomocy, interpretacja przepisów pomocy społecznej),
- Wydawania decyzji administracyjnych w sprawie świadczeń pieniężnych i rzeczowych,
- Interpretacji i orzecznictwa z zakresy kpa, ustawy o pomocy społecznej i ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, ustawy o finansach publicznych,
- Systemu POMOST – piecza,
- Kontroli zarządczej w jednostkach pomocy społecznej,
- Telefonicznej obsługa klienta,
- Pracy ze sprawcami przemocy i ofiarami,
- Metod radzenia sobie ze stresem,
- Pracy z trudnymi klientami.

Dzięki inwestycjom materialnym oraz w kapitał ludzki Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie będzie mogło jeszcze lepiej świadczyć pomoc potrzebującym. Nie zawsze jednak pomoc Centrum jest wystarczająca, ponieważ Powiat Radomszczański posiada braki instytucjonalne. W związku z tym na jego terenie należałoby uruchomić:

- Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej,
- Powiatowy Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy Domowej,
- Mieszkanie Chronione,
- Dwie placówki opiekuńczo – wychowawcze,
- Rodzinny dom dziecka,
- Ośrodek wsparcia dla dzieci (placówka opiekuńczo - wychowawcza wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym).

1.13. KULTURA FIZYCZNA I SPORT

1.13.1. INFRASTRUKTURA SPORTOWA

Do infrastruktury sportowej na terenie Powiatu Radomszczańskiego zaliczamy m.in. ośrodki sportowe, baseny oraz kąpieliska:

- Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Radomsku prowadzący działalność w zakresie rekreacji ruchowej w oparciu o własną bazę: krytą pływalnię, siłownię, solarium, korty tenisowe, skatepark, gabinet masażu, Stadion Miejski, pomieszczenia halowe oraz boisko ORLIK 2012.

- Gminny Ośrodek Kultury i Sportu oraz gminny kompleks boisk sportowych w miejscowości Kobiele Wielkie.
- Hala Sportowa w Radomsku – przy Zespole Szkolno-Gimnazjalnym Nr 6. Jest to obiekt sportowy spełniający rolę centrum sportowego miasta. W Hali odbywają się zajęcia sportowe dla klubów, firm i osób prywatnych, a także liczne imprezy i zawody sportowe o zasięgu krajowym.
- Boiska i sale gimnastyczne zlokalizowane przy Publicznych Zespołach Szkolno-Gimnazjalnych w: Strzałkowie, Płoszowie, Szczepolicach, Dzieplóci.
- Hala Sportowa w Przedborzu – przy Zespole Szkolno-Gimnazjalnym. Pełnowymiarowy obiekt przeznaczony jest dla młodzieży szkolnej oraz organizacji zawodów sportowych.
- Hala Sportowa w Kodrębie – przy Zespole Szkolno-Gimnazjalnym. Użytkowana jest przez szkołę, ale również odbywają się w niej imprezy i zawody sportowe o zasięgu regionalnym. Ponadto hala sportowa wraz z boiskiem sportowym przy Publicznej Szkole Podstawowej w Rzejowicach, wiejskie boiska sportowe w Dmeninie, Florentynowie, Lipowczycach, Woli Malowanej, Feliksowie.
- Hala Sportowa w Dobryszycach przy Publicznym Gimnazjum ponadto gmina posiada dwa boiska wielofunkcyjne w Dobryszycach oraz w Bloku Dobryszyce.
- Hala Sportowa przy Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych w Wielgomłynach.
- Hala Sportowa przy Publicznej Szkole Podstawowej w Jedlnie.
- Hala Sportowa przy Zespole Szkolno-Gimnazjalnym w Strzelcach Małych.
- Hala Sportowa w gminie Ładzice, w miejscowości Jedlno Pierwsze, Stobiecko Szlacheckie, Radziechowice Drugie.
- Hala sportowa w Gomunicach. Ponadto gmina posiada stadion sportowy, przyszkolną sale gimnastyczną w Chrzanowicach przyszkolna sala gimnastyczna oraz stadion sportowy.
- Obiekt sportowy z boiskiem do piłki nożnej i bieżnią, boisko wielofunkcyjne – tenis, koszykówka w gminie Żytno.
- Boiska sportowe przy Szkole Podstawowej w Gidlach, przy Zespole Szkolno-Gimnazjalnym w Pławnie oraz boiska Ludowych Klubów sportowych w Gidlach oraz Pławnie.
- Wielofunkcyjne boisko w miejscowości Zdania.
- ORLIK 2012 przy Publicznym Gimnazjum w Kamieńsku.
- Osiem boisk sportowych oraz trzy sale sportowe w gminie Ładzice.
- Stadion Radomszczańskiego Klubu Sportowego w Radomsku, na którym odbywają się imprezy sportowe o zasięgu regionalnym, a przede wszystkim rozgrywane są mecze piłki nożnej z III ligą włącznie.

- Zwałowisko kopalniane „Góra Kamięńsk”, na którym narciarze mają do dyspozycji 3 trasy narciarskie z wyciągami. Można korzystać również z przygotowanego toru saneczkowego.
- Ośrodek Japońskich Sztuk Walk DOJO – na terenie gminy Przedbórz.
- Strzeżone kąpielisko w Zakrzówku Szlacheckim oraz Przedborzu.

Poza wymienioną infrastrukturą sportową należy również podkreślić, iż władze powiatowe podjęły działania mające na celu utworzenie Powiatowej Hali Sportowej w Radomsku⁵.

1.13.2. KLUBY SPORTOWE I DYSCYPLINY SPORTOWE

Mieszkańcy Powiatu Radomszczańskiego są aktywni sportowo. Na jego terenie istnieją liczne uczniowskie kluby sportowe (24), związek sportowy stowarzyszenia kultury fizycznej (1) oraz inne stowarzyszenia kultury fizycznej nie prowadzące działalności gospodarczej (26) działające m.in. w zakresie dyscyplin sportowych takich jak: strzelectwo sportowe, piłka nożna, jeździectwo, żeglarsstwo, kolarstwo szosowe, wschodnie sztuki walki oraz boks.

Warto podkreślić, iż Powiat Radomszczański posiada własne Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe (w Radomsku).

1.14. POWIĄZANIA ZEWNĘTRZNE

1.14.1. UDZIAŁ W ZWIĄZKACH MIĘDZYGMINNYCH / MIĘDZYPOWIATOWYCH

Powiat Radomszczański dostrzega i rozumie potrzebę współpracy z innymi samorządami, organizacjami i instytucjami nie tylko z Polski, ale również z innych krajów. Stale podejmowane są działania mające na celu nawiązywanie i umacnianie kontaktów krajowych i zagranicznych. W 2001 roku Powiat Radomszczański rozpoczął współpracę z niemieckim powiatem Kreis Offenbach. Przedmiotem porozumienia jest rozwijanie współpracy, poszerzanie wiedzy i doświadczeń między szkołami, jednostkami Straży Pożarnej oraz wzajemnych kontaktów pomiędzy Powiatem Radomszczańskim a Powiatem Offenbach. Współpraca międzynarodowa Powiatu Radomszczańskiego prowadzona jest w różnorodnych formach i obejmuje wiele dziedzin, zarówno z zakresu gospodarki, jak i edukacji. Współpraca ta ewaluowała i umacniła się po wstąpieniu Polski w 2004 roku do Unii Europejskiej, zwiększając szanse Powiatu Radomszczańskiego, na poszerzenie kontaktów zarówno z zakresu zdrowia, kultury, rozwoju, promocji i oczywiście absorpcji środków pomocowych z funduszy Unijnych. Wiąże się z tym fakt, że Powiat Radomszczański w 2013 roku podpisał umowę partnerską z Miastem Równe na Ukrainie. Wraz z umową partnerską pomiędzy samorządami podpisano równocześnie umowę o

---

⁵ Umowa na zaprojektowanie i wybudowanie obiektu została podpisana 04.12.2013r. Hala ma powstać do listopada 2015 roku.

współpracy pomiędzy lokalnymi szpitalami – Szpitalem Powiatowym w Radomsku oraz Równieńskim Szpitalem Dziecięcym. Współpracę nawiązały również szkoły ponadgimnazjalne. Planowane jest także rozszerzenie partnerstwa o porozumienie straży pożarnych.

Powiat Radomszczański jest członkiem Związku Powiatów Polskich. Celem tego stowarzyszenia jest wspieranie idei samorządu terytorialnego, obrony wspólnych interesów powiatów oraz dążenie do społeczno-gospodarczego rozwoju polskich powiatów, prowadzenie oraz wspieranie działalności naukowej, naukowo-technicznej, oświatowej, kulturalnej, w zakresie kultury fizycznej i sportu, ochrony środowiska, a także wspieranie inicjatyw społecznych na rzecz ochrony zdrowia i pomocy społecznej oraz rehabilitacji zawodowej i społecznej inwalidów. Związek powstał w 1999 roku i zrzesza 323 powiatów.

Poza wyżej wymienionymi formami partnerstwa należy również podkreślić znaczenie współpracy Powiatu z podległymi mu gminami. Współpraca ta polega m.in. na powierzeniu jednostkom przez Powiat zadań własnych, takich jak: letnie i zimowe utrzymywanie dróg powiatowych, budowa/ remont chodników, wycinka oraz cięcie techniczne drzew.

1.15. PROMOCJA I MARKETING

1.15.1. STRATEGIA PROMOCJI

Powiat Radomszczański nie posiada strategii promocji dotyczącej marki, jaką jest sam powiat, jednakże władze dostrzegają potrzebę jej posiadania. Strategia promocji jest niezbędna w celu określenia misji oraz wizji rozwoju marketingu Powiatu Radomszczańskiego w przyszłości, wybrania celów strategicznych, priorytetów i kierunków rozwoju obszaru marketingu Powiatu, a przede wszystkim w celu pozyskania wsparcia i akceptacji społecznej oraz odniesienia prestiżu regionu Radomszczańskiego pod kątem atrakcyjności turystycznej, kulturowej, społecznej, zawodowej i inwestycyjnej. Strategia promocji Powiatu będzie dokumentem opartym na rzeczywistych, realnych przesłankach uwydatniających tym samym atuty i potencjalne mocne strony regionu możliwe do osiągnięcia dzięki realizacji zadań promujących markę Powiatu.

Działaniem promocyjnym i marketingowym jakie podejmuje Powiat Radomszczański jest:

- organizacja imprez okolicznościowych, cyklicznych, organizowanych na terenie Powiatu, jak również poza jego granicami, takich jak;
  - Powiatowy Dzień Dziecka na Sportowo;
  - Lato w Powiecie Radomszczańskim;
  - Piknik Zdrowia;
  - Rajdy Rowerowe;
  - 11 Listopada;

- współorganizacja imprez organizowanych przez jednostkę samorządu gminnego lub ich jednostki organizacyjne, organizacje pozarządowe lub instytucjami. Są to:
    - Zjazd Pojazdów Militarnych;
    - Patatajka;
    - Czytanie pod Chmurką w ramach projektu roku Tuwima;
    - Festiwal Pięknego Czytania;
    - Bezpiecznik;
  - udział w imprezach mających rangę imprez wojewódzkich oraz krajowych, takich jak:
    - Mikser Regionalny Województwa Łódzkiego;
    - Dożynkach Prezydenckich;
    - Na Styku Kultur.
-

ZAŁĄCZNIK NR 2. ANALIZA SWOT

2.1. PRZESTRZEŃ, INFRASTRUKTURA, ŚRODOWISKO

Tabela 36 Macierz SWOT – obszar przestrzeń, infrastruktura, środowisko

Szanse (O)		Mocne strony (S)		Słabe strony (W)		Zagrożenia (T)	
-	-	S1	Położenie w centralnej Polsce oraz niewielka odległość od strategicznych ośrodków miejskich – Częstochowa, Łódź, Katowice, Bełchatów, Kielce	-	-	-	-
O1	Budowa południowego odcinka autostrady A1 należącej do VI transeuropejskiego korytarza transportowego	S2	Położenie na szlakach komunikacyjnych: linia kolejowa Katowice-Warszawa, sieć dróg wschód-zachód i północ-południe (DK 1, DK 42, DK 91) Korzystne położenie względem portów lotniczych w Łodzi i Katowicach	W1	Niedostatki jakościowe infrastruktury drogowej powiatowej i gminnej	T1	Częste zmiany priorytetów inwestycyjnych w obszarze budownictwa drogowego na poziomie krajowym oraz opóźnienia
				W2	Natężenie ruchu tranzytowego w ośrodkach urbanistycznych		
-	-	S3	Dobry lub bardzo dobry stan infrastruktury edukacyjnej szkół ponadgimnazjalnych	W3	Niedostatki specjalistycznego wyposażenia edukacyjnego w jednostkach kształcenia ponadgimnazjalnego, w tym zasobów ICT	-	-
-	-	-	-	W4	Niedostatki infrastruktury sportowej w jednostkach kształcenia ponadgimnazjalnego	-	-
-	-	S4	Bardzo dobry stan infrastruktury ochrony zdrowia na poziomie powiatowym	-	-	-	-
O2	Wzrost znaczenia odnawialnych źródeł energii oraz możliwość pozyskania wsparcia finansowego na realizację zielonych inwestycji	S5	Dobre warunki wietrzne do rozwoju elektrowni wiatrowych; działanie farm wiatrowych, w tym największej elektrowni wiatrowej w województwie o mocy 30 MW zlokalizowanej na Górze Kamięńsk	W5	Niski stopień wykorzystania alternatywnych źródeł energii	T2	Znaczny poziom kapitałochłonności zielonych inwestycji
		S6	Zidentyfikowane zasoby wód geotermalnych			T3	Brak zainteresowania inwestorów prywatnych finansowaniem inwestycji wykorzystujących zasoby wód geotermalnych

O3	Rosnący popyt w sektorze usług uzdrowiskowych i turystyki specjalistycznej, w tym z wykorzystaniem wód geotermalnych	S7	Korzystne warunki fizyko-topograficzne do rozwoju turystyki weekendowej pieszej, rowerowej, biegowej	W6	Niedostatki infrastruktury turystycznej oraz brak spójnej i długofalowej koncepcji wykorzystania zasobów przyrodniczych	-	-
		S8	Występowanie obszarów cennych przyrodniczo, o wysokim poziomie bioróżnorodności, w tym objętych reżimem ochronnym	W7	Bardzo niski poziom nakładów finansowych na ochronę środowiska i gospodarkę wodną	-	-
				W8	Występujące okresowo anomalie pogodowe	-	-
				W9	Niekorzystne warunki klimatyczne do rozwoju rolnictwa	-	-
-	-	-	-	W10	Niski poziom rozwoju e-usług publicznych	-	-
O4	Wdrażanie projektów realizowanych w formie partnerstwa publiczno-prywatnego	-	-	-	-	-	-
O5	Polityka Energetyczna Polski do 2030 r. stawiająca na czyste niskoemisyjne technologie oparte na bazie konwencjonalnych źródeł energii						
O6	Implementacja założeń oraz uruchomienie środków finansowych w ramach III Okresu Programowania Unii Europejskiej 2014-2020	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	T4	Marginalizacja znaczenia powiatu radomszczańskiego w Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020

2.2. KAPITAŁ LUDZKI

Tabela 37 Macierz SWOT – obszar kapitał ludzki

Szanse (O)		Mocne strony (S)		Słabe strony (W)		Zagrożenia (T)	
O7	Wzrost znaczenia ekonomii społecznej i silver economy w polityce Unii Europejskiej oraz polityce krajowej i regionalnej	-	-	w11	Ujemny przyrost naturalny oraz niekorzystna struktura demograficzna, w tym wysoki udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności	T5	Niedostateczna liczba lekarzy geriatrów i specjalistów opieki geriatrycznej oraz opieki paliatywnej
O8	Dostosowanie priorytetów ochrony zdrowia na szczeblu krajowym do warunków demograficznych i epidemiologicznych	S9	Dobrze zorganizowana podstawowa i specjalistyczna opieka zdrowotna na poziomie powiatowym	w12	Niedostatki w zakresie profilaktyki chorób cywilizacyjnych oraz rozwiązań uwzględniających starzenie się społeczeństwa		
O9	Moda na zdrowy tryb życia	-	-			-	-
-	-	S10	Dobrze zorganizowana realizacja usług opieki społecznej, opieki nad rodziną oraz osobami zagrożonymi wykluczeniem społecznym	w13	Wysoki udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej świadczącej o pauperyzacji społecznej	-	-
O10	Sprecyzowane kierunki zamawiane na uczelniach wyższych województwa łódzkiego	S11	Zdywersyfikowany profil kształcenia placówek edukacyjnych szkolnictwa ponadgimnazjalnego	w14	Niedostosowanie kierunków kształcenia do potrzeb lokalnego i regionalnego rynku pracy	T6	Drenaż mózgow, czyli odpływ osób wykształconych i wykwalifikowanych do konkurencyjnych ośrodków wzrostu
		S12	Wysoki wskaźnik liczby uczniów na kierunkach informatycznych, inżynieryjno-technicznych, medycznych na 1 000 os.				
O11	Wsparcie dla unikalnych kierunków kształcenia zawodowego, w tym wzornictwa tkanin i wzornictwa przemysłowego na poziomie krajowym i regionalnym	-	-	w15	Brak innowacyjnych narzędzi doradztwa zawodowego w ponadgimnazjalnych placówkach edukacyjnych		
O12	Polityka Unii Europejskiej oraz państwa wspierająca kształcenie ustawiczne	-	-	w16	Wysokie bezrobocie, w tym zjawisko długotrwałego bezrobocia, bezrobocia strukturalnego oraz bezrobocia wśród niektórych grup społecznych, tj. absolwentów i kobiet	-	-

-	-	-	-	w17	Bardzo niski poziom przeciętnego wynagrodzenia brutto	-	-
-	-	S13	Zadowalający wskaźnik wykrywalności przestępstw	w18	Zagrożenie patologiami społecznymi młodzieży, w tym przede wszystkim zażywaniem środków psychotropowych i narkotyków oraz udział w grupach pseudokibiców	-	-
-	-	-	-	w19	Słabo rozwinięte społeczeństwo obywatelskie, niski poziom partycypacji publicznej, niski poziom poczucia odpowiedzialności za sprawy lokalnej	-	-
O13	Powoływanie międzysektorowych zespołów projektowych wewnątrz struktur powiatowej administracji samorządowej, w tym zespolonej	S14	Systematyczny wzrost kwalifikacji i kompetencji kadry powiatowej administracji samorządowej	-	-	-	-
O14	Opracowanie szczegółowych programów rozwoju kapitału ludzkiego w powiecie			-	-	-	-

2.3. PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ I KOOPERACJA

Tabela 38 Macierz SWOT – obszar przedsiębiorczość i kooperacja

Szanse (O)		Mocne strony (S)		Słabe strony (W)		Zagrożenia (T)	
-	-	S15	Korzystne położenie względem rynków zbytu; ośrodków akademickich; centrów wzrostu gospodarczego, w tym w sąsiedztwie Częstochowy, Bełchatowa, Katowic, Łodzi, Warszawy;	-	-	-	-
-	-	S16	Dobrze zorganizowany Powiatowy Urząd Pracy wdrażający rozwiązania konferencyjne i kooperacyjne w zakresie	-	-	-	-

			stymulowania rynku pracy				
O15	Działalność Cechu Rzemieślników i Przedsiębiorców oraz Regionalnej Izby Przemysłowo – Handlowej	S17	Względnie duża liczba przedsiębiorstw	W20	Niski poziom wydatków sektora prywatnego na działania B+R	T7	Niska skłonność do współpracy sektorowej i międzysektorowej sektora prywatnego
		-	-	W21	Niski poziom internalizacji przedsiębiorstw	T8	Niechęć do podejmowania działań zmierzających do internalizacji i brak planów biznesowych w tym zakresie
		-	-	W22	Niski poziom wykorzystania środków finansowych pochodzących z zewnętrznych źródeł, w tym z Unii Europejskiej w sektorze prywatnym	T9	Niechęć sektora prywatnego do pozyskiwania środków finansowych pochodzących z zewnętrznych źródeł, w tym z Unii Europejskiej i brak planów biznesowych w tym zakresie
		S18	Względnie duża produkcja sprzedana przemysłu	W23	Niski poziom działalności inwestycyjnej w sektorze prywatnym		
O16	Istnienie i rozwój Podstrefy Łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej	-	-	-	-	T10	Konkurencja ze strony innych lokalizacji aspirujących do pozycji centrów wzrostu
O17	Rozwój centrów logistycznych w obrębie istotnych arterii komunikacyjnych oraz popyt na nowoczesne usługi logistyczne	-	-	-	-		
-	-	-	-	W24	Niekorzystna struktura agrarna, przewaga gospodarstw małych do 5 ha, fragmentacja gruntów rolnych i gospodarstw rolnych		
O18	Aktywność lokalnych grup działania	-	-	-	-	-	-
O19	Potencjał polskiej branży meblarskiej będącej 4. światowym eksporterem	-	-	-	-	-	-
O20	Wdrażanie Branżowego programu promocji branży meblarskiej Ministerstwa Gospodarki	-	-	-	-	-	-

O21	Stymulowanie współpracy samorządowej w obszarach związanych z gospodarką, przedsiębiorczością, edukacją, turystyką i promocją	-	-	-	-	-	-
O22	Stymulowanie współpracy samorządu z przedsiębiorcami w obszarach związanych z gospodarką, przedsiębiorczością, edukacją, turystyką i promocją	-	-	-	-	-	-
O23	Stymulowanie współpracy międzynarodowej na płaszczyźnie stosunków dwustronnych i wielostronnych z samorządami partnerskimi	-	-	-	-	-	-
O24	Stymulowanie współpracy lokalnych przedsiębiorców z sektorem nauki oraz instytucjami B+R	-	-	-	-	-	-

2.4. MACIERZ SWOT-TOWS

1. Analiza wzajemnego oddziaływania poszczególnych czynników oceniana jest według niniejszej skali:

- 0 – brak zależności;
- 1 – zależność słaba;
- 2 – zależność silna.

2. Logika oddziaływania

- SO – mocne strony pozwolą wykorzystać szanse;
- OS – szanse wzmacniają mocne strony;

- ST – mocne strony pozwolą przezwyciężyć zagrożenia;
- TS – zagrożenia osłabiają mocne strony;
- WO – słabe strony osłabiają szanse;
- OW – szanse pozwalają przezwyciężyć słabe strony;
- TW – zagrożenia pogłębiają słabe strony;
- WT – słabe strony potęgują zagrożenia.

Tabela 39 Macierz analizy wzajemnego oddziaływania wewnętrznych sił obszaru (S) i szans (O) płynących z otoczenia

SO	O1	O2	O3	O4	O5	O6	O7	O8	O9	O10	O11	O12	O13	O14	O15	O16	O17	O18	O19	O20	O21	O22	O23	O24	Suma	
S1	1	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	25
S2	1	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	26
S3	0	0	2	0	0	0	0	0	0	1	1	2	1	1	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	10
S4	0	0	2	0	0	0	2	2	1	0	0	1	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	10
S5	0	2	2	2	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	2	2	0	2	18	
S6	0	2	2	2	1	2	0	1	2	0	0	0	0	1	2	0	0	0	0	0	2	2	0	0	19	
S7	1	1	2	1	0	2	1	2	2	0	0	1	0	1	2	0	0	2	0	0	1	2	1	0	22	
S8	0	0	2	1	0	2	0	1	2	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	1	2	1	0	14	
S9	0	0	2	0	0	2	1	2	2	0	0	0	1	0	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	13
S10	0	0	1	0	0	2	2	2	2	0	0	1	0	2	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	13
S11	0	0	0	0	0	2	1	0	0	0	1	0	0	1	2	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2	22

S12	0	0	0	0	0	1	0	0	0	2	1	0	0	2	2	1	2	0	0	0	1	1	0	2	15
S13	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	3
S14	0	2	2	2	1	2	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	14
S15	1	2	0	1	0	1	1	0	0	2	0	0	1	0	2	2	2	1	2	2	2	2	2	2	28
S16	0	0	0	0	0	2	2	1	0	0	2	2	2	2	2	1	1	1	1	1	2	2	2	2	28
S17	0	1	1	2	1	2	2	1	0	0	2	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	37
S18	0	1	1	2	0	2	0	0	0	0	2	2	1	2	2	1	2	1	1	2	2	2	2	2	30
Suma	4	11	23	13	5	24	12	12	11	5	9	11	10	21	27	15	16	15	12	13	21	23	16	18	347

Tabela 40 Macierz analizy wzajemnego oddziaływania wewnętrznych sił obszaru (S) i zagrożeń (T) płynących z otoczenia

ST	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	Suma
S1	0	0	1	2	1	0	1	0	0	2	7
S2	0	0	1	2	1	0	1	0	0	2	7
S3	0	0	0	1	0	0	0	0	0	2	3
S4	0	0	0	0	0	1	0	0	0	2	3
S5	0	1	0	2	0	0	0	0	2	2	7
S6	0	1	2	2	0	1	1	0	2	2	11
S7	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1

S8	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
S9	0	0	0	1	0	1	0	0	0	1	3
S10	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
S11	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
S12	0	0	0	2	0	0	0	0	0	2	4
S13	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
S14	0	0	1	2	0	1	2	2	2	2	12
S15	0	0	0	2	0	0	0	0	0	2	4
S16	0	0	0	2	0	0	1	0	0	0	3
S17	0	0	0	2	0	1	0	0	1	2	6
S18	0	0	0	2	0	1	0	0	0	2	5
Suma	0	2	5	26	2	6	6	2	7	24	80

Tabela 41 Macierz analizy wzajemnego oddziaływania wewnętrznych słabości obszaru (W) i szans (O) płynących z otoczenia

WO	O1	O2	O3	O4	O5	O6	O7	O8	O9	O10	O11	O12	O13	O14	O15	O16	O17	O18	O19	O20	O21	O22	O23	O24	Suma	
W1	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0	6
W2	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
W3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	2	0	0	0	0	1	0	1	1	0	0	0	0	0	9

W4	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	4
W5	0	2	1	0	1	1	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7
W6	0	0	2	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	1	0	0	2	0	0	0	0	0	0	7
W7	0	1	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	4
W8	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
W9	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	3
W10	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	1	1	1	1	1	1	1	1	11
W11	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
W12	0	0	0	0	0	0	2	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5
W13	0	0	0	0	0	0	1	1	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4
W14	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1	2	2	2	0	0	0	0	0	0	0	11
W15	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	0	0	0	2	2	2	0	1	1	0	0	0	0	12
W16	0	0	0	0	0	0	2	0	0	2	2	2	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1	1	1	15
W17	0	0	2	0	0	0	2	1	2	2	2	2	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	15
W18	0	0	0	0	0	0	1	1	2	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	5
W19	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	2
W20	0	2	0	2	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	1	0	1	1	0	0	0	2	16
W21	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	2	0	2	2	0	0	0	0	8

W22	2	2	2	2	1	2	0	0	1	0	0	1	0	0	2	0	2	1	2	2	0	0	0	0	22
W23	0	2	0	2	1	2	0	0	0	0	1	1	1	1	2	0	2	1	2	2	0	0	0	0	20
W24	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	2
Suma	3	10	12	6	5	7	8	6	12	9	11	11	2	3	15	8	16	14	11	11	2	2	2	4	190

Tabela 42 Macierz analizy wzajemnego oddziaływania wewnętrznych słabości obszaru (W) i zagrożeń (T) płynących z otoczenia

WT	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	Suma
W1	1	0	0	1	0	0	0	0	0	2	4
W2	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	2
W3	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
W4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
W5	0	0	0	1	0	0	0	0	0	2	3
W6	0	0	0	2	0	0	0	0	0	1	3
W7	0	1	2	2	0	0	0	0	0	1	6
W8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
W9	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	2
W10	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	2
W11	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	2

W12	0	0	0	1	2	2	0	0	0	1	6
W13	0	0	0	1	1	1	0	0	0	1	4
W14	0	0	0	1	0	2	0	0	0	2	5
W15	0	0	0	1	0	1	0	0	0	2	4
W16	0	0	0	2	0	2	0	0	0	2	6
W17	0	0	0	1	0	2	0	0	0	2	5
W18	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	2
W19	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	2
W20	0	0	0	2	0	2	1	1	1	2	9
W21	0	0	1	2	0	0	1	1	1	2	8
W22	0	0	2	2	0	1	0	0	0	1	6
W23	0	0	1	2	0	2	1	1	1	2	10
W24	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	2
Suma	1	2	7	29	3	17	4	3	3	25	94

Tabela 43 Macierz wzajemnego oddziaływania zewnętrznych zagrożeń (T) i wewnętrznych słabości (W)

TW	W1	W2	W3	W4	W5	W6	W7	W8	W9	W10	W11	W12	W13	W14	W15	W16	W17	W18	W19	W20	W21	W22	W23	W23	W24	Suma
T1	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	5

T2	0	0	0	0	2	0	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5
T3	0	0	0	0	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	6	
T4	2	1	0	0	2	2	2	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	2	2	2	2	2	0	21	
T5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	
T6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	1	0	0	0	2	2	2	2	2	1	14	
T7	0	0	0	0	2	1	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	0	0	0	2	2	2	2	2	0	16	
T8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1	0	0	2	2	2	2	2	0	13	
T9	0	0	0	0	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	2	2	2	2	2	0	15	
T10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	1	0	0	2	2	2	2	2	0	13	
Suma	4	3	0	0	10	7	4	1	0	0	4	4	0	2	1	6	2	0	0	12	13	13	13	12	1	112	

Tabela 44 Macierz wzajemnego oddziaływania zewnętrznych zagrożeń (T) i wewnętrznych atutów obszaru (S)

TS	S1	S2	S3	S4	S5	S6	S7	S8	S9	S10	S11	S12	S13	S14	S15	S16	S17	S18	Suma
T1	1	2	0	0	0	1	2	1	0	0	0	0	0	0	2	0	1	1	11
T2	0	0	0	0	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	5
T3	0	0	0	0	0	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3
T4	2	1	0	0	2	2	2	1	0	0	0	0	0	0	2	0	2	2	16

T5	0	0	0	1	0	0	0	0	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0	5
T6	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	2	1	1	7
T7	1	1	0	0	2	2	2	1	0	0	0	1	0	2	2	1	1	2	18
T8	1	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	6
T9	0	0	0	0	2	2	2	1	0	0	0	0	0	0	1	1	1	2	12
T10	0	1	0	0	2	2	2	1	0	0	0	0	0	0	2	0	2	2	14
Suma	5	6	1	1	10	13	12	5	2	2	0	1	0	4	9	4	9	13	97

Tabela 45 Macierz wzajemnego oddziaływania zewnętrznych sposobności (O) i wewnętrznych słabości (W)

OW	W1	W2	W3	W4	W5	W6	W7	W8	W9	W10	W11	W12	W13	W14	W15	W16	W17	W18	W19	W20	W21	W22	W23	W24	Suma
O1	2	2	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	7
O2	0	0	0	0	2	0	2	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	2	2	1	11
O3	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	0	7
O4	1	0	0	0	2	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	1	2	2	0	14
O5	0	0	0	0	2	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1		2	2	1	10
O6	2	2	2	1	2	1	0	2	0	2	0	2	0	1	2	1	0	0	1	2	2	2	2	0	29
O7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4
O8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4

O9	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3
O10	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3
O11	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3
O12	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
O13	0	0	1	1	1	1	1	0	0	2	0	0	1	2	2	1	0	2	1	1	1	1	1	1	0	20
O14	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2	2	2	1	0	2	2	0	0	0	0	0	13
O15	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	2	2	2	0	0	0	2	2	2	2	2	0	16
O16	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2	0	0	0	1	1	1	1	1	0	8
O17	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0	4
O18	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	2	0	0	0	0	0	0	4
O19	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2	1	0	0	1	2	2	2	2	0	12
O20	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2	1	0	0	1	2	2	2	2	0	12
O21	2	2	0	0	2	2	2	0	0	2	0	2	1	2	2	1	0	2	2	0	1	1	1	1	0	27
O22	0	0	1	0	1	1	1	1	0	1	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	21	1	1	1	0	31
O23	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	2
O24	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	2	2	2	2	2	0	10
Suma	7	6	6	2	13	11	11	3	1	7	6	12	5	16	17	17	3	7	8	13	38	22	22	2	255	

Tabela 46 Macierz wzajemnego oddziaływania zewnętrznych sposobności (O) i wewnętrznych atutów (S)

OS	S1	S2	S3	S4	S5	S6	S7	S8	S9	S10	S11	S12	S13	S14	S15	S16	S17	S18	Suma
O1	2	2	0	0	2	2	2	2	0	0	0	0	0	0	2	0	2	2	18
O2	0	0	0	0	2	2	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	8
O3	2	2	0	0	0	2	2	2	0	0	0	0	0	0	2	0	1	1	14
O4	1	2	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	1	1	9
O5	0	0	0	0	1	1	1	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5
O6	1	2	1	1	2	2	2	2	1	0	1	2	1	2	1	2	2	2	27
O7	0	0	1	1	0	2	2	0	1	1	0	0	0	0	0	1	2	0	11
O8	0	0	0	2	0	2	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	6
O9	0	0	0	1	0	1	2	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7
O10	0	1	2	0	0	0	0	0	0	0	2	2	0	0	0	2	1	0	10
O11	0	1	2	0	0	0	0	0	0	0	2	2	0	0	0	2	1	0	10
O12	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	2	2	0	2	0	1	2	2	12
O13	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	1	1	0	2	0	0	0	0	6
O14	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1	2	2	0	1	0	1	1	1	11
O15	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	1	2	0	2	2	2	2	0	13
O16	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	2	1	2	7

O17	2	2	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	2	1	2	2	13
O18	0	0	0	0	0	0	2	2	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	6
O19	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	2	2	2	2	10
O20	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	2	2	2	2	10
O21	1	2	1	0	2	2	2	2	0	0	2	2	0	2	2	2	2	2	26
O22	1	2	1	0	2	2	2	2	0	0	2	2	0	2	2	2	2	2	26
O23	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	3
O24	0	0	1	0	2	2	0	0	0	0	2	2	0	0	2	2	2	2	17
Suma	10	16	11	5	16	24	20	17	5	3	22	19	1	18	20	25	29	24	285

2.5. WYBÓR KIERUNKU ROZWOJU

Tabela 47 Cztery podstawowe typy strategii

Macierz	O	T
S	Strategia agresywna	Strategia konserwatywna
W	Strategia konkurencyjna	Strategia defensywna

Źródło: *Planowanie strategiczne, praca zbiorowa pod redakcją A. Klasika*, PWE, Warszawa 1993, s.111.

Tabela 48 Zestawienie ćwiartek macierzy SWOT/TOWS

Macierz	O	T
S	632	177

w	445	206
----------	-----	-----

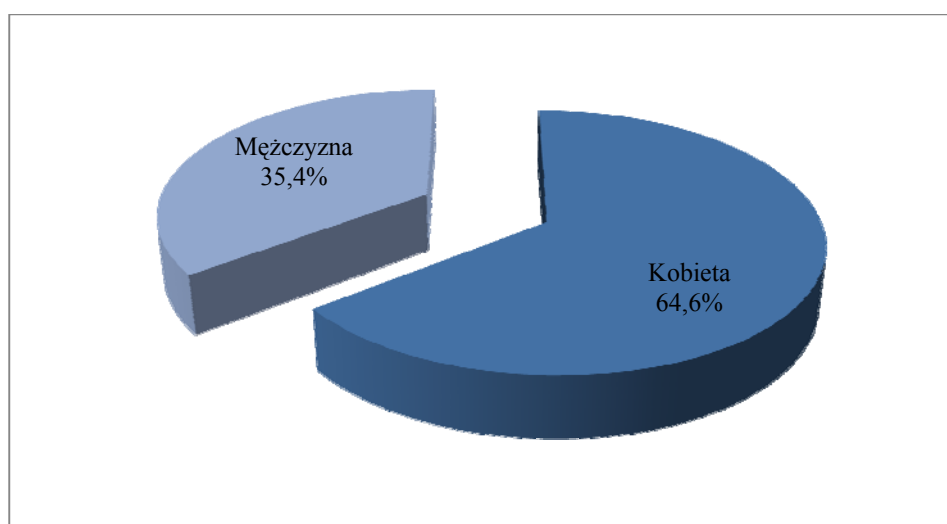

ZAŁĄCZNIK NR 3. BADANIE ANKIETOWE

Elementem diagnozy stanu aktualnego, stanowiącego kluczowy element „Strategii Rozwoju Powiatu Radomszczańskiego 2020”, jest kwestionariusz badający jakość życia mieszkańców oraz opinie przedsiębiorstw działających w Powiecie Radomszczańskim. Badanie zostało przeprowadzone drogą internetową oraz tradycyjną, w grudniu 2013 roku.

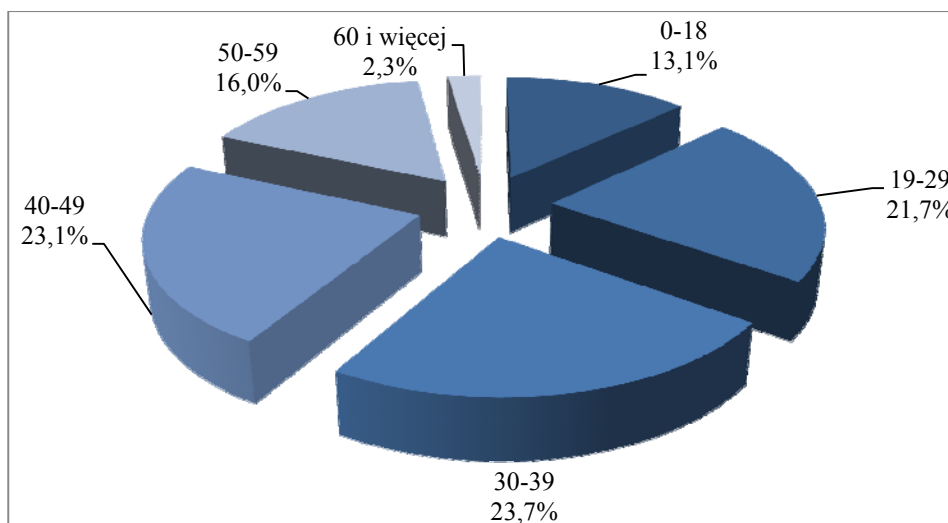
3.1. WYNIKI BADANIA ANKIETOWEGO – MIESZKAŃCY

Wśród respondentów, którzy wzięli udział w badaniu, przeważały kobiety. Stanowiły one 64,6% badanych, czyli prawie 2/3.

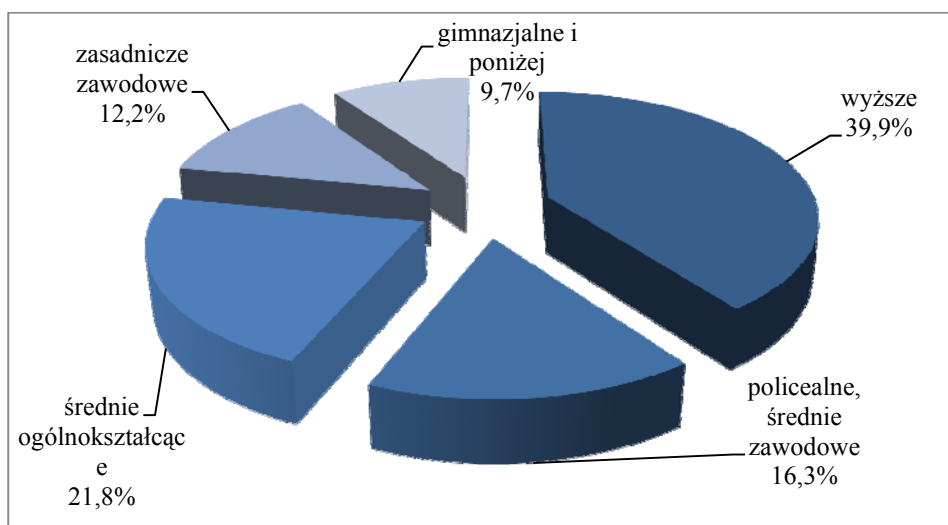
Wykres 13. Struktura płci respondentów

Największy odsetek ankietowanych stanowiły osoby w średnim wieku 30-39 lat (23,7%) oraz 40-49 lat (23,1%). Najmniejszą liczbę respondentów stanowiły natomiast osoby starsze powyżej 60 roku życia (jedynie 2,3%).

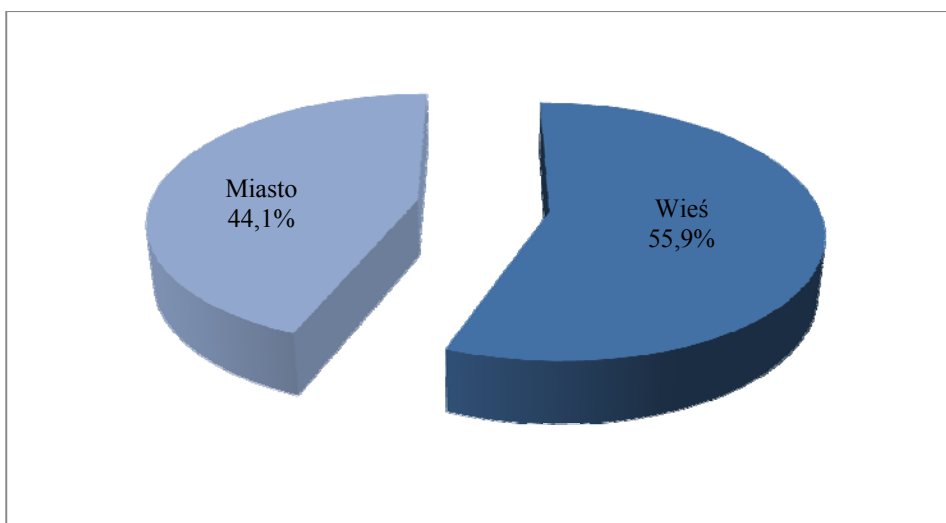
Wykres 14. Struktura wiekowa respondentów

Niemal 40% ankietowanych posiada wykształcenie wyższe. Drugą dominującą grupą są osoby z wykształceniem średnim. Stanowią one 21,8% ogółu respondentów. Badanie objęło w najmniejszym stopniu osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym – zaledwie 9,7%.

Wykres 15. Struktura wykształcenie respondentów

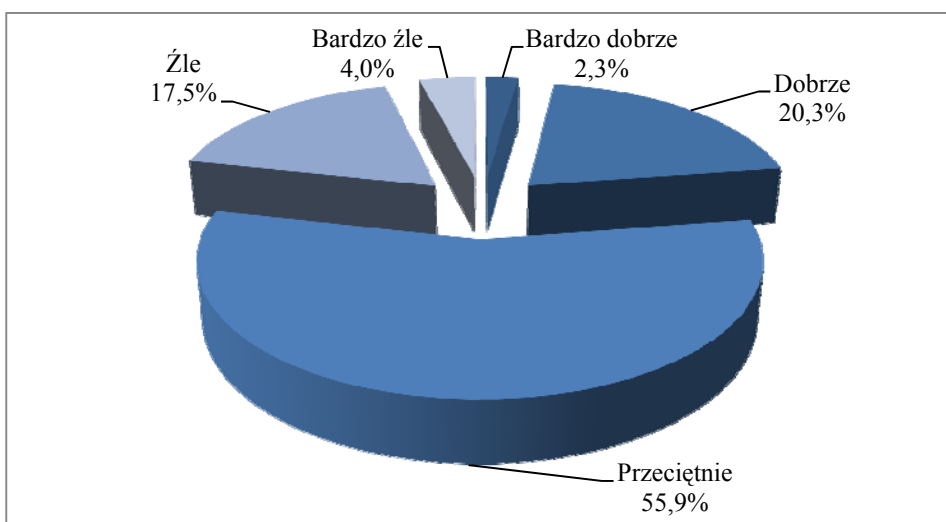
Ponad połowa respondentów (55,9%) zamieszkuje obszary wiejskie Powiatu Radomszczańskiego. Pozostała część – 44,1% przypada w udziale ankietowanym mieszkańcom miast.

Wykres 16. Miejsce zamieszkania respondentów

PYTANIE 1. JAK OCENIA PANI/PAN JAKOŚĆ ŻYCIA W POWIECIE RADOMSZCZAŃSKIM?

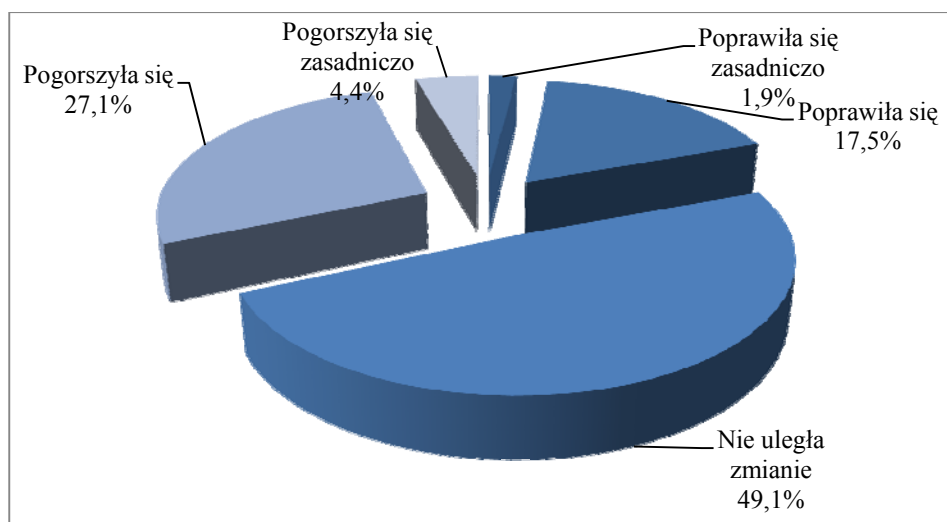
Ponad połowa ankietowanych (55,9%) ocenia jakość życia w Powiecie Radomszczańskim jako przeciętną. Drugą grupę stanowią osoby określające jakość życia w Powiecie na poziomie dobrym – 20,3%. Najmniejszy odsetek respondentów (2,3%) ocenił jakość życia na poziomie bardzo dobrym.

Wykres 17. Ocena jakości życia mieszkańców Powiatu Radomszczańskiego

PYTANIE 2. CZY JAKOŚĆ PANI/PANA ŻYCIA W OSTATNICH 4 LATACH

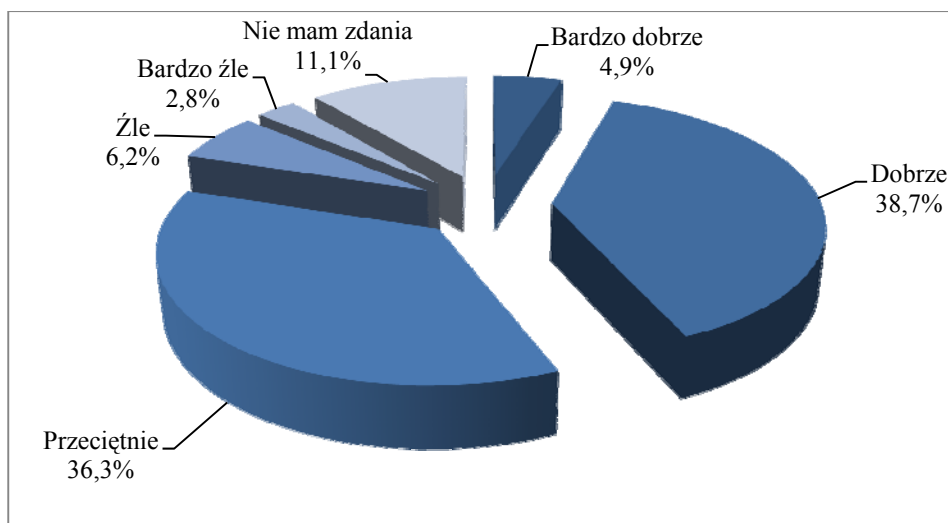
Prawie połowa respondentów (49,1%) stwierdza, iż jakość ich życia nie uległa zmianie w ostatnich 4 latach. Duży odsetek ankietowanych (31,5%) uważa, iż jakość ich życia pogorszyła się lub pogorszyła się znacząco.

Wykres 18. Jakość życia mieszkańców Powiatu Radomszczańskiego

PYTANIE 3. JAK OCENIA PANI/PAN JAKOŚĆ KSZTAŁCENIA PONADGIMNAZJALNEGO W POWIECIE RADOMSzczańskim?

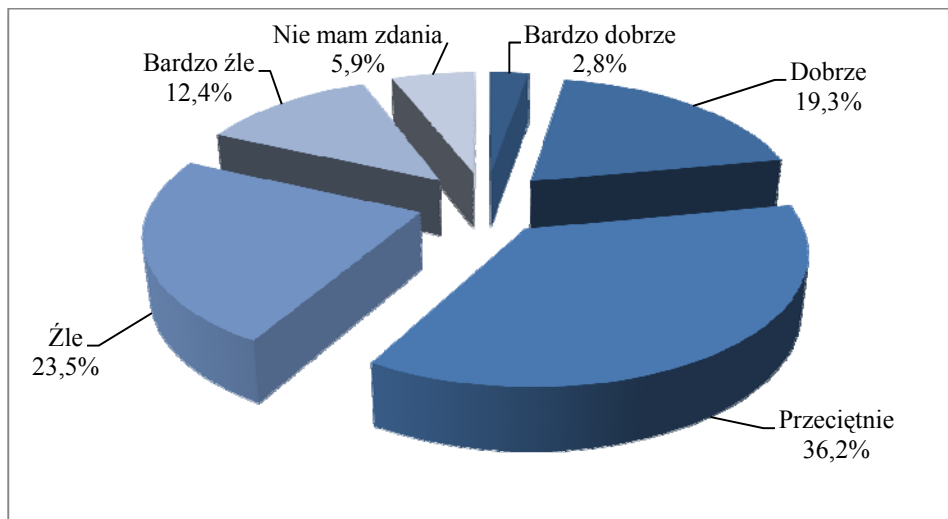
Największa grupa ankietowanych uważa, iż jakość kształcenia ponadgimnazjalnego w Powiecie Radomszczańskim jest dobra (38,7%). Jedynie 2,8% ankietowanych stwierdziło bardzo zły poziom jakości kształcenia.

Wykres 19. Ocena jakości kształcenia ponadgimnazjalnego w Powiecie Radomszczańskim

PYTANIE 4. JAK OCENIA PANI/PAN JAKOŚĆ OPIEKI ZDROWOTNEJ REALIZOWANEJ PRZEZ SZPITAL POWIATOWY W RADOMSKU?

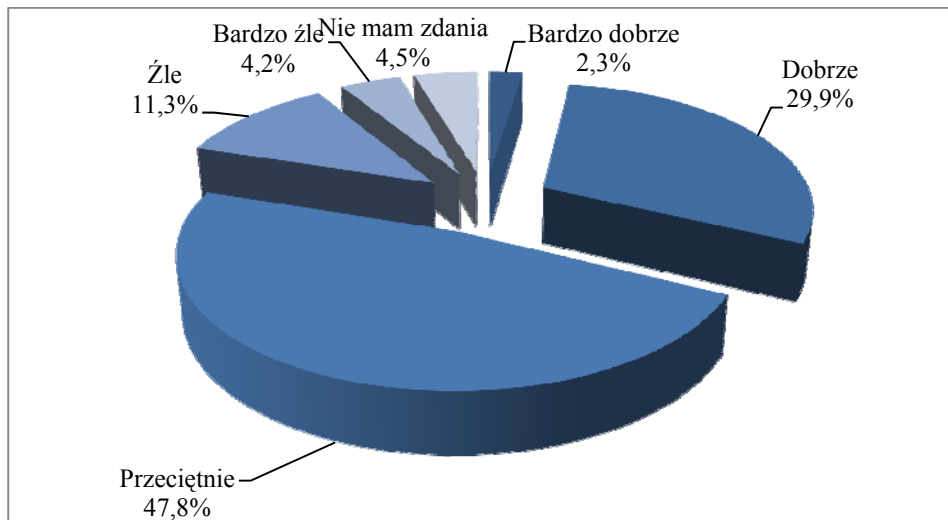
Większość respondentów oceniła jakość opieki zdrowotnej Szpitala Powiatowego w Radomsku na poziomie przeciętnym (36,2%). Duża grupa ankietowanych (23,5%) uważa, iż jej poziom jest zły.

Wykres 20. Ocena jakości opieki zdrowotnej Szpitala Powiatowego w Radomsku

PYTANIE 5. JAK OCENIA PANI/PAN POZIOM BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO W POWIECIE RADOMSZCZAŃSKIM?

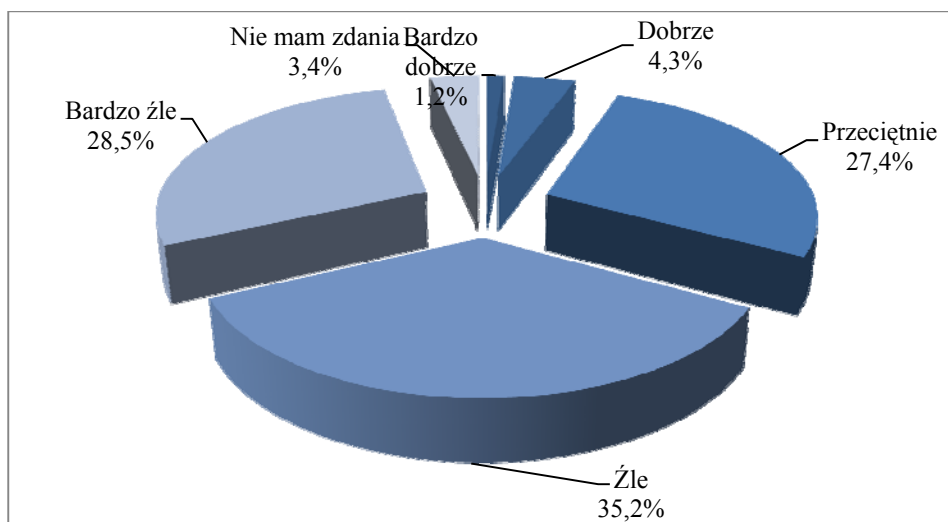
Bezpieczeństwo publiczne oceniane jest przez prawie połowę ankietowanych (47,8%) na poziomie przeciętnym. Duża grupa respondentów (29,9%) uważa, iż poziom bezpieczeństwa publicznego w Powiecie jest dobry.

Wykres 21. Ocena poziomu bezpieczeństwa publicznego w Powiecie Radomszczańskim

PYTANIE 6. JAK OCENIA PANI/PAN ATRAKCYJNOŚĆ RYNKU PRACY W POWIECIE RADOMSZCZAŃSKIM?

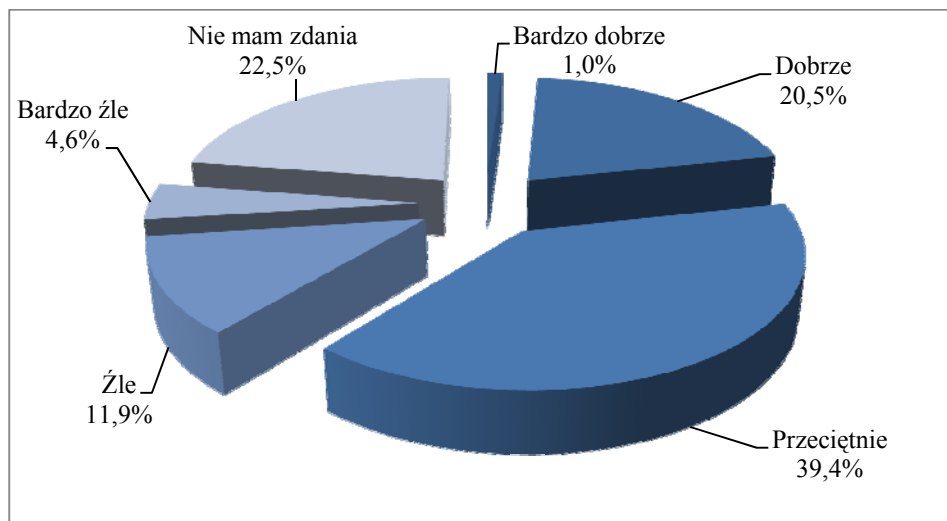
Przeważająca grupa ankietowanych uważa, iż atrakcyjność rynku pracy w Powiecie jest zła (35,2%) lub bardzo zła (28,5%). Jedynie 5,5% stwierdza dobry i bardzo dobry poziom atrakcyjności rynku pracy.

Wykres 22. Ocena atrakcyjności rynku pracy w Powiecie Radomszczańskim

PYTANIE 7. JAK OCENIA PANI/PAN JAKOŚĆ OPIEKI SPOŁECZNEJ W POWIECIE RADOMSZCZAŃSKIM?

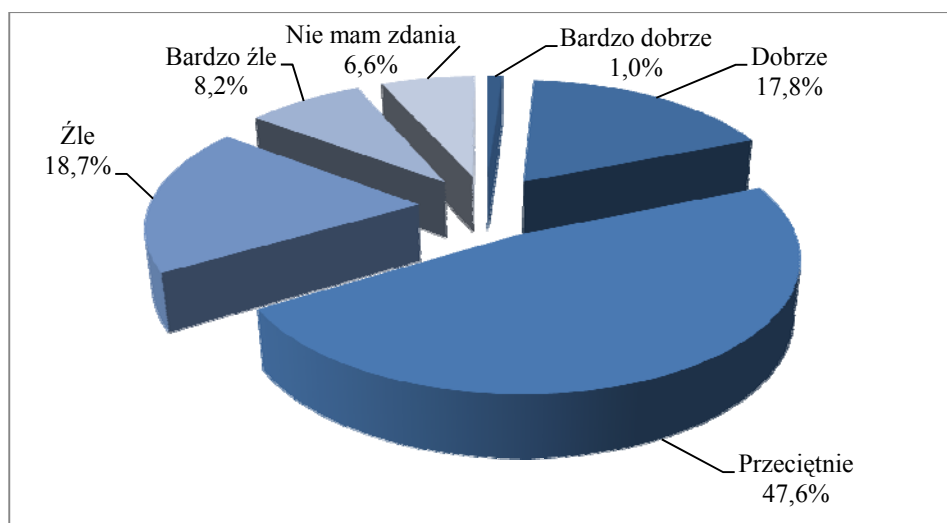
Jakość opieki społecznej oceniana jest przez większość ankietowanych jako przeciętna (39,4%). Duży odsetek badanych (22,5%) nie ma zdania na temat jakości opieki społecznej.

Wykres 23. Ocena jakości opieki społecznej w Powiecie Radomszczańskim

PYTANIE 8. JAK OCENIA PANI/PAN STAN INFRASTRUKTURY PUBLICZNEJ W POWIECIE RADOMSZCZAŃSKIM?

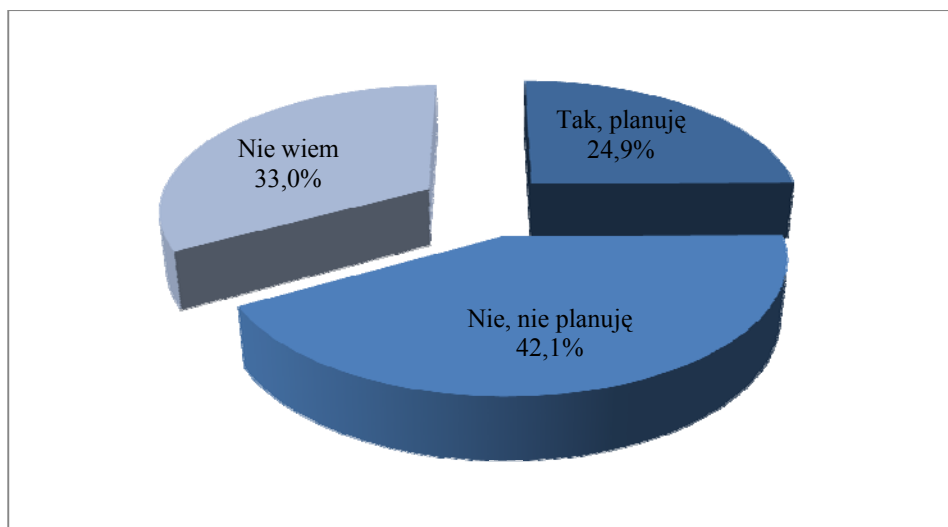
Niemal połowa ankietowanych (47,6%) oceniła stan infrastruktury publicznej jako przeciętny. Prawie co piąty badany określił jej stan jako zły.

Wykres 24. Ocena stanu infrastruktury publicznej w Powiecie Radomszczańskim

PYTANIE 9. CZY W PERSPEKTYWIE NAJBLIŻSZYCH 2 LAT PLANUJE PANI/PAN OPUSZCZENIE POWIATU RADOMSZCZAŃSKIEGO?

Największa grupa badanych (42,1%) nie planuje opuszczenia Powiatu Radomszczańskiego w perspektywie najbliższych 2 lat. Co trzecia osoba (33%) nie ma sprecyzowanych planów, a co czwarta (24,9%) planuje opuścić teren Powiatu.

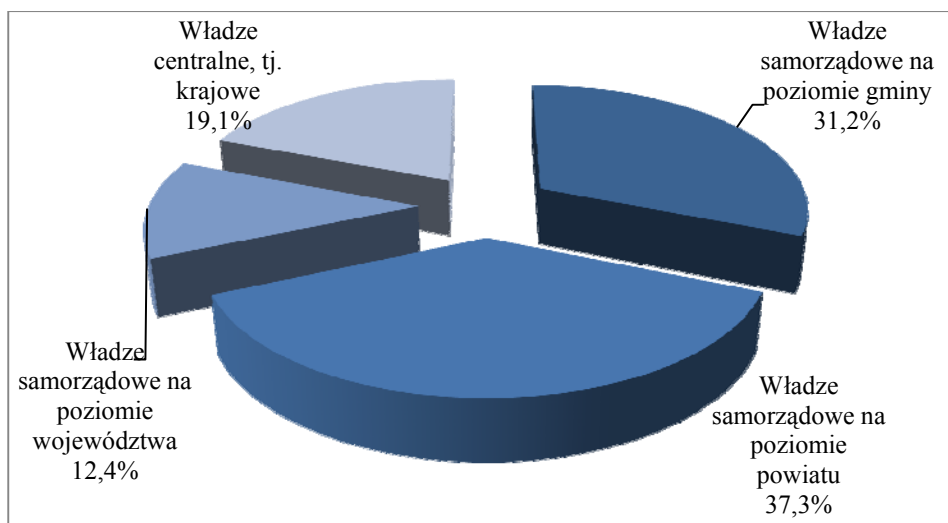

Wykres 25. Plany opuszczenia Powiatu Radomszczańskiego w perspektywie 2 lat

PYTANIE 10. CZY PANI/PANA ZDANIEM NAJWIĘKSZY WPŁYW NA LOKALNY ROZWÓJ SPOŁECZNO-GOSPODARCZY MAJĄ

Największy wpływ na lokalny rozwój społeczno-gospodarczy przypisywany jest władzom samorządowym na poziomie powiatu (37,3% ankietowanych) oraz na poziomie gminy (31,2%).

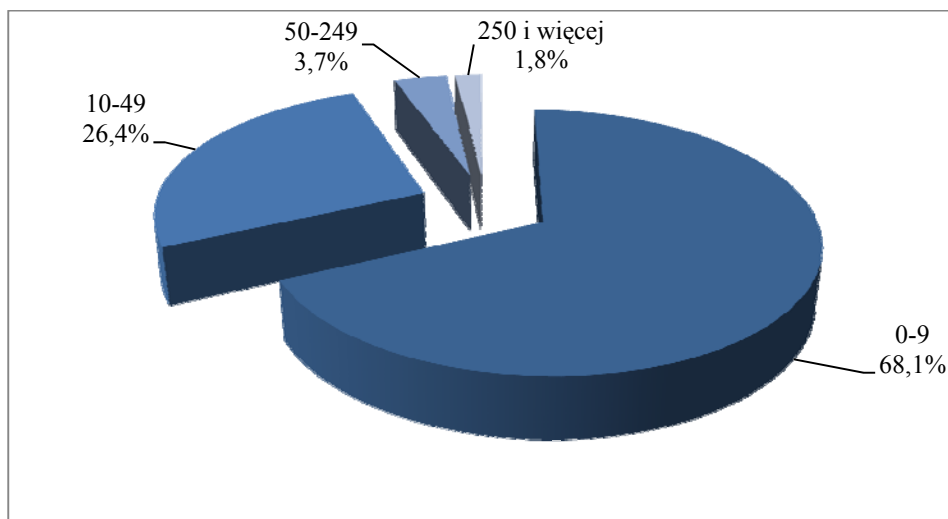

Wykres 26. Wpływ władz na lokalny rozwój społeczno-gospodarczy

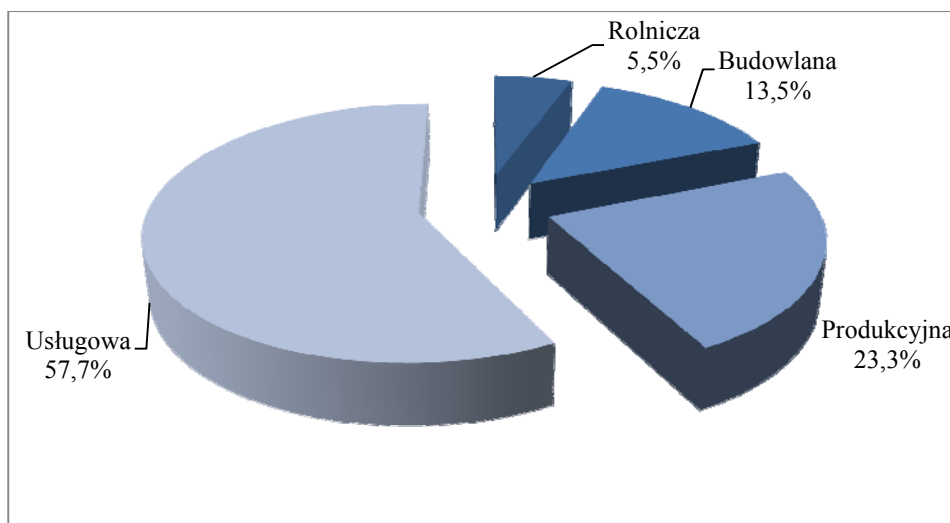
3.2. WYNIKI BADANIA ANKIETOWEGO – PRZEDSIĘBIORCY

Zdecydowana większość przedsiębiorców (68,1%) objętych badaniem pracuje w przedsiębiorstwie małym, zatrudniającym do 9 pracowników. Drugą grupą stanowią przedstawiciele przedsiębiorstw zatrudniających 10-49 pracowników (26,4%).

Wykres 27. Struktura zatrudnienia w badanych przedsiębiorstwach

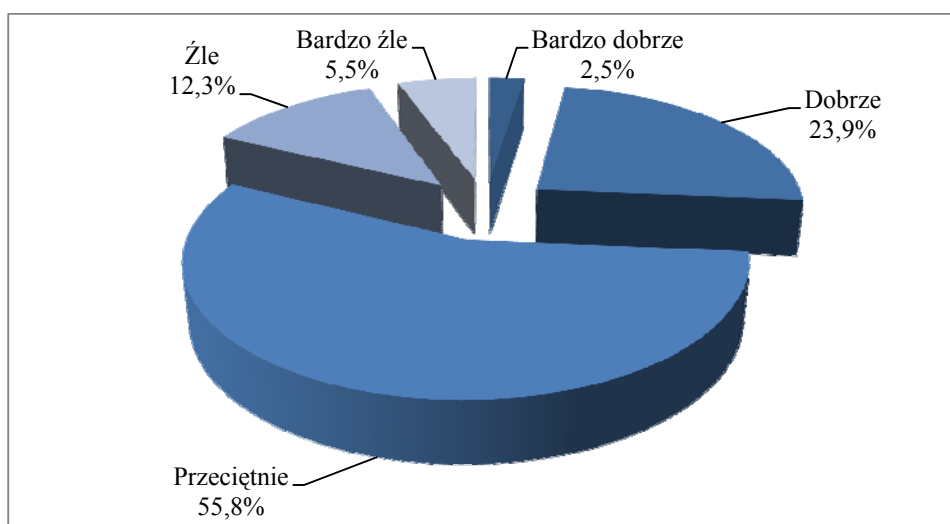
Większość badanych przedsiębiorstw należy do branży usługowej (57,7%) oraz produkcyjnej (23,3%).

Wykres 28. Struktura branżowa przedsiębiorstw

PYTANIE 1. JAK OCENIA PANI/PAN SYTUACJĘ FINANSOWO-EKONOMICZNĄ PRZEDSIĘBIORSTWA?

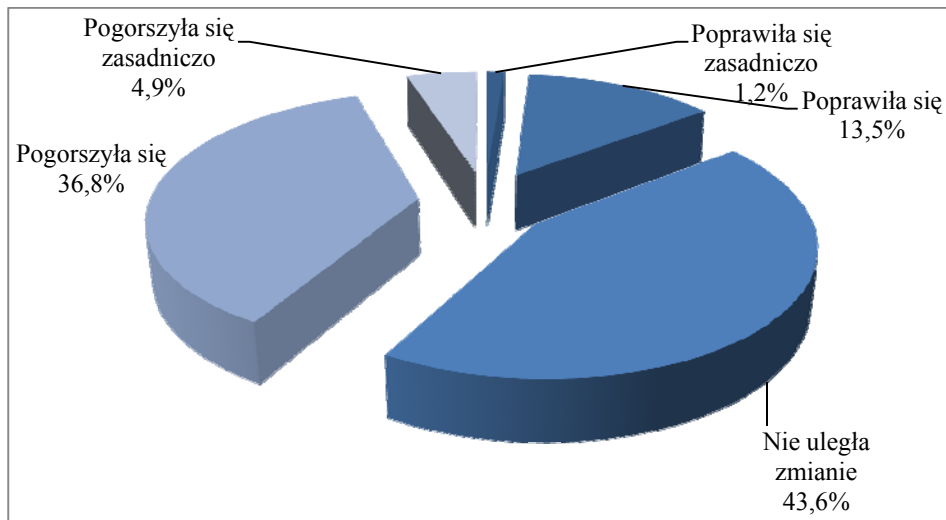
Badani przedstawiciele przedsiębiorstw oceniają kondycję finansowo-ekonomiczną w przeważającej części jako przeciętną (55,8%). Drugą stosunkowo liczną grupą są przedsiębiorstwa o dobrej kondycji (23,9%).

Wykres 29. Sytuacja finansowo-ekonomiczna przedsiębiorstw

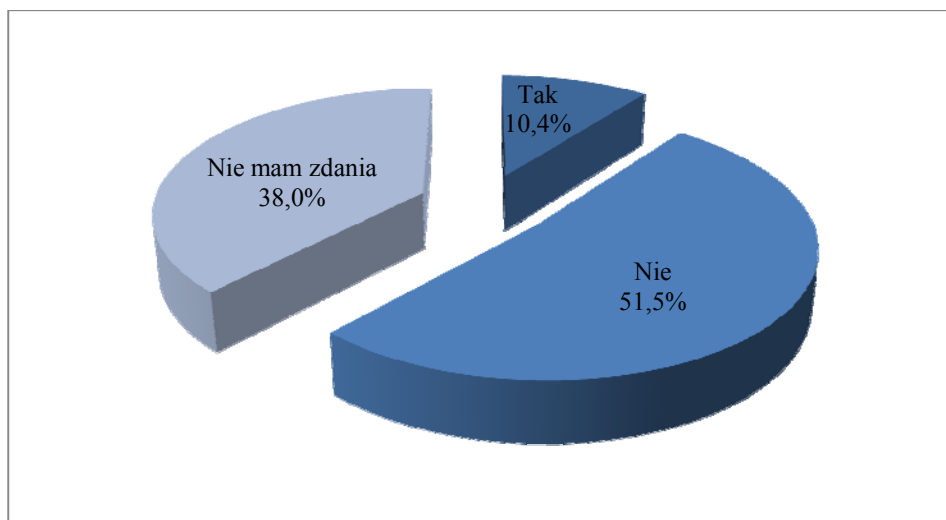
PYTANIE 2. CZY SYTUACJA FINANSOWO-EKONOMICZNA PRZEDSIĘBIORSTWA W OSTATNICH 4 LAT?

Sytuacja finansowo-ekonomiczna badanych przedsiębiorstw w większości nie uległa zmianie (43,6%). Duża liczba przedsiębiorców wskazała również pogorszenie się sytuacji finansowo-ekonomicznej (36,8%).

PYTANIE 3. CZY PANI/PANA ZDANIEM OFERTA EDUKACYJNA W POWIECIE RADOMSZCZAŃSKIM JEST ADEKWATNA DO POTRZEB RYNKU PRACY?

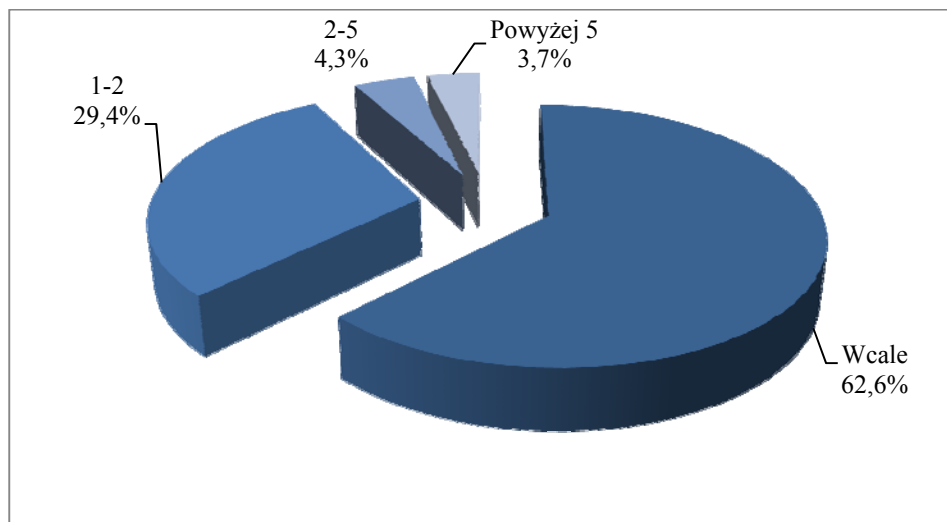
Większość ankietowanych uważa, iż oferta edukacyjna szkół w Powiecie Radomszczańskim nie jest dopasowana do rynku pracy (51,5%). Jedynie 10,4% stwierdza, iż jest ona adekwatna do potrzeb.

Wykres 30. Dopasowanie oferty edukacyjnej do rynku pracy

PYTANIE 4. ILU ABSOLWENTÓW Z TERENU POWIATU RADOMSZCZAŃSKIEGO ZOSTAŁO ZATRUDNIONYCH W PANA/PANI PRZEDSIĘBIORSTWIE W OKRESIE OSTATNICH 2 LAT?

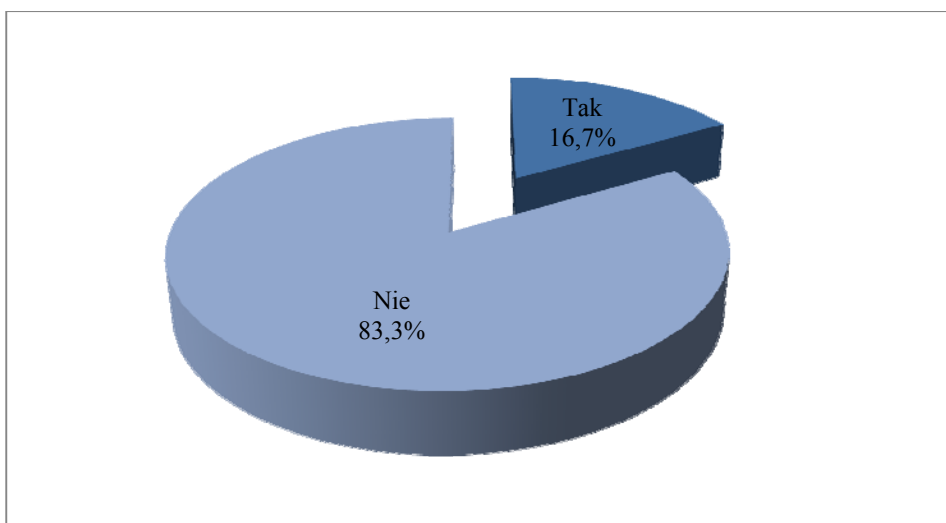
Zdecydowana większość przedsiębiorców (62,6%) nie zatrudniała absolwentów szkół w ciągu ostatnich dwóch lat. Natomiast, gdy absolwenci byli zatrudniani to ich liczba wahała się najczęściej od 1 do 2 (29,4% przedsiębiorstw).

Wykres 31. Ilość zatrudnianych absolwentów w przedsiębiorstwach

PYTANIE 5. CZY W OSTATNICH 4 LATACH ZREALIZOWANO W PRZEDSIĘBIORSTWIE INWESTYCJĘ O JEDNOSTKOWEJ WARTOŚCI POWYŻEJ 500 TYS. PLN?

W 83,3% przedsiębiorstw z terenu Powiatu Radomszczańskiego nie podjęto inwestycji o wartości powyżej 500tys. PLN.

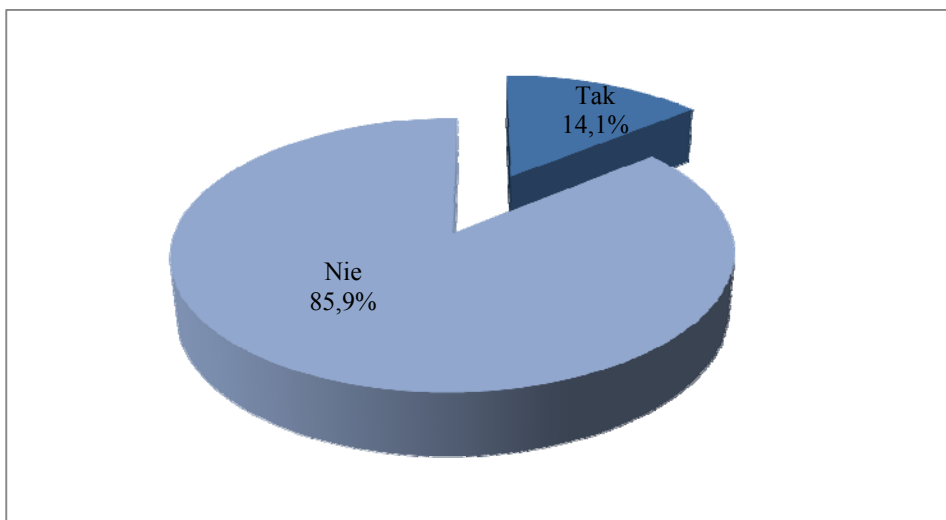

Wykres 32. Realizacja inwestycji powyżej 500tys. zł.

PYTANIE 6. CZY PRZEDSIĘBIORSTWO REALIZUJE DZIAŁALNOŚĆ EKSPORTOWĄ?

Zdecydowana większość przedsiębiorstw (85,9%) prowadzi działalność na terenie Polski, nie eksportując towarów i usług za granicę.

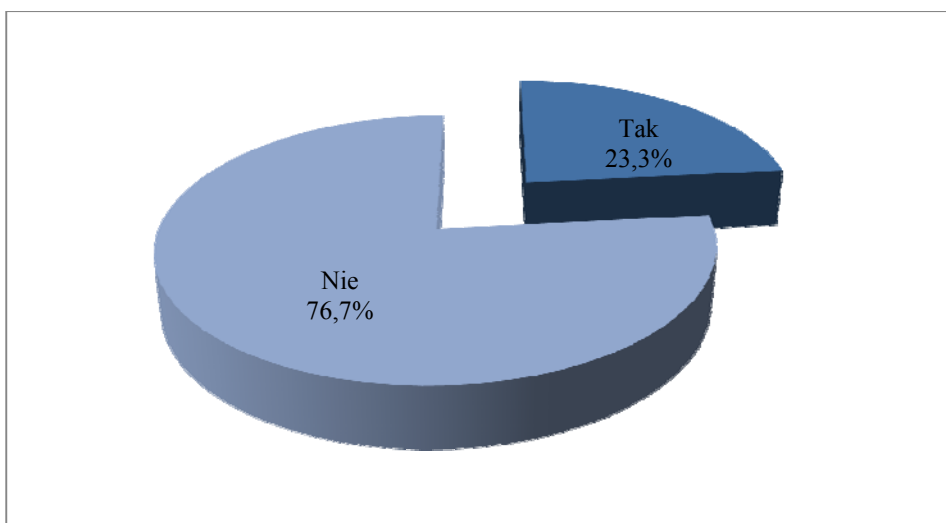

Wykres 33. Prowadzenie działalności eksportowej przez przedsiębiorstwa.

PYTANIE 7. CZY PRZEDSIĘBIORSTWO PLANUJE ROZPOCZĘCIE LUB ROZWINIĘCIE DZIAŁALNOŚCI EKSPORTOWEJ?

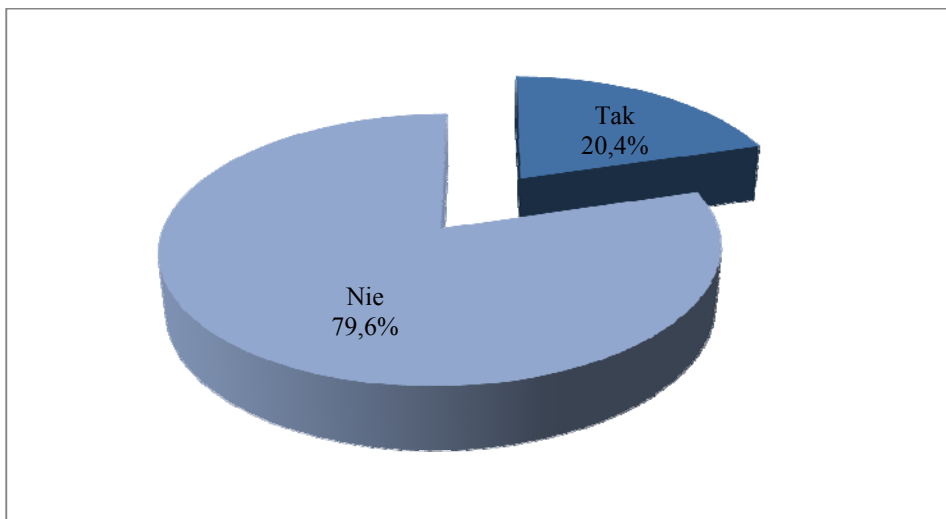
Badanie przedsiębiorstwa (76,7%) w większości nie planują rozpoczęcia lub rozwinięcia działalności eksportowej.

Wykres 34. Planowanie lub rozwinięcie działalności eksportowej

PYTANIE 8. CZY W OSTATNICH 4 LATACH PRZEDSIĘBIORSTWO POZYSKAŁO ŚRODKI Z DOTACJI UNII EUROPEJSKIEJ BĄDŹ INNYCH ŹRÓDEŁ ZAGRANICZNYCH?

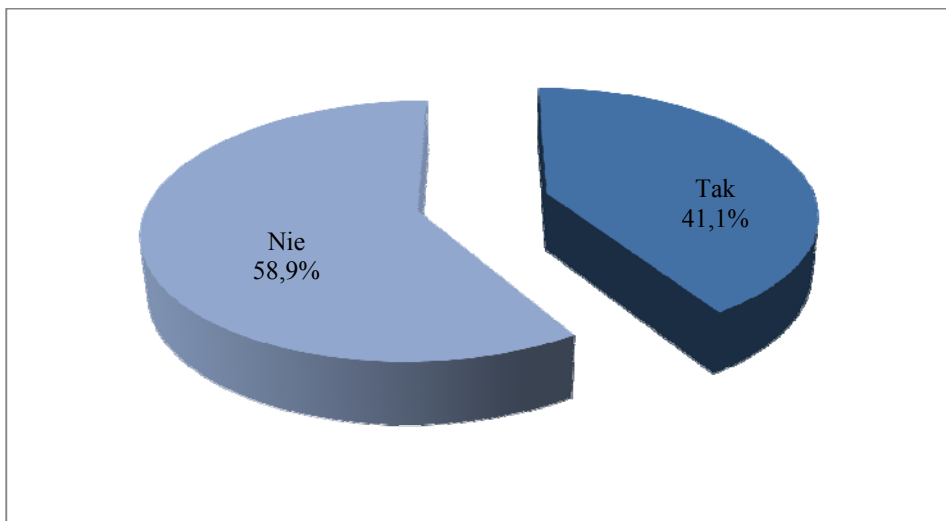
Ankietowani w większości (79,6%) stwierdzili, iż nie pozyskali środków z dotacji Unii Europejskiej i innych źródeł zagranicznych.

Wykres 35. Pozyskiwanie dotacji z Unii Europejskiej bądź innych źródeł zagranicznych

PYTANIE 9. CZY W PERSPEKTYWIE NAJBLIŻSZYCH 2 LAT PRZEDSIĘBIORSTWO PLANUJE APLIKOWAĆ O ŚRODKI Z DOTACJI UNII EUROPEJSKIEJ BĄDŹ INNYCH ŹRÓDEŁ ZAGRANICZNYCH?

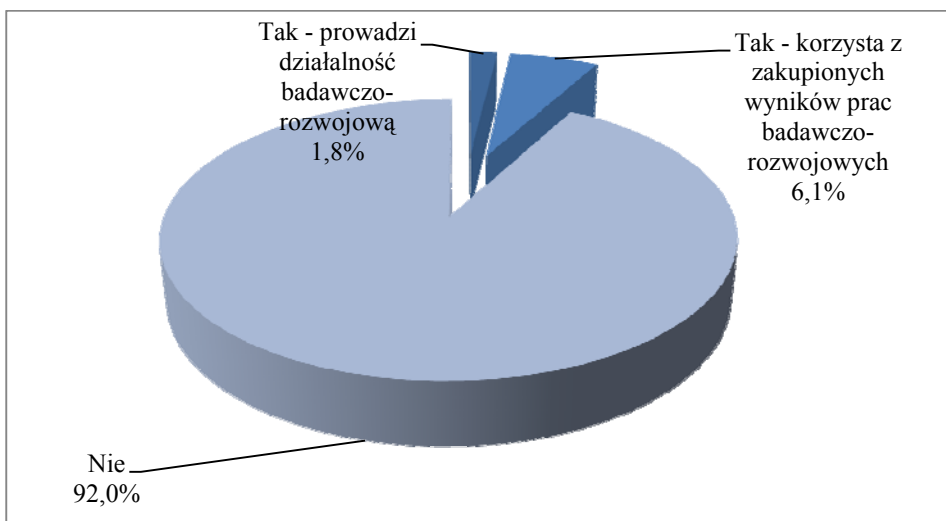
Ponad połowa przedsiębiorstw (58,9%) nie planuje pozyskiwania środków z dotacji z Unii Europejskiej lub innych źródeł zagranicznych.

Wykres 36. Planowanie pozyskania środków z dotacji Unii Europejskiej lub innych źródeł zagranicznych

PYTANIE 10. CZY PRZEDSIĘBIORSTWO PROWADZI DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZO-ROZWOJOWĄ LUB KORZYSTA Z ZAKUPIONYCH WYNIKÓW PRAC BADAWCZO-ROZWOJOWYCH?

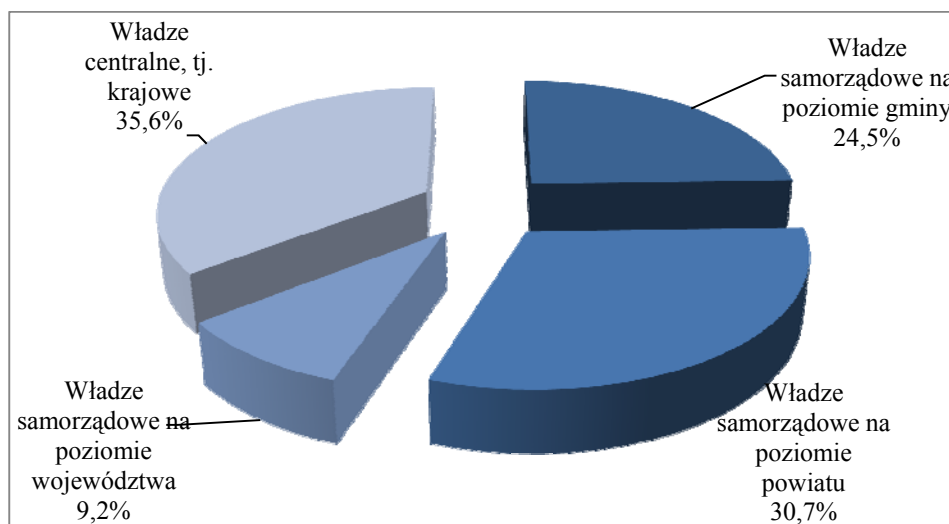
Zdecydowana większość przedsiębiorstw (92%) nie korzysta z zakupionych prac badawczo rozwojowych i nie prowadzi działalności badawczo-rozwojowej.

Wykres 37. Prowadzenie działalności badawczo-rozwojowej lub korzystanie z wyników prac badawczo-rozwojowych

PYTANIE 11. CZY PANI/PANA ZDANIEM NAJWIĘKSZY WPŁYW NA LOKALNY ROZWÓJ SPOŁECZNO-GOSPODARCZY MAJĄ

Według większości przedsiębiorców wpływ na lokalny rozwój społeczno-gospodarczy mają władze krajowe (35,6%) oraz władze samorządowe na poziomie powiatu (30,7%).

Wykres 38. Wpływ władz na lokalny rozwój społeczno-gospodarczy

SPIS MAP

Mapa 1 Położenie Powiatu Radomszczańskiego oraz podział na gminy	17
Mapa 2 Połączenia komunikacyjne - drogowe na terenie Powiatu Radomszczańskiego	34
Mapa 3 Gospodarstwa agroturystyczne w Powiecie Radomszczańskim (stan na II.2014 rok)	60

SPIS TABEL

Tabela 1 Wskaźniki ogólne	15
Tabela 2 Wskaźniki – Pole strategiczne 1	15
Tabela 3 Wskaźniki – Pole strategiczne 2	15
Tabela 4 Wskaźniki – Pole strategiczne 3	15
Tabela 5 Liczba ludności i powierzchnia Powiatu Radomszczańskiego, województwa łódzkiego i Polski (stan na XII.2012).....	18
Tabela 6 Powierzchnia, ludność, liczba sołectw i miejscowości poszczególnych gmin Powiatu Radomszczańskiego (stan na XII.2012).....	18
Tabela 7 Wskaźnik przyrostu naturalnego i salda migracji Powiatu Radomszczańskiego (od XII.2008 do XII.2012).....	21
Tabela 8 Formy ochrony przyrody na terenie Powiatu Radomszczańskiego (stan na XII.2012)	29
Tabela 9 Liczba podmiotów gospodarczych w gminach Powiatu Radomszczańskiego (od XII.2010 do XII.2012).....	35
Tabela 10 Struktura użytkowania gruntów w Powiecie Radomszczańskim (stan na XII.2010 rok).....	37
Tabela 11 Liczba bezrobotnych w powiecie radomszczańskim.....	39
Tabela 12 Stopa bezrobocia w powiecie radomszczańskim.....	39
Tabela 13 Struktura bezrobocia według płci powiecie radomszczańskim	40
Tabela 14 Struktura bezrobocia według wykształcenia powiecie radomszczańskim	40
Tabela 15 Pracujący według sektorów	42
Tabela 16 Bezrobocie według zawodów za drugie półrocze 2012 r. – wybrane pozycje KZiS	44
Tabela 17 Ofert pracy według zawodów za drugie półrocze 2012 r. – wybrane pozycje KZiS	49
Tabela 18 Charakterystyka bibliotek działających w Powiecie Radomszczańskim w XII.2012 roku.....	53
Tabela 19 Liczba uczniów w placówkach edukacyjnych prowadzonych przez Powiat Radomszczański..	65
Tabela 20 Udział uczniów z obszarów wiejskich w ogólnej liczbie uczniów według placówki edukacyjnej	66
Tabela 21 Kierunki kształcenia - Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 1 im. St. Staszica w Radomsku.	67
Tabela 22 Kierunki kształcenia - I Liceum Ogólnokształcące im. Feliksa Fabianiego w Radomsku.....	67
Tabela 23 Kierunki kształcenia - II Liceum Ogólnokształcące im. K. K. Baczyńskiego	67
Tabela 24 Kierunki kształcenia - Zespół Szkół Drzewnych i Ochrony Środowiska w Radomsku – podstawowe kierunki kształcenia dla młodzieży	67

Tabela 25 Kierunki kształcenia - Zespół Szkół Drzewnych i Ochrony Środowiska w Radomsku – Technikum Uzupełniające dla dorosłych Nr 4	67
Tabela 26 Kierunki kształcenia - Zespół Szkół Drzewnych i Ochrony Środowiska w Radomsku – Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych	68
Tabela 27 Kierunki kształcenia - Zespół Szkół Drzewnych i Ochrony Środowiska w Radomsku – Zasadnicza Szkoła Zawodowa Nr 3 im. Mikołaja Kopernika.....	68
Tabela 28 Kierunki kształcenia - Zespół Szkół Elektryczno-Elektronicznych im. prof. dr. inż. Janusza Groszkowskiego w Radomsku	68
Tabela 29 Kierunki kształcenia - Zespół Szkół Ekonomicznych w Radomsku	69
Tabela 30 Kierunki kształcenia - Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Przedborzu	69
Tabela 31 Kadra pedagogiczna według stopni zawodowych w placówkach edukacyjnych prowadzonych przez Powiat Radomszczański	70
Tabela 32 Liczba zatrudnionych lekarzy według oddziału i poradni	73
Tabela 33 Lekarze specjaliści.....	74
Tabela 34 Liczba zatrudnionych lekarzy i personelu medycznego w poradniach SPZOZ PRO FAMILIA w Radomsku w 2013 roku.....	74
Tabela 35 Liczba personelu medycznego wg stopnia specjalizacji w SPZOZ PRO FAMILIA w Radomsku w 2013 roku.....	75
Tabela 36 Macierz SWOT – obszar przestrzeń, infrastruktura, środowisko	86
Tabela 37 Macierz SWOT – obszar kapitał ludzki.....	88
Tabela 38 Macierz SWOT – obszar przedsiębiorczość i kooperacja	89
Tabela 39 Macierz analizy wzajemnego oddziaływania wewnętrznych sił obszaru (S) i szans (O) płynących z otoczenia	92
Tabela 40 Macierz analizy wzajemnego oddziaływania wewnętrznych sił obszaru (S) i zagrożeń (T) płynących z otoczenia	93
Tabela 41 Macierz analizy wzajemnego oddziaływania wewnętrznych słabości obszaru (W) i szans (O) płynących z otoczenia	94
Tabela 42 Macierz analizy wzajemnego oddziaływania wewnętrznych słabości obszaru (W) i zagrożeń (T) płynących z otoczenia	96
Tabela 43 Macierz wzajemnego oddziaływania zewnętrznych zagrożeń (T) i wewnętrznych słabości (W)	97
Tabela 44 Macierz wzajemnego oddziaływania zewnętrznych zagrożeń (T) i wewnętrznych atutów obszaru (S).....	98

Tabela 45 Macierz wzajemnego oddziaływania zewnętrznych sposobności (O) i wewnętrznych słabości (W)	99
Tabela 46 Macierz wzajemnego oddziaływania zewnętrznych sposobności (O) i wewnętrznych atutów (S)	101
Tabela 47 Cztery podstawowe typy strategii.....	102
Tabela 48 Zestawienie ćwiartek macierzy SWOT/TOWS.....	102

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1 Udział ludności gmin w ogólnej liczbie ludności Powiatu Radomszczańskiego (stan na XII.2012).....	20
Wykres 2 Liczba ludności w Powiecie Radomszczańskim (od XII.2008 do XII.2012).....	21
Wykres 3 Struktura wiekowa ludności Powiatu Radomszczańskiego (od XII.2008 do XII.2012).....	22
Wykres 4 Liczba gospodarstw rolnych według wielkości w Powiecie Radomszczańskim w XII.2010 roku	38
Wykres 5 Powierzchnia gospodarstw rolnych w Powiecie Radomszczańskim w XII.2010 roku	39
Wykres 6 Stopa bezrobocia w powiecie radomszczańskim – ujęcie graficzne.....	40
Wykres 7 Struktura bezrobocia według wykształcenia powiecie radomszczańskim – ujęcie graficzne.....	41
Wykres 8 Liczba przestępstw na terenie powiatu radomszczańskiego w roku 2009 i 2012	61
Wykres 9 Przestępstwa drogowe w Powiecie Radomszczańskim w latach 2009-2013.....	62
Wykres 10 Czyny karalne popełniane przez nieletnich.....	62
Wykres 11 Liczba uczniów w placówkach edukacyjnych prowadzonych przez Powiat Radomszczański – porównanie dla lat 2009 i 2013	66
Wykres 12 Struktura zatrudnienia kadry pedagogiczne w placówkach edukacyjnych prowadzonych przez Powiat Radomszczański	71
Wykres 13. Struktura płci respondentów	104
Wykres 14. Struktura wiekowa respondentów	105
Wykres 15. Struktura wykształcenie respondentów.....	105
Wykres 16. Miejsce zamieszkania respondentów	106
Wykres 17. Ocena jakości życia mieszkańców Powiatu Radomszczańskiego	107
Wykres 18. Jakość życia mieszkańców Powiatu Radomszczańskiego	107
Wykres 19. Ocena jakości kształcenia ponadgimnazjalnego w Powiecie Radomszczańskim.....	108
Wykres 20. Ocena jakości opieki zdrowotnej Szpitala Powiatowego w Radomsku.....	108
Wykres 21. Ocena poziomu bezpieczeństwa publicznego w Powiecie Radomszczańskim.....	109
Wykres 22. Ocena atrakcyjności rynku pracy w Powiecie Radomszczańskim.....	109
Wykres 23. Ocena jakości opieki społecznej w Powiecie Radomszczańskim.....	110
Wykres 24. Ocena stanu infrastruktury publicznej w Powiecie Radomszczańskim	110
Wykres 25. Plany opuszczenia Powiatu Radomszczańskiego w perspektywie 2 lat	111
Wykres 26. Wpływ władz na lokalny rozwój społeczno-gospodarczy	112
Wykres 27. Struktura zatrudnienia w badanych przedsiębiorstwach	112

Wykres 28. Struktura branżowa przedsiębiorstw	113
Wykres 29. Sytuacja finansowo-ekonomiczna przedsiębiorstw	113
Wykres 30. Dopasowanie oferty edukacyjnej do rynku pracy	114
Wykres 31. Ilość zatrudnianych absolwentów w przedsiębiorstwach	115
Wykres 32. Realizacja inwestycji powyżej 500tys. zł.....	116
Wykres 33. Prowadzenie działalności eksportowej przez przedsiębiorstwa.....	116
Wykres 34. Planowanie lub rozwinięcie działalności eksportowej.....	117
Wykres 35. Pozyskiwanie dotacji z Unii Europejskiej bądź innych źródeł zagranicznych	117
Wykres 36. Planowanie pozyskania środków z dotacji Unii Europejskiej lub innych źródeł zagranicznych	118
Wykres 37. Prowadzenie działalności badawczo-rozwojowej lub korzystanie z wyników prac badawczo-rozwojowych	118
Wykres 38. Wpływ władz na lokalny rozwój społeczno-gospodarczy	119